

REPUBLICA MOLDOVA
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

Raportul Anual 2018 privind implementarea
Planului Național Multianual de Control 2018-2022

Chișinău 2019

CUPRINS

1.Noțiuni introductive

- 1.1. Generalități
- 1.2. Obiective
- 1.3. Domeniul de aplicare
- 1.4. Conținutul și formatul raportului
- 1.5 Modificări în structura și atribuțiile ANSA. Modificări la PNMAC.

2. Implementarea Planului de Control in anul 2018

- 2.1. Sistemul de control în domeniul sanitar-veterinar
- 2.2. Sistemul de supraveghere zootehnică
- 2.3. Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine animală
- 2.4. Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine non-animală
- 2.5. Sistemul de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice
- 2.6. Sistemul de control al unităților de comerț și alimentație publică, și protecția consumatorului
- 2.8. Sistemul de control al Produselor de Medicină Veterinară
- 2.9. Sistemul de control al unităților al hranei pentru animale și nutriției animalelor
- 2.10. Sistemul de control al importurilor de animale vii, plante și alimente
- 2.11. Sistemul de Control al Sănătății Plantelor și a Produselor de Protecție a Plantelor
- 2.12. Controlul și managementul laboratoarelor

3. Concluzii privind performanța ANSA și acțiuni pentru sporirea eficienței controalelor

- 3.1. Declarația privind performanța generală
- 3.2. Rezultatele auditului intern
- 3.3. Sistemul de management al calității conform standardului ISO 17020
- 3.4. Cooperarea internațională
- 3.5. Acțiuni prioritare pentru anul 2019

4. Anexe

Anexa nr. 1 Lista procedurilor operaționale elaborate în anul 2018;

Anexa nr. 2 Neconformitățile la Planul de monitorizare a indicilor microbiologici în probele de origine animală, aprobat prin Ordinul 25 din 19 ianuarie 2018;

Anexa nr. 3 Informația privind testările asupra dăunătorilor plantelor.

Capitolul I Noțiuni introductive

1.1 Generalități

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare ANSA) a fost creată la 16 ianuarie 2013 în baza Legii nr. 113 din 18 mai 2012 cu privire la stabilirea principiilor și a cerințelor generale ale legislației privind siguranța alimentelor, armonizată cu capitolele I și II din Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare. La 29 iunie 2018 a intrat în vigoare Hotărârea Guvernului nr. 600 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, care prevede reorganizarea ANSA, modificările în detaliu ale structurii organizatorice vor fi descrise în Capitolul II.

ANSA este autoritate subordonată Guvernului care asigură organizarea și coordonarea acțiunilor în domenii orientate spre siguranța alimentelor, precum și spre calitatea produselor alimentare, menținerea și ameliorarea bunăstării animalelor și a stării fitosanitare, întreținerea unui sistem de măsuri statale menite să asigure sănătatea animală și protecția plantelor, inofensivitatea materiei prime și a produselor alimentare obținute în urma prelucrării ei.

Obiectivul general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor este de a atinge un nivel înalt al siguranței alimentelor pe tot parcursul lanțului alimentar, de la producția de materie primă până la distribuția produselor alimentare către consumator.

Procesul de consolidare instituțională ANSA a continuat pe parcursul anului 2018 atât prin dezvoltarea competențelor structurilor existente în cadrul Agenției cât și prin implementarea modificărilor operate în legislația referitoare la restructurarea organelor de control.

În anul 2018 ANSA a participat la promovarea unor modificări conceptuale a legislației, de implementarea căreia este responsabilă, asigurând astfel armonizarea deplină a legilor respective cu legislația UE.

Astfel, au fost înaintate propuneri la elaborarea următoarelor acte normative din domeniul de competență ANSA:

Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar;

Legea nr. 237 din 08.11.2018 cu privire la controlul de conformitate cu cerințele de calitate pentru fructele și legumele proaspete;

Legea nr. 172 din 27.07.2018 pentru modificarea unor acte legislative (operarea modificărilor în Legea nr. 50/2013 referitor la înregistrarea oficială a întreprinderilor);

HG nr. 913 din 24.09.2018 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind condițiile de sănătate și certificare animală la comerțul (importul și exportul) cu bovine și porcine;

HG nr. 680 din 11.07.2018 pentru aprobarea Planului general de gestionare a crizelor în sectorul alimentelor și furajelor.

HG nr. 938 din 17.10.2018 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de trecere a frontierei de stat a mărfurilor supuse controlului de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor

Informație generală privind ANSA

Date referitor la personal		
Numărul total de angajați conform HG nr. 600/2018 - 1330 la situația 31.12.2018 angajați 1144	La nivel central	223
	Conform HG nr. 600/2018	
	De facto	142
	Posturile de Inspecție la frontieră	82
	La nivel de subdiviziuni teritorială conform HG nr. 600/2018	957
	De facto	920
Date privind procedurile aprobate de ANSA		
Total -126		
Generale - 17		
Specifice - 109		
Planificare		
Documentele normative care prevăd planurile controalelor oficiale pentru anul 2018	Planul Național multianual de control 2018-2022, Ordinul nr.618 din 13.11.2018; Programul Național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală pentru anii 2015-2020 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 567 din 16.07.2014; Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor, siguranței alimentelor și furajelor aprobat prin Ordinul nr.22 din 18 ianuarie 2018; Planului de monitorizare a reziduurilor pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 133 din 07 martie 2018; Planul de monitorizarea a conținutului de nitrați și reziduurilor de pesticide pentru anul 2018, aprobat prin Ordinul nr. 439 din 22 decembrie 2017; Programul de monitorizare a indicilor microbiologici la produsele de origine animală pentru anul 2018, aprobat prin Ordinul nr. 25 din 19 ianuarie 2018; Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor pentru anul 2018 (produse de import), aprobat prin Ordinul ANSA 225 din 03.05.2018; Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor aprobat prin Ordinul nr. 225 din 03 mai 2018; Planului anual de prelevare a probelor pentru produsele de origine animală din import pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 56 din 05 februarie 2018;	

	Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale ,și prevenirea transmiterii bolilor de la animale la om, pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 418 din 08.12.2017			
	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii pentru anul 2018, aprobat prin Ordinul nr. 142 din 13 martie 2018			
	Instruire personal			
Activitatea privind instruirea și evaluarea personalului implicat în controale	Plan multianual de dezvoltare profesională pentru perioada anilor 2016-2020, aprobat prin ordinul ANSA nr. 147 din 07 iunie 2016.			
	Planul anual de dezvoltare profesională a angajaților aparatului central al Agenției Naționale pentru Siguranța alimentelor, angajaților Posturilor de control sanitar-veterinar și fitosanitar, angajaților Direcțiilor raionale/municipale pentru Siguranța alimentelor, aprobat prin Ordinul nr. 158/p din 19.02.2018			
		Nivel central	Nivel Subdiviziuni Teritoriale	
	Numărul de specialiști instruiți 740	126	614	
	Anual, performanțele profesionale ale funcționarilor publici din cadrul ANSA implicați în activitățile de inspecție sunt evaluate în baza anexelor nr. 6 și 7 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 201 din 2009 cu privire la completarea Legii nr. 158 din 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.			
Structura organizatorică conform HG nr. 600/2018				
Direcțiile Aparatului Central	Servicii	Secții	Subdiviziuni teritoriale	Posturi de Inspecție la Frontieră
17	2	1	23	7

1.2. Obiective

Conform Planului Național Multianual privind controlul Oficial:

Obiectivul strategic

Asigurarea siguranței alimentelor, de la producerea materiilor prime până la distribuirea alimentelor către consumator și asigurarea unui nivel înalt de protecție a vieții și sănătății umane bazat pe analiza riscului, prin aplicarea unui sistem modern și performant de supraveghere monitorizare a proceselor pe întreg lanțul alimentar în vederea asigurării accesului consumatorului final la produse mai sigure și mai sănătoase.

Obiectivele specifice

Obiectivele specifice generale ale ANSA pe termen mediu sunt următoarele:

- Implementarea reglementărilor specifice activităților din domeniul sanitar-veterinar, al sănătății plantelor și al siguranței alimentelor, cu respectarea legislației naționale;
- Organizarea activităților de supraveghere și control oficial pe întregul teritoriul țării după o concepție unitară, pentru protejarea sănătății umane, a sănătății animalelor și prevenirea transmiterii bolilor de la animale la om, salubritatea furajelor pentru animale și protecția plantelor și a mediului;
- Implementarea prevederilor Acordului de Asociere și a Acordului de Comerț liber cu Uniunea Europeană pe domeniul de siguranță a alimentelor;
- Fortificarea sistemului de control oficial în vederea obținerii autorizării pentru exportul pe piața Uniunii Europene a produselor de origine animală;
- Construcția unei imagini pozitive a ANSA și obținerea încrederii din partea populației și a sectorului privat în activitatea de asigurare a calității și inofensivității produselor alimentare.

1.3. Domeniul de aplicare

Raportul privind implementarea Planului Național Multianual de Control pentru anul 2018 este elaborat în conformitate cu prevederile Legii Nr. 50 din 28.03.2013, care la art. 27 prevede:

”(1) Autoritatea competentă întocmește un raport anual care va include:

- a) toate modificările făcute în planul de control multianual;*
- b) rezultatele controalelor realizate pe parcursul unui an în baza prevederilor planului de control multianual;*
- c) tipul și numărul de cazuri de neconformitate identificate;*
- d) măsurile privind asigurarea funcționării eficiente a planului de control multianual, inclusiv măsurile de implementare și rezultatele acestora.*

(2) Raportul anual se elaborează în conformitate cu liniile directoare.

(3) Raportul anual se prezintă Guvernului până la data de 1 februarie a anului imediat următor și se aduce la cunoștința societății civile”.

Deși, în principiu, prevederile Regulamentului (CE) nr.882/2004 nu se aplică și controalelor privind sănătatea plantelor, controalelor oficiale ale produselor de protecție a plantelor la comercializare și utilizare, precum și celor referitoare de calitatea produselor de protecție a plantelor, Regulamentul solicită să se includă în planul național de control măsuri referitoare la aceste subiecte. Astfel atât planul multianual cât și raportul reflectă activitatea pe toate componentele de activitate ale ANSA.

Având în vedere că Planul multianual este un document strategic, și oferă orientări pentru prevederile planurilor de control anuale, raportul anual a fost elaborat reieșind din sarcinile concrete prevăzute pentru anul 2018 în programe și planuri naționale aprobate de guvern și planurile de control și monitorizare aprobate în cadrul ANSA.

Astfel, pornind de la principiile comune și aspectele specifice ale domeniilor, activitatea de control oficial, desfășurată de către ANSA a avut ca scop verificarea respectării legislației aplicabile cât și întreprinderea acțiunilor de eliminare sau micșorarea nivelului riscului produselor alimentare pentru viața și sănătatea oamenilor până la limite acceptabile.

Domeniul de aplicare a raportului corespunde domeniilor asupra cărora se extinde activitatea de control ANSA prevăzută de legislație, și este în concordanță cu Planul Național Multianual de Control.

Domeniile în care ANSA este abilitată cu funcții de control reiese din funcțiile de bază și constau în asigurarea:

controlului sanitar-veterinar și al bunăstării animalelor; sănătății animalelor; controlului bolilor contagioase la animale, zoonozelor și agenților epizootici;

controlul siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii

controlului semincer; protecției și sănătății plantelor și a carantinei fitosanitare;

siguranței biologice, chimice și fizice a produselor alimentare de origine animală și non-animală;

supravegherii și monitorizării producerii, importului, comercializării, utilizării și depozitării produselor fitosanitare; medicamentelor de uz veterinar și a fertilizatorilor;

supravegherii și controlului reziduurilor de pesticide, fertilizatori, alți contaminanți sau a supravegherii calității produselor primare, a alimentelor și hranei pentru animale.

Monitorizarea și supravegherea operatorilor din businessul alimentar este efectuată printr-o serie de metode și programe, care includ activități de monitorizare pentru indicii stabiliți, supraveghere, verificări documentare, inspecții la fața locului, prelevare și testare a probelor

Rezultatele controalelor oficiale pe toate sistemele de control

Număr unități controlate 2018	Număr unități controlate 2017	Controale Efectuate (planificate) 2018	Controale Efectuate (planificate) 2017	Controale efectuate (inopinate) 2018	Controale efectuate (inopinate) 2017
75447	31033	15755	12768	14799	17689

Numărul de unități controlate în 2018 este mai mare comparativ cu 2017 cu 44414 unități în rezultatul: înregistrării întreprinderilor noi, și a actualizării bazei de date ÎS Centrul Informațional Agricol, prin baza de date au fost identificate și verificate 32230 de unități, precum: gospodării individuale, gospodării țărănești, ferme de animale, ferme de carantină, tabere de vară, stâne, târguri de animale.

Numărul controalelor planificate efectuate în 2018 este mai mare cu cca 19% față de cele efectuate în 2017. Acest fapt se datorează creșterii numărului de operatori economici.

Micșorarea numărului de controale inopinate în 2018 față de 2017 se motivează prin faptul că operatorii economici sunt mai informați și respectă prevederile legislației în vigoare. Acest fapt se observă și la micșorarea numărului de petiții și sesizări: în 2018 - 636, iar 2017 - 1542.

Realizarea programelor naționale

<i>N/o</i>	<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe/ masuri planifi cate 2018</i>	<i>Nr. de probe/ masuri realiza te 2018</i>	<i>Nr. de probe/ masuri realizat e 2017</i>	<i>Număr ul de probe neconf orme 2018</i>	<i>Numă rul de probe necon forme 2017</i>
1	Planului de monitorizare a reziduurilor pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 133 din 07 martie 2018	917	799 pina la 31.12.2018 decembrie,programul se finisează in martie 2019.	814	-	2
2	Programul de monitorizare a indicilor microbiologici la produsele de origine animală pentru anul 2018, aprobat prin Ordinul nr.25 din 19 ianuarie 2018	626	687	945	12	8
3	Planul de monitorizarea conținutului de nitrați și reziduurilor de pesticide pentru anul 2018, aprobat prin Ordinul 439 din 22 decembrie 2017	418	418	574	42	6
4	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 22 din 18.01.2018	321	321	403	1	21

5	Programului Național de supraveghere și control în domeniul sănătății plantelor în anul 2018, aprobat prin Ordin ANSA nr. 513 din 19.09.2018:	160	73	282	3	15
6	Programul Național de Monitorizare a Calității Produselor de Uz Fitosanitar aprobat prin Ordinul ANSA nr.163 din 27.03.2018	168	168	195	0	0
7	Programul național de monitorizare a furajelor, aprobat prin Ordinul nr.22 din 18.01.2018	589	555	711	3	0
8	Planului anual de prelevare a probelor pentru produsele de origine animală din import pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 56 din 05 februarie 2018	874	390	147	8	0
9	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor pentru anul 2018(produse de import) (ordinul ANSA 225 din 03.05.2018)	260	230	-	-	-
10	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii pentru anul 2018, aprobat prin Ordinul nr. 142 din 13 martie 2018	499	118	72	10	12
11	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor pentru anul 2018(produse de import) (ordinul ANSA 558 din 15.10.2018)	180	120	230	-	-
	Total probe	5012	3879	4373	79	64

Analiza cifrelor din tabel

Nivelul de realizare a Programelor naționale este de circa 74%. Motivul acestui fapt este că unele Programe de monitorizare nu au fost îndeplinite pe deplin din motivul reținerii licitației pentru serviciile de laborator (Ordinul nr. 558/2018 și 513/2018, nr. 56/2018).

Totodată pentru Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii pentru anul 2018, acesta a fost îndeplinit doar în volum de 28% din motivul că au fost efectuate controale oficiale la unități de producere și comercializare angro, care au un asortiment de producere mic și mediu, astfel numărul de probe prelevate a fost mai mic față de cel planificat, iar ca urmare și numărul de analize executate a fost mai mic.

Natura neconformităților în probele prelevate:

- ❖ produse de origine animală au fost identificate 12 probe neconforme (3 - la indicii microbiologici, 1 - elemente toxice, 4 –la indicii fizico chimici);
- ❖ produse de origine vegetală în cadrul implementării celor 2 planuri naționale anuale de control au fost analizate 977 de probe de produse alimentare de origine nonanimală. Au fost depistate 43 de cazuri neconforme în acestea s-a depistat depășirea LMA la nitrați în produsele (ridichi, vinete, dovleceii, varză, pepene galben, sfeclă roșie, cartofi) la pesticide în produsele (ardei dulce, mere), fiind nimicite sau utilizate în alte scopuri în jur de 9 tone de produse.
- ❖ în domeniul hranei pentru animale s-au depistat depășiri de LMA stabilite prin *Hotărârea Guvernului 1405 din 10.12.2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind igiena nutrețurilor și conținutul substanțelor nedorite în nutrețuri*. Neconformitățile au fost înregistrate la probele de furaje prelevate din unitățile Direcției Teritoriale Strășeni, Căușeni și Rezina la indicii *Semințe de buruieni și plante toxice*.

Notă: Executarea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale și prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om, pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 418 din 08.12.2017, se descrie detaliat la Cap. II, domeniul de control 2.1

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurî întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Suma aplicată (lei)</i>	<i>Suma achitată (lei)</i>
1.	Prescripții emise	11407		
2.	Procese verbale de sancționare	2752	4.819.425	2.274.830
3.	Suspendare activității	146		

Capitolul II Implementarea Planului de Control în anul 2018

2.1 Sistemul de control în domeniul sanitar-veterinar

La nivelul unităților/exploatațiilor în care sunt menținute animale de fermă se realizează anual controale oficiale, efectuate în conformitate cu prevederile *Legii nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor și a Legii nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător*, frecvența de efectuare a acestora fiind stabilită în baza unor factori de risc asociați fiecărei categorii de unitate supusă controlului sanitar - veterinar.

Inspectorii din subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor în 2018 au supus controlului oficial toate tipurile de unități: ferme de animale, ferme de carantină, tabere de vară, stâne, târguri de animale, gospodării individuale, grădini zoologice, canise, magazine pentru comercializarea animalelor, menajerii, mijloace de transport implicate în transportul animalelor vii; controlul în practică a medicilor veterinari oficiali (inspectorii ANSA) se efectuează de cel puțin o dată pe an la toate exploatațiile de animale din țară, iar în cadrul acestor inspecții se verifică sănătatea animalelor, bunăstarea animalelor, precum și sistemul de identificare și trasabilitate a animalelor.

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Număr unități controlate 2018</i>	<i>Număr unități controlate 2017</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2018</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2017</i>	<i>Controale efectuate (inopinate) 2018</i>	<i>Controale efectuate (inopinate) 2017</i>
34894	4995	3697	1843	2789 - activitate de antreprenoriat 32230 - (gos. ind)	6494

Analiza datelor din tabel

În anul 2018 ponderea cea mai mare este a controalelor inopinate comparativ cu controalele planificate, fapt care a fost determinat în mare măsură:

- de situația epizootică nefavorabilă la pesta porcină africană, astfel fiind necesară supunerea repetată la controale a fermelor de porcine autorizate sanitar-veterinar dar și a persoanelor care întrețin porcine pe lângă casă pentru propriul consum;
- numărul mare de petiții din partea cetățenilor care frecvent invocă probleme referitor la protecția și bunăstarea animalelor, întreținerea de animale în imediata vecinătate a locului de trai ce ar crea disconfort;
- numărul mare de materiale parvenite de la Inspectoratele de Poliție pe marginea încălcărilor actelor normative pe domeniu;
- autosesizări ca urmare a diferitor materiale publicate pe rețelele de socializare sau presă.

Totodată, inspectorii din subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor pentru anul 2018 în baza Ordinului nr. 65 din 09.02.2018 și Ordinul nr. 536 din 03.10.2018 privind verificarea identificării, înregistrării și trasabilității animalelor, au fost create grupuri de lucru împreună cu operatorii naționali teritoriali ai ÎS Centrul Informațional Agricol, care au verificat 32230 de unități, precum: gospodării individuale, gospodării țărănești, ferme de animale, ferme de carantină, tabere de vară, stâne, târguri de animale. Au fost îndeplinite și preluate de la deținătorii de animale cereri de declarare eveniment, în baza cărora din baza de date au fost excluse 207 393 de animale.

Datorită faptului că numărul de unități controlate în 2018 a crescut comparativ cu anul 2017 a determinat și creșterea numărului de controale planificate. Însă datorită faptului că acest domeniu rămâne a fi destul de sensibil numărul controalelor inopinate este în creștere și va continua să crească și în anii viitori inclusiv și controalele planificate, urmărindu-se scopul de a exclude abaterile referitoare la trasabilitatea și identificarea animalelor care este un pilon de bază al siguranței alimentelor de origine animală și acceptul acestora pe piețele interne și externe.

Se constată o scădere a numărului de controale oficiale efectuate în domeniul bunăstării și protecției animalelor, nerealizarea acestora fiind datorată în principal insuficienței personalului implicat în desfășurarea activităților de control oficial raportat la numărul obiectivelor care trebuie verificate.

Îndeplinirea programelor de monitorizare

Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2018

Programul prevede acțiuni sanitar - veterinare de combatere și profilaxie a bolilor la animale domestice și sălbatice pentru anul 2018 a fost aprobat prin Ordinul ANSA nr. 418/2017 în conformitate cu prevederile alin. (2), art. 29 al Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară.

Scopul primordial al programului este profilaxia, controlul și combaterea bolilor la animale, înlăturarea posibilităților de transmitere a bolilor cu caracter zoonotic. Aceste acțiuni sunt în scopul garantării principiilor „De la furcă la furculiță” și „One Health”. Aplicarea unui astfel de Program este imperativ astfel încât să fie asigurat animalelor fie cele agricole, sălbatice sau de companie și agrement, condiții de sănătate și bunăstarea, care ulterior se por răsfărânge în sens pozitiv asupra sănătății umane, economiei republicii, principiilor morale și a mediului înconjurător. Informația privind îndeplinirea Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale și prevenirea transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2018 se prezintă în anexa nr.2

Tabel: realizarea programelor naționale

N/o	Denumirea programului național	Nr. de probe/ masuri planificate 2018	Nr. de probe/ masuri realizate 2018	Nr. de probe/ masuri realizate 2017	Nr. de probe neconforme 2018	Numărul de probe neconforme 2017
1.	Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale și prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om, pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 418 din 08.12.2017	17461879	12868174	14230809	3104	321
2.	Programul acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, și prevenirea a transmiterii bolilor de la animale la om, pentru anul 2018 aprobat prin Ordinul nr. 418 din 08.12.2017	808	276	102	4	7
3.	Programul Influența Aviară	6610	6789	17362	12	15

Analiza datelor din tabel

❖ Programul strategic în 2018 a fost îndeplinit la 74 %, comparativ cu anul 2017 mai puțin cu 22%, fapt care se datorează în mare parte neasigurarea cu biopreparate în termeni optimi;

❖ Programul de monitorizare a salmonellei în efectivele aviare a fost realizat la 12,19% care se datorează faptului că nu au existat riscuri ce ar servi temei pentru intensificarea controalelor oficiale, siguranța efectivelor aviare și al produselor obținute de la acestea a fost prin asigurarea autocontrolului de către operatorii din domeniu;

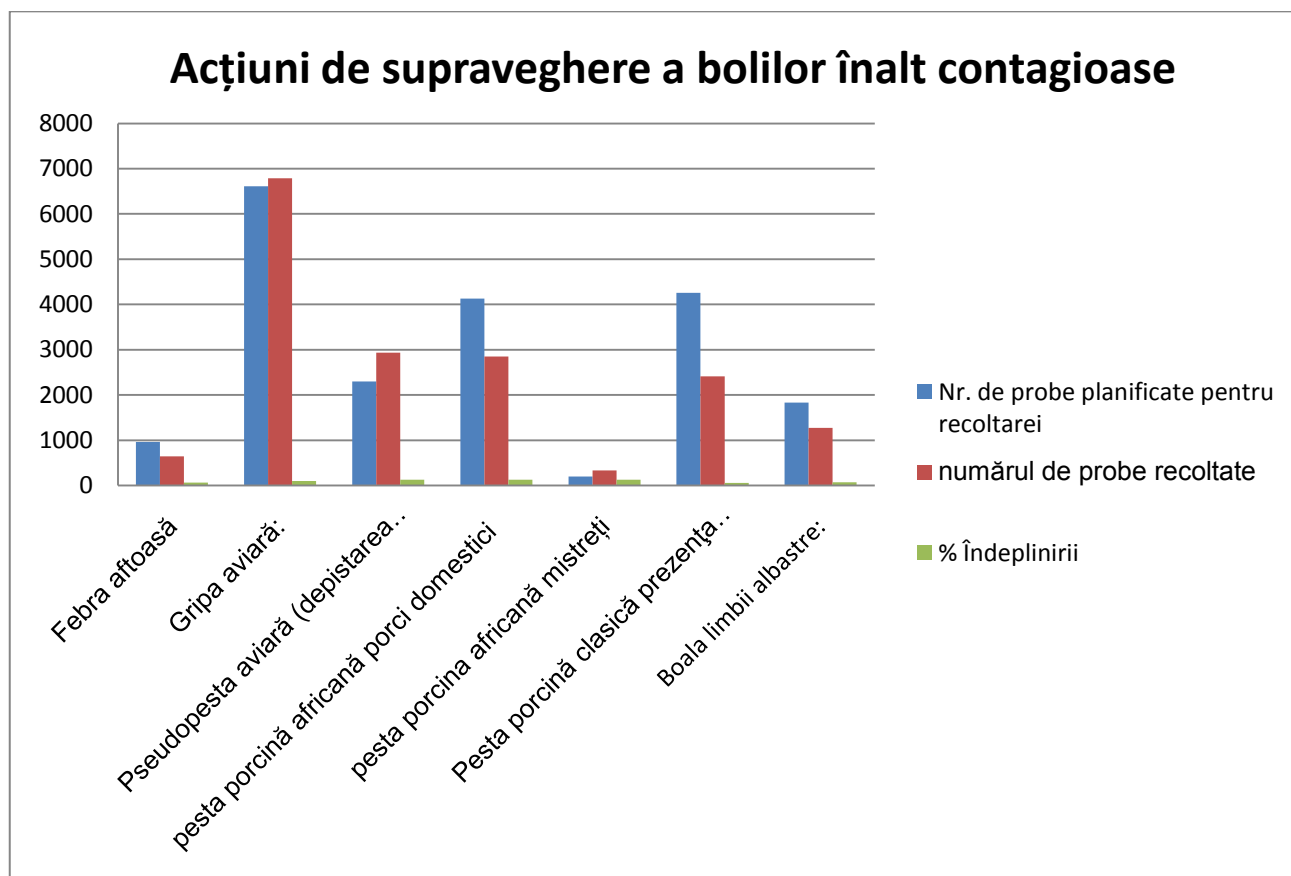
❖ Programul de supraveghere a Influenței Aviare a fost realizat în totalitate.

Neconformitățile probelor prelevate reiese din particularitățile morfologice ale acestora și prelevări de noi probe implică cheltuieli suplimentare.

Cuantumul probelor neconforme se încadrează în limitele admisibile, marja respectivă fiind până la 0,05%.

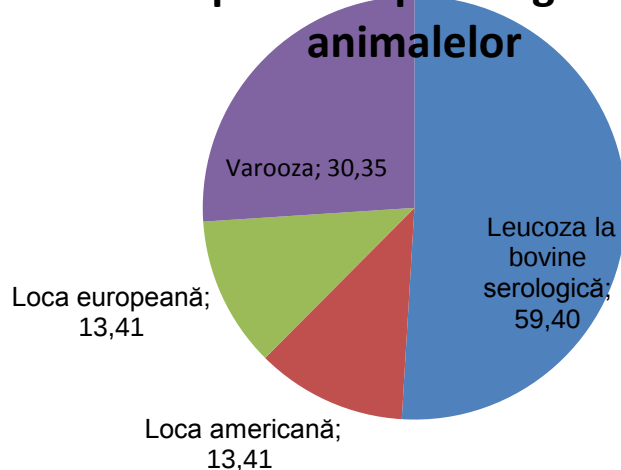
Comparativ cu 2017, numărul neconformităților depistate a scăzut cu aproximativ 33 de %, ca consecință a instruirilor efectuate anterior desfășurării acțiunilor strategice.

Pentru anul 2018 se propune de intensificat supravegherea activă la pesta porcină africană la porcii din gospodăriile private și mistreți precum și intensificarea supravegherii pasive a efectivelor aviare la Boala de Newcastle și Influenza Aviară. Datele privind acțiunile de supraveghere a bolilor înalt contagioase sunt exprimate în Diagramele de mai jos.

Analizând datele referitoare la acțiunile de supraveghere sanitar - veterinar a bolilor înalt contagioase deducem că cea mai mare pondere o au supravegherea la influența aviară fapt ce este în concordanță cu necesitățile dictate de situația epizootică în regiune. Cea mai mică pondere o deține supravegherea la Febra Aftoasă datorată faptului că Republica Moldova este liberă de această entitate nozologică din anul 2009 recunoscut oficial de către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor.

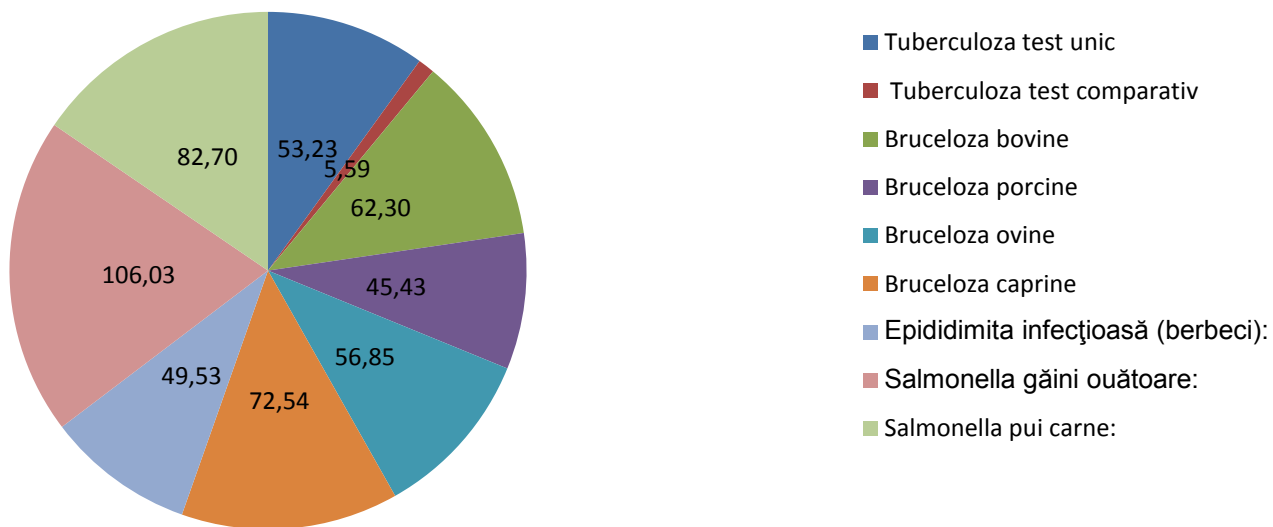
Procentul îndeplinirii suproavegherii unor boli ale animalelor

Îndeplinirea acțiunilor de supraveghere sanitar-veterinară a bolilor contagioase concluzionăm că cel mai mare volum de acțiuni la constituit scriningul la Leucoza enzootică bovină, care este o boală strategică importantă și în deosebi când animalele fac obiectul exportului pe piețe externe, însă care nu a atins cifrele planificate datorită descreșterii numărului de bovine.

În cazul Locii americane și europene controlul cărora influențează direct accesul mierii pe piețele externe și în deosebi pe cea a UE, observăm un volum mare de lucru acordat cu toate că îndeplinirea este cu aproximativ 28,17%, datorită faptului că situația epizootică a fost una favorabilă și nu a necesitat cercetări suplimentare, dar pe de altă parte insuficiența de cadre la fel determină gradul și calitatea îndeplinirii măsurilor planificate.

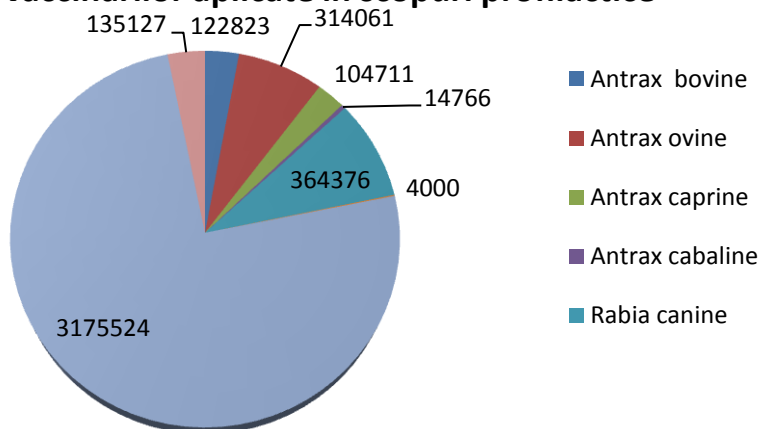
Acțiuni de supraveghere a bolilor transmisibile de la animale la om (zoonoze)

Controlul zoonozelor este un obiectiv primordial al Agenției, astfel din diagrama de mai sus observăm că în mare parte obiectivele stabilite au fost îndeplinite în proporții diferite însă care depășesc valori de 50% și chiar în unele cazuri sunt îndeplinite pe deplin. Unele valori mici cum ar fi cercetări la tuberculoză prin testul comparativ simultan ne indică de fapt indici de sănătate bună a efectivelor de animale. Testul, se aplică doar în cazul animalelor care au reacționat dubios la testele de detecții a tuberculozei prin testul unic.

Menționăm că ultimul caz de tuberculoză la bovine a fost înregistrat în anul 2000. Entitățile noozologice menționate care au caracter zoonotic, vor continua să rămână strategice reieșind din riscurile majore pe care le prezintă pentru societate și în deosebi tuberculoza incidența căreia este destul de înaltă în rîndul populației umane.

Numărul vaccinărilor aplicate în scopuri profilactice

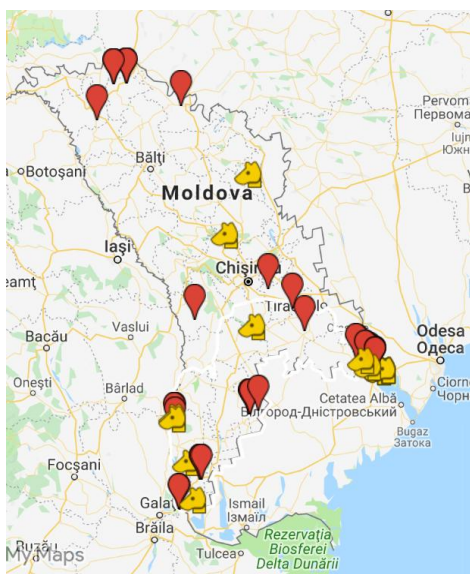
Aplicarea vaccinărilor ca măsură de profilaxie specifică este esențială în controlul bolilor la animale, astfel pe parcursul anului 2018 au fost supuse vaccinărilor animalele susceptibile și expuse riscului anumitor boli, prevalând în mare parte vaccinarea contra Bolii de Newcastle, antraxului și rabiei.

Pe parcursul anului 2018 au fost înregistrate 162 de cazuri de boală la animale și 135 de cazuri de suspiciuni de boli oficial notificabile.

Una din provocările majore a anului 2018 pe domeniul sănătății animalelor a fost evoluția fulminantă a pestei porcine africane (PPA). Astfel, pe parcursul anului 2018 au fost înregistrate 38 focare, dintre care 28 la porcii domestici întreținuți în gospodăriile casnice și au fost nimiciți 587 de porci și 10 cazuri de la mistreți. Primul caz de pestă porcină africană (PPA) în Republica Moldova a fost înregistrat pe 17 septembrie 2016 într-o gospodărie individuală, unde aceasta a fost introdusă prin produse alimentare aduse fraudulos din Ucraina ce conțineau carne de porc. În perioada 17 septembrie 2016 și 20 decembrie 2017, au fost identificate 7 focare de PPA în gospodării individuale. În aceeași perioadă, pe 4 decembrie 2017 au fost înregistrate 3 focare de PPA în populația de mistreți, localizate în diferite regiuni (raioanele Orhei, Cimișlia și Cahul) astfel, complicându-se eradicarea și controlul bolii.

Menționăm că boala nu s-a răspândit în fermele de porcine datorită implementării măsurilor impuse dar și respectarea cerințelor de biosecuritate în fermele comerciale. Toate focarele înregistrate au fost notificate către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (OIE) în conformitate cu procedurile de notificare stabilite, dar și către alte organizații și țări partenere (DG SANTE, Polonia, Ucraina, România, Federația Rusă ș.a.).

Din cele 38 focare înregistrate în acest an, 37 sunt de fapt amplasate în localități din raioanele situate în sudul republicii, fapt ce ne alarmează având în vedere evoluția fulminantă a PPA în regiunile învecinate din România și Ucraina, unde boala decimează turme întregi de mistreți, care și reprezintă o sursă naturală destul de potențată în cazul acestei entități noozologice, și care pot contamina culturile agricole ce ulterior fiind utilizate în hrana porcilor domestici, aceștia din urmă se pot infecta. Doar un focar depistat la un mistreț ucis în accident rutier a fost înregistrat în nordu-estul republicii în apropierea satului Tahnăuți, r-ul Rezina.

Dacă în cazul focarelor depistate în nordul republicii, anchetelor epizootice s-a constatat cu certitudine că sursa de infecție a servit produsele alimentare contaminate aduse din Ucraina, care a fost posibil de demonstrat atât prin colaborarea directă a proprietarilor de animale afectate, cât și prin implicarea structurilor de forță abilitate.

Conform anchetelor epizootice desfășurate, în cazul noilor focare înregistrate în satele Crocmaz și Olănești din r-ul Ștefan Vodă, și cele din satul Paicu, r-ul Cahul, stabilesc că animalele infectate au fost hrănite cu porumb proaspăt sau iarbă culese din câmp, trasând astfel ipoteza că culturile agricole din zona de jos a râurilor Nistrul și Prut sunt contaminate cu virusul PPA de turmele de mistreți, care sunt văzute frecvent de localnici cum distrug culturile agricole.

De la finele anului 2017 s-a stabilit cu certitudine că cele mai expuse riscului izbucnirii unui focar de PPA sunt acele exploatații de porcine cu un efectiv de animale de până la 100 de porcine, exploatații care nu prea cad sub incidența reglementărilor

actelor normative. Prin urmare, ANSA și-a trasat drept obiectiv elaborarea unor reglementări normative care să stabilească clar cerințele minime de biosecuritate obligatorii divizate în funcție de numărul de porcine din exploatație. Ulterior aceste cerințe au fost definitivitate și aprobate prin Ordinile Directorului general ANSA nr. 158/2018 și 240/2018.

Ca urmare a exacerbării evoluției PPA, la solicitarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor pe data de 19 septembrie 2018 a fost convocată ședința Comisiei pentru Situații Excepționale prezidată de Prim-ministrul și în final a fost aprobată Dispoziția nr. 1, prin care a fost aprobat un plan concret de măsuri orientat spre o gestionare eficientă a focarelor de PPA. Ca urmare a deciziei date a fost stabilite clar obligațiile instituțiilor în combaterea focarelor de PPA, la fel ulterior au fost operate un șir de modificări a actelor normative destinate să îmbunătățească măsurile aplicate în focarele de PPA.

Astfel acele cerințe minime de biosecuritate aprobate anterior prin Ordinul ANSA au fost ridicate la nivel de Hotărâre de Guvern și suplimentar au fost stabilite cerințele minime de biosecuritate care trebuie respectate la desfășurarea partidelor de vânătoare, de asemenea a fost mărit cotele de recoltare a mistreților de la 450 la 1138, a fost de asemenea stabilit ca persoanele ce raportează despre depistarea mistreților morți să beneficieze de stimulente în valoare de 50 de euro, la fel a fost stabilit că în caz de înregistrare a trei și mai multe focare de PPA să fie nimiciți toți porcii din localitatea respectivă.

Totuși cea mai gravă situație în anul 2018 a fost în raionul Ștefan Vodă unde s-au înregistrat 11 focare de PPP la porcii domestici și 7 focare la mistreți. Ca urmare a apariției a mai mult de trei focare în localitățile Crocmaz și Palanca au fost nimiciți toți porcii din aceste localități, pentru care proprietarii au primit despăgubiri așa cum prevede Hotărârea Guvernului nr. 645/2010. În 2018 au fost nimiciți din cauza virusului PPA 578 de porci domestici și 20 de mistreți.

Ultimul caz de pestă porcină africană a fost înregistrat pe data de 21.12.2018. într-o gospodărie particulară din satul Zîrnești, r-ul Cahul, care la moment se află în faza de eradicare.

Evoluția focarelor de Pestă porcină africană în Republica Moldova, anul 2018

Nr.	Localitatea	Confirmarea	Inchiderea focarului	Nr. de porci afectați
1.	Ursoaia, Căușeni	02.03.2018	15.05.2018	8
2.	Palanca, Ștefan Vodă	27.04.2018	23.06.2018	9
3.	Bejghioz, Ciadîr-Lunga	11.05.2018	05.07.2018	1
4.	Bejghioz, Ciadîr-Lunga	11.05.2018	05.07.2018	2
5.	Bejghioz, Ciadîr-Lunga	11.05.2018	05.07.2018	14
6.	Tvardița, Taraclia	11.05.2018	05.07.2018	3
7.	Mereni, Anenii Noi	08.06.2018	07.08.2018	22
8.	Vulcănești	19.07.2018	10.10.2018	14
9.	Giurgiulești, Cahul	01.08.2018	31.10.2018	8

10.	Vulcănești	06.08.2018	10.10.2018	11
11.	Vulcănești	13.08.2018	10.10.2018	10
12.	Giurgiulești, Cahul	27.08.2018	31.10.2018	8
13.	Crocmaș, Ștefan Vodă	27.08.2018	15.10.2018	1
14.	Crocmaș, Ștefan Vodă	27.08.2018	15.10.2018	1
15.	Crocmaș, Ștefan Vodă	27.08.2018	15.10.2018	2
16.	Olănești, Ștefan Vodă	29.08.2018	03.12.2018	7
17.	Paicu, Cahul	05.09.2018	07.12.2018	6
18.	Tudora, Ștefan Vodă	05.09.2018	03.12.2018	1
19.	Paicu, Cahul	08.09.2018	07.12.2018	9
20.	Palanca, Ștefan Vodă	13.09.2018	15.10.2018	2
21.	Palanca, Ștefan Vodă	13.09.2018	15.10.2018	2
22.	Palanca, Ștefan Vodă (mistreț)	13.09.2018	Continuă monitorizarea	mistreț mort
23.	Tudora, Ștefan Vodă	17.09.2018	03.12.2018	63
24.	Palanca, Ștefan Vodă	21.09.2018	Continuă monitorizarea	Mistreț, mort
25.	Olănești, Ștefan Vodă	21.09.2018	Continuă monitorizarea	Mistreț, mort
26.	Palanca, Ștefan Vodă	01.10.2018	Continuă monitorizarea	Mistreț, mort
27.	Tahnauți, Rezina	01.10.2018	Continuă monitorizarea	2 Mistreț, morți accident rutier
28.	Palanca, Ștefan Vodă	02.10.2018	Continuă monitorizarea	2 mistreți morți
29.	Crocmaș, Ștefan Vodă	03.10.2018	15.10.2018	1+ (288nimiti)
30.	Palanca, Ștefan Vodă	03.10.2018	Continuă monitorizarea	2 mistreți morți
31.	Palanca, Ștefan Vodă	03.10.2018	Continuă monitorizarea	2 mistreți morți
32.	Palanca, Ștefan Vodă	03.03.2018	15.10.2018	1
33.	Palanca, Ștefan Vodă	05.03.2018	15.10.2018	1+ (37 nimiti)

34.	Crocmaș, Ștefan Vodă	08.10.2018	Continuă monitorizarea	mistreț mort
35.	Zîrnești, Cahul	09.10.2018	07.12.2018	51
36.	Cahul	09.10.2018	Continuă monitorizarea	2 mistreți vânați
37.	Olănești, Ștefan Vodă	11.10.2018	Continuă monitorizarea	mistreț mort
38.	Cișmichioi, Cahul	01.11.2018	Continuă monitorizarea	Mistreț mort
39.	Hîrbovățul Nou, Anenii Noi	01.11.2018	Rezolvat (monitorizare pasivă în zonă)	1
40.	Zîrnești, Cahul	21.12.2018		9

În prezent, Republica Moldova se află într-o zonă cu risc foarte sporit al virusului PPA, datorită evoluției bolii atât în România cât și Ucraina, având frontieră comună. Mistreții sălbatici pot migra liber fără a întâmpina obstacole. În același timp, Republica Moldova, nu deține controlul și nu dispune de informații privind situația epizootică în raioanele din stânga râului Nistru, astfel iminența izbucnirii unui nou focar de PPA este permanentă.

În scopul trasării unei strategii coerente de profilaxie și combatere a PPA a fost aprobat un Program prin Ordinul ANSA nr. 150/2018 care prevede o serie de acțiuni specifice și nespecifice de profilaxie și combatere a PPA, axate îndeosebi pe supravegherea pasivă și după caz activă a efectivelor de porci domestici și mistreți.

Supraveghere peștei porcine africane la porcii domestici

	Tipul exploatației	Nr. de exploatații eșantionate	Nr. de animale eșantionate	Nr. de PCR efectuate	Nr. de PCR pozitive	Nr. de ELISA efectuate	Nr. de ELISA pozitive
Total cercetări	Exploatații comerciale	65	559	237	0	314	0
	Exploatații individuale	8000	2293	689	79	1752	8

Supraveghere peștei porcine africane la mistreți

	Tip de supraveghere (activă (animale vânate) sau pasivă (mistreț găsit mort)	Numărul de mistreți sălbatici eșantionați	Numărul de PCR efectuate	Număr de PCR pozitive	Numărul de ELISA efectuate	Număr de ELISA pozitive
Total cercetări	activă	307	307	5	0	0
	pasivă	32	26	11	0	0

O altă problemă majoră este și numărul sporit de cazuri de rabie înregistrate atât la animalele sălbaticе cât și domestice, astfel Republica Moldova continuă să fie una dintre țările cu cel mai mare număr de cazuri de rabie în Europa (la animale și oameni) fiind depășită doar de Ucraina unde anual sunt înregistrate în jur de 1400 de cazuri de rabie la animale și aproximativ 12 cazuri letale la om.

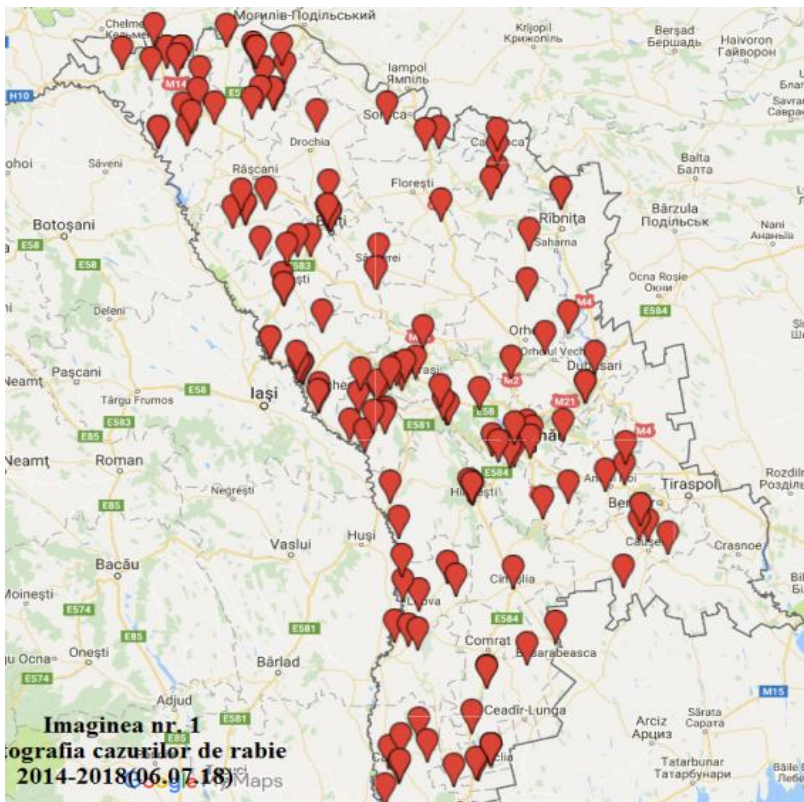
**Tabelul nr. 1 Numărul cazurilor de rabie la animale înregistrate în Republica Moldova
pe anii 2010-2018**

Cazurile de rabie la animale în ultimii 8 ani					
Anul	Nr. cazuri pozitive	Vulpi	Câini	Pisici	Bovine
2018	78	15	18	11	30
2017	59	13	13	7	22
2016	79	12	24	15	22
2015	167	28	36	21	69
2014	138	32	52	15	21
2013	113	22	29	14	40
2012	184	26	29	20	87
2011	58	16	-	-	-
2010	111	28	-	-	-

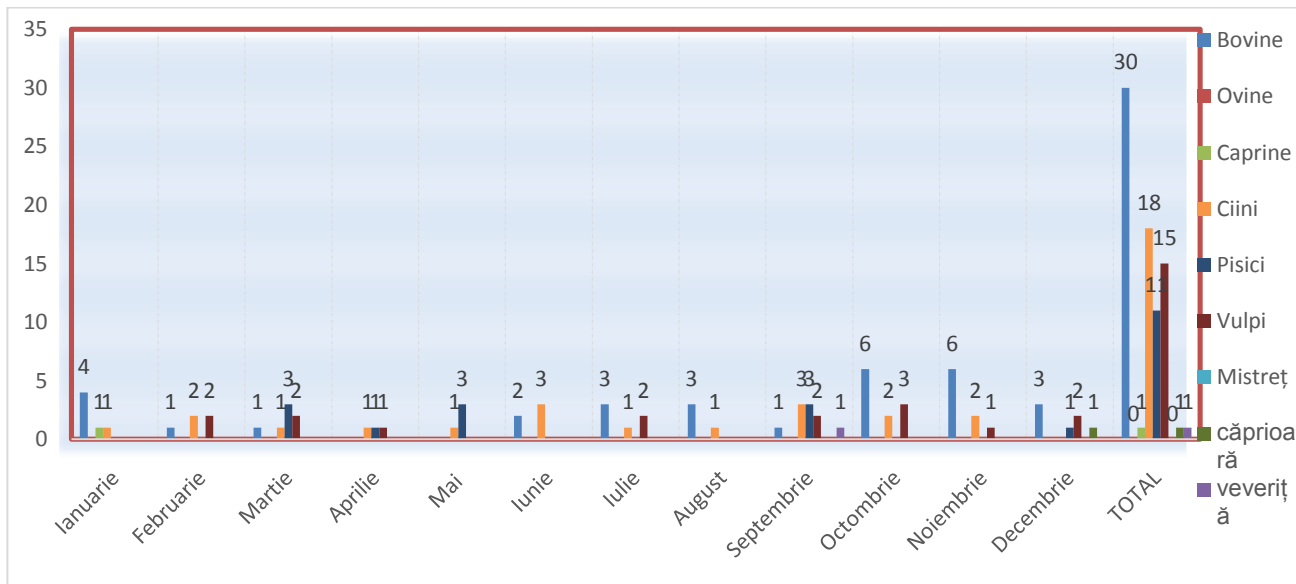
Rabia este înregistrată în toate raioanele țării iar cel mai frecvent se înregistrează în raioanele Edineț, Ungheni, Anenii Noi, Căușeni, Fălești, Chișinău, Strășeni, Nisporeni, Soroca, Cahul etc.

Cele mai multe cazuri de rabie au fost înregistrate la bovine, vulpi câini și pisici dar și cele mai multe cazuri pozitive la câini au fost înregistrate în mediul rural. Transmiterea bolii a fost de la animalele sălbaticе la cele domestice (animale sălbaticе-câini).

Cartografia cazurilor de rabie înregistrate în 2018

Evoluția rabiei pe parcursul anului 2018

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurî întreprinse	Nr. în 2018	Nr. în 2017
1.	Prescripții emise	3058	1723
2.	Procese verbale de sancționare	878	654
3.	Suspendarea activității	3	23

Analiza datelor din tabel

În urma controalelor efectuate au fost depistate o serie de încălcări a prevederilor actelor normative în vigoare, fiind astfel întocmite prescripții cu indicarea termenelor de remediere a neconformităților, care nu au fost în toate cazurile îndeplinite de către deținătorii de animale cărora ulterior le-au fost aplicate sancțiuni contravenționale conform prevederilor Codului Contravențional al Republicii Moldova, iar în cele 3 cazuri unde au fost depistate încălcări grave s-a recurs la suspendarea autorizației sanitar-veterinare.

Numărul de procese verbale de contravenții administrative a crescut în anul 2018 având în vedere completării Codul Contravențional cu art. Nr.158¹, cu privire la sancționarea contravențională a persoanelor juridice și fizice la încălcarea regulilor privind identificarea, înregistrarea, mișcarea și sacrificarea animalelor.

Analiza neconformităților

Cele mai frecvent depistate au fost următoarele neconformități:

- o lipsa instruirii personalului cu atribuții de domeniu, ceea ce a contribuit la neidentificarea în timpul controalelor oficiale a anumitor deficiențe;
- o lipsa echipamentului de protecție pentru personalul îngrijitor;
- o lipsa dosarelor cu legislația în domeniu;
- o lipsa dosarelor cu pașapoartele pentru bovine, formularele de mișcarea a animalelor și formularele de declarare eveniment;
- o nerespectarea condițiilor de biosecuritate;
- o lipsa evidențelor care atestă efectuarea inspecțiilor zilnice;
- o monitorizarea nesatisfăcătoare a animalelor bolnave;
- o lipsa registrelor de tratamente și a dosarului cu acte de dezinsecție, dezinfecție și deratizare;
- o nu sunt puse în aplicare procedurile specifice de control pentru eficacitatea controlului oficial;
- o necorespunderea în unele cazuri a efectivelor de animale din exploatații cu cele din baza de date SIA „RSA”;
- o animale necrotaliat, în marea majoritate fiind tineret;
- o absența crotaliilor la animale deja crotaliat, în special la ovine;
- o necoincidențe a numărului crotaliei și a deținătorului înregistrat în baza de date SIA „RSA”;
- o animalele se află în mișcare fără a fi declarate și fără a fi însoțite de documente de mișcare, astfel un număr mare de animale se găsesc în mișcare mai mult timp (0,5 - 1 an), luând în considerație că formularul de mișcare este valabil doar 72 ore;
- o deplasări active la moment și nedeclararea sosirii animalelor în exploatații noi;
- o nedeclararea la timp sau lipsa acesteia de către deținători a evenimentelor referitor la naștere, vânzare, cumpărare, sacrificare a animalelor.
- o gestiunea evidențelor obligatorii referitoare la bunăstarea animalelor,
- o lipsa autorizațiilor și a documentelor specifice pentru operatorii implicați în transportul animalelor.

Cauza neconformităților identificate se datorează lipsei de implicare/responsabilizare a operatorilor economici și deținătorilor de animale, precum și datorită resurselor financiare insuficiente.

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților

După tipurile de acțiuni utilizate:

De sancționare: au fost aplicate avertismente și acordarea de termene de remediere, în funcție de gravitatea neconformităților au fost realizate recontroale ale unităților în cauză.

Pentru neconformitățile grave identificate, au fost aplicate prescripții și întocmite procese-verbale.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

Au fost organizate instruirii cu participarea a 220 inspectori la subiectele:

- Abordarea UE privind controlul și eradicarea bolilor infecțioase
- Exercițiu de simulare a unui focar de pestă porcină africană la mistreți;
- Exercițiu de simulare a unui focar de pestă porcină africană la o fermă de capacitate mare;
- Exercițiu de simulare a unui focar de Influență Aviară;
- Influența aviară și biosecuritatea. Avicultura în Republica Moldova;
- Bunăstarea animalelor în timpul transportării
- Organizarea controalelor în Sistemul de Identificare și Trasabilitate a Animalelor

În luna martie a fost organizat seminarul privind practica în domeniul bunăstării animalelor în timpul transportului pe distanțe lungi cu suportul Organizației Mondiale pentru Sănătatea animalelor (OIE), cu participarea a 13 țări.

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

Au fost acordate consultații tehnice pentru domeniile de competență în cazul solicitărilor de către persoane fizice și juridice cu activitate în domeniul sanitar-veterinar.

Propuneri pentru anul 2019:

principale obiective ar fi:

- aplicarea și respectarea normelor sanitar-veterinare privind sănătatea, bunăstarea, biosecuritatea, identificare și trasabilitate a animalelor;
- punere în aplicare a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om pentru anul 2019;
- eliminarea curenților sistemului de identificare și trasabilitate a animalelor.
- supravegherea implementării cerințelor de biosecuritate în exploatațile de porcine conform prevederilor Hotărârii Guvernului 1368/2016.
- fortificarea sistemului de notificare prin implementarea unor sisteme informaționale

2.2 Sistemul de supraveghere zootehnică

Prin noțiunea de zootehnie se înțelege o ramură a agriculturii, care are drept obiect cunoașterea, creșterea, reproducerea, alimentarea, ameliorarea raselor și exploatarea animalelor agricole fiind de interes național, care au ca scop asigurarea populației cu produse animaliere, a industriei alimentare și ușoare cu materii prime, și respectiv legislația prevede controlul oficial al performanței animalelor.

Fundamentul legal privind controlul oficial în domeniul zootehniei o constituie Legea zootehniei nr.412 din 27.05.1999 art.11, alin.(2) conform căreia, controlul oficial în acest domeniu este efectuat de către Agenția

Națională pentru Siguranța Alimentelor (inspectorii în domeniul zootehniei).

Raportarea controalelor oficiale

În perioada anului 2018 inspectorii în domeniul supravegherii zootehnice au întreprins 1891 controale la fermele zootehnice situate în extravilan inclusiv fermele de diferite specii atestate în categoria de prăsilă, prisăci apicole, oficii locale la înșămânțarea artificială a bovinelor, pășunatul animalelor în localități și lichidarea taurilor neautorizați.

Tabelul privind rezultatele controalelor oficiale

Nr.	Tipul unității	Număr unități 2018	Număr unități 2017	Controale efectuate (planificat) 2018	Controale efectuate (planificat) 2017	Controale (inopinate) 2018	Controale (inopinate) 2017
1	Ferme de bovine (în extravilan)	206	203	203	203	70	50
2	Ferme de porcine	127	130	130	130	73	73
3	Ferme de ovine	241	190	190	190	101	105
4	Ferme cabaline	6	6	6	6	-	-
5	Întreprinderi avicole	56	50	56	50	-	-
6	Stupine apicole	6746	6013	8330	7800	650	701
7	Oficii locale pentru înșămânțarea bovinelor	603	706	545	706	115	350
8	Respectarea cerințelor la pășunatul animalelor	492	480	380	480	128	100
	Total	8477	7778	9840	9565	1137	1379

Desfășurarea controalelor oficiale la fermele zootehnice situate în extravilan (bovine, porcine, ovine, cabaline, păsări și prisăci apicole) au fost efectuate în baza planului de acțiuni precum și ordinului ANSA nr. 538 din 03.10.2018 cu privire la evaluarea nivelului de pregătire pentru perioada de iarnă 2018-2019 și recomandărilor ANSA nr. 01-6/689 din 12.03.2018 precum și nr. 01-6/2760 din 05.09.2018 cu privire la efectuarea reviziei primăvară-toamnă în ramura apicolă. În perioada respectivă în rezultatul controalelor efectuate se menționează tendința de îmbunătățirea respectării normelor tehnologice de întreținere a animalelor de toate speciile la fermele zootehnice ce duce la obținerea produselor de o calitate mai înaltă.

La stupinele apicole controalele sunt efectuate în perioada reviziilor de primăvară și toamnă cu acordarea consultațiilor deținătorilor apicoli pe problemele zooveterinare de creștere, ameliorare, exploatare rațională a albinei melifere, profilaxiei bolilor, administrarea medicamentelor permise și obținerii produselor apicole calitative cât și polenizarea florei entomofile. Controalele inopinate în ramura apicolă sunt petrecute la solicitarea pașaportizării prisăcilor, petițiilor parvenite de la cetățeni cât privește amplasarea prisăcilor la pastoral cât și în localități.

Totodată un lucru voluminos a fost efectuat la fermele zootehnice atestate în categoria de prăsilă (44 ferme), aprecierea valorică a tineretului de prăsilă a animalelor de diferite specii la realizare.

Monitorizarea aprecierii valorice a tineretului de prăsilă a animalelor de diferite specii la realizare

N/o	Tipul unității	Apreciate în anul 2018	Apreciate în anul 2017
1.	Bovine	156	150
2.	Porcine	632	924
3.	Ovine	607	259
	Total	1395	1333

Totodată la acest capitol cât privește activitatea în apicultură au fost înregistrate și pașaportizate prisăci în anul 2018 - 769 stupine și în anul 2017 - 718 stupine, în același timp fiind evaluate și eliberate certificate pentru măști de albine la realizare de la stupinele atestate în categoria de prăsilă în anul 2018 - 4120 buc. și în anul 2017 - 1750 buc.

Controalele efectuate la oficiile locale pentru înșămânțarea artificială a bovinelor prevăd respectarea cerințelor tehnologice și graficului de împerecheri a bovinelor ce țin spre menținerea fondului genetic valoros.

Controalele petrecute în localități la pășunatul animalelor țin de respectarea cerințelor la exploatarea pășunilor și termenilor de folosire. Controalele inopinate sunt petrecute în cazurile de menținere a taurilor netestați în cireadă, pășunatul în comun cu deferite specii de animale ce este interzis, precum și animalelor bolnave.

Realizarea obiectivelor stabilite nu au fost posibile în toate localitățile republicii din lipsa inspectorilor în domeniul zootehniei ce sunt responsabili pe 4-5 raioane ale republicii.

Tabel privind acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

N/o	Acțiuni/Măsurile întreprinse	Nr.în 2018	Nr.în 2017
1.	Prescripții emise	1082	1072
2.	Procese verbale de sancționare	119	40

Analiza neconformităților(indicii)

Rezultatul controalelor efectuate la fermele zootehnice în 2018 au fost depistate **998** încălcări ale actelor legislative și normative în domeniul zootehniei. Majoritatea încălcărilor țin de următoarele probleme:

- încălcarea normelor de menținere a animalelor conform cerințelor zooveterinare, evidența la un nivel scăzut;
- furajierea animalelor, nebalansarea rațiilor de furajiere cantitativ și calitativ și calitatea lor;
- folosirea la înșămânțarea clandestină a bovinelor a taurilor de proveniență necunoscută;
- nerespectarea termenilor la pășunatul animalelor, menținerea în cireadă a taurilor netestați, animalelor bolnave și pășunatului în comun a diferitor specii de animale;
- neînregistrarea prisăcilor la primăria la pastoral, lipsa de contracte cu deținătorii terenurilor

f) nerespectarea cerințelor legislative pentru protecția în apicultură (folosirea pesticidelor și insecticidelor la prelucrarea culturilor agricole).

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților.

Ca rezultat în perioada respectivă au fost lichidate 730 încălcări depistate în urma controalelor efectuate de către inspectorii în domeniul zootehniei.

Rapoartele activității inspectorilor sunt prezentate lunar la Serviciul supraveghere zootehnică ANSA, rezultatele de totalizare se sistematizează și se elaborează consecințe la acest capitol.

Acțiuni întreprinse pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control pe parcursul anului 2018 au fost convocate 11 întruniri de instruire a inspectorilor zootehnici din cadrul structurilor teritoriale ANSA cu tematicile:

- *Realizarea programului de activitate pentru anul 2018, pregătirea și implementarea materialelor de activitate ce contribuie la dezvoltarea profesională, sporirii activismului, spiritului de inițiativă a acestora cât și îndeplinirea obligațiilor funcționale în domeniul zootehniei.*

- *Îndeplinirii cerințelor Codului contravențional modificat și completat publicat în Monitorul Oficial nr. 441-451(5874-5884) din 16 decembrie 2016 (art. 156/1, 131,157 158/1, 414) ce ține de dezvoltarea sectorului zootehnic.*

- *Implementarea procedurilor specifice privind verificarea respectării normelor tehnologice de menținere a animalelor la fermele zootehnice de bovine, porcine, ovine, cabaline, păsări și piscicole.*

- *Informarea, lunară de cunoștința cu instrucțiunea pentru bonitatea ovinelor, scopul și organizarea bonității, selectarea, aprecierea și dezvoltarea tineretului bovin, aprecierea productivității ovinelor, evidența etc.*

- *Corectitudinea bonității taurinelor reproducătoare.*

- *Creșterea tineretului bovin de prăsilă.*

- *Eficacitatea activității lunare a inspectorului în zootehnie, sarcinile de activitate, elaborarea consecințelor la acest capitol etc.*

Totodată sa efectuat instruirea inspectorilor noi angajați cât privește pregătirea și implementarea materialelor de activitate ce contribuie la dezvoltarea profesională a acestora.

S-au elaborat formulare și recomandări pentru petrecerea evaluării reviziei de primăvară și toamnă în ramura apicolă dispuse sezonului apicol 2018 (Recomandările ANSA nr. 01-6/689din 12.03.2018 și nr. 01-6/2760 din 05.09.2018).

Instruirea inspectorilor în domeniul zootehniei cât privește îndeplinirea Ordinului ANSA nr. 558 din 03.10.2018 cu privire la instituirea grupurilor de lucru cât privește petrecerea evaluării nivelului de pregătire către iarnă a fermelor zootehnice din republică în perioada de toamnă 2018-2019.

Acțiuni pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

Inspectorii în domeniul zootehniei au acordat și prestat ajutor practic consultativ, recomandări (1981) persoanelor juridice, fizice privind aplicarea legislației în domeniu, cât și tehnologiilor avansate moderne în ramură ce duc la sporirea productivității animalelor și eficacității în ramură. Participarea inspectorilor în acest domeniu la consultații și mese rotunde (546) cu deținătorii de animale pe problemele respectării

normelor tehnologice de întreținere a acestora.

2.3 Sistemul de control al Produselor de Medicină Veterinară

Baza legală pentru efectuarea controlului oficial asupra medicamentelor de uz veterinar î-l constituie Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară, capitolul IX "*Cerințele sanitar-veterinare privind protecția și asigurarea bunăstării animalelor și cele privind produsele medicinale veterinare*".

Rezultatul controalelor oficiale

<i>N/o</i>	<i>Tipul unității</i>	<i>Număr unități 2018</i>	<i>Număr unități 2017</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2018</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2017</i>	<i>Controale efectuate (inopinate) 2018</i>
1.	Farmacii veterinare	8	8	9	8	1
2.	Puncte farmaceutice veterinare	268	268	318	405	6
3.	Depozite farmaceutice	41	41	41	34	-
4.	Fabrici de producere a medicamentului de uz veterinar	8	8	8	8	1
5.	Clinici veterinare	9	9	2	1	
6.	Cabinete veterinare	297	341	171	236	9
	Total	631	675	549	692	17

Analiza cifrelor prezentate în tabel:

❖ Pe parcursul anului 2018, inspectorii din subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor au efectuat controale oficiale la unitățile, care fabrică, depozitează, distribuie, comercializează și utilizează produse farmaceutice de uz veterinar în număr de 549 controale, din totalul controalelor planificate pentru anul 2018 în număr de 631, gradul de realizare fiind de 90 %, deoarece din insuficiență de cadre, unele Direcții teritoriale nu au planificat controlul cabinetelor veterinare.

❖ În baza analizei de risc au fost realizate controalele inopinate, acestea fiind realizate în majoritatea situațiilor ca urmare a unor sesizări sau notificări primite din partea consumatorilor și deținătorilor de animale.

Analiza neconformităților

Cele mai frecvent constatate neconformități au fost:

- nerespectarea grupelor de acțiune la amplasarea medicamentelor pe rafturi și la depozitare;
- eliberarea medicamentelor fără prescripție medicală;
- lipsa de certificate ce confirmă calitatea;
- etichetarea necorespunzătoare a produselor farmaceutice de uz veterinar.

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurî întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Nr. în 2017</i>
1.	Prescripții emise	135	175
2.	Procese verbale de sancționare	26	45
3.	Suspendare activității	3	-

Tipurile de acțiuni

De sancționare

În cazul neconformităților minore constatate în urma controalelor s-au acordat avertismente, termene de remediere ale neconformităților și s-au efectuat controale repetate, pentru a constata starea ulterioară a lucrurilor. În cazul deficiențelor majore s-au aplicat sancțiuni contravenționale.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurii de control

❖ Actualizarea cadrului legal și operațional în domeniul farmaceutic veterinar conform Legii nr. 119 din 17.08.2018 cu privire la medicamente de uz veterinar.

❖ S-a îmbunătățit baza de date privind Nomenclatorul de stat al produselor farmaceutice de uz veterinar din Moldova în format Excel.

❖ Au fost creată modalitatea de îmbunătățire a controlului asupra importului, producerii și comercializării produselor farmaceutice de uz veterinar, prin raportarea anuală de distribuirea cantităților de antimicrobiene de către operatorii din domeniul farmaceutic veterinar.

❖ Au fost organizate instruirii la 2 subiecte cu specialiștii Direcțiilor teritoriale pentru siguranța alimentelor și specialiștii ai Compartimentului Controlul Calității Produselor Biologice și Medicamentelor din cadrul ÎP CRDV, pentru dezvoltarea și menținerea competențelor profesionale la următoarele subiecte:

- *“Utilizarea produselor farmaceutice veterinare în sectorul zootehnic”;*
- *“Modalitatea de depunere a dosarelor normativ tehnice și completarea cererii la etapa de înregistrare a produselor farmaceutice de uz veterinar”.*

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

Au fost realizate instruirii pentru agenți economici în domeniul activității farmaceutice precum și medici veterinari de liberă practică.

Sensibilizarea producătorilor autohtoni de produse farmaceutice de uz veterinar pentru întrunirea cerințelor bunelor practici de producere și respectiv pregătirea pentru certificare.

Specialiștii cu atribuții de control în domeniul farmaceutic veterinar din cadrul Direcțiilor teritoriale, au convocat mai multe ședințe de informare privind modificările cadrului legal actual, au acordat consultanță diverșilor operatori cu activități în acest sector.

În scopul executării obiectivului de informare și școlarizare a sectorului privat (fabricanți, distribuitori și comercianți medicamente de uz veterinar, unități ce practică asistență veterinară, crescători profesioniști de animale etc.) ce operează cu antibiotice.

Au fost elaborate, editate și repartizate materiale informative:

- 2 postere,
- 2 pliante,
- 2 buletine informative (pentru grupuri țintă (DRSA/Municipale, medici veterinari de liberă practică, farmaciști, deținători de ferme și proprietari de animale),
- 1 comunicat de presă care a fost publicat pe site-ul ANSA,

A fost organizată o conferință de presă cu mass-media privind fenomenul de rezistență la antibiotice (ANSA, MS, CNSP, agențiile de presă).

La nivel de subdiviziuni teritoriale au realizat activități de informare, comunicare și sensibilizare a populației privind rezistența la antibiotice și prevenirea infecțiilor, inclusiv prin:

- *Discuții publice în instituții de învățământ* - 27;
- *Informare în primăriile raionale* - 35
- *Informarea crescătorilor de animale* - 45;
- *Seminare, ședințe cu medicii veterinari, agenți economici, crescători de animale ș .a* - 6
- *Distribuirea materialelor informative* - 7;

Prioritățile pentru anul 2019

- Elaborarea și implementarea Registrului de stat a medicamentelor de uz veterinar.
- Elaborarea procedurii specifice privind prelevarea probelor de medicamente de uz veterinar.
- Elaborarea Programului anual de monitorizare a medicamentelor de uz veterinar precum și identificarea criteriilor de risc.

2.4 Sistemul de control al hranei pentru animale și nutriția animalelor

Baza legală pentru controlul oficial al hranei pentru animale și nutriția animalelor o constituie Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, art. 3, alin (3).

Raportarea controalelor oficiale

<i>N/o</i>	<i>Tipul unității</i>	<i>Număr unități 2018</i>	<i>Număr unități 2017</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2018</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2017</i>	<i>Controale efectuate (inopinate) 2017</i>
1	Fabrici de nutrețuri combinate (FNC)	42	35	42	35	2
2	Malaxoare de pe lângă ferme	130	170	130	170	7
3	Depozite de furaje	106	101	106	101	1
4	Magazine de furaje	26	29	26	29	1
5	Unități de transport furaje	17	13	17	13	-
6	Magazine cu hrana p/u animale	117	119	117	119	3
	TOTAL	438	467	438	467	14

Analiza cifrelor prezentate în tabel

Din totalul de 438 controale efectuate în 2018 au fost întocmite 79 prescripții ceea ce constituie 18%. Numărul neconformităților s-a micșorat urmare instruirilor petrecute cu operatorii din domeniu;

Controalele oficiale asupra unităților ce desfășoară activități în domeniul hranei pentru animale (fabrică, depozitează, distribuie, comercializează și utilizează) au fost efectuate de către inspectorii Subdiviziunilor teritoriale, în număr total de 438 controale, din totalul controalelor planificate pentru anul 2018 în număr de 438, cu gradul de realizare fiind de 100%;

Controalele inopinate pe parcursul anului 2018 au fost efectuate în urma sesizărilor parvenite de la agenți economici pe domeniu;

Realizarea programelor naționale de monitorizare

<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe/masuri planificate 2018</i>	<i>Nr. de probe/masuri realizate 2018</i>	<i>Nr. de probe/masuri realizate 2017</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2018</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2017</i>
Programul național de monitorizare a furajelor, aprobat prin Ordinul nr.22 din 18.01.2018	589	555	711	3	0

Analiza cifrelor prezentate în tabel:

Pentru monitorizarea inofensivității hranei pentru animale, probele au fost prelevate și transmise la laboratoarele contractate prin intermediul inspectorilor Direcțiilor teritoriale:

- *Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului -12 probe;*
- *Centrul pentru Standardizare și Experimentare a Calității Producției de Conserve - 153 probe;*
- *Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare – 301 probe;*
- *Agenția Națională pentru Sănătatea Publică - 83 probe;*
- *Centrul Republican de Diagnostică Veterinară – 40 probe.*

Gradul de executare a Programului de supraveghere a materialelor furajere pentru anul 2018 a fost realizat la 95%;

În probele testate sau depistat depășiri de LMA stabilite prin *Hotărârea Guvernului 1405 din 10.12.2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind igiena nutrețurilor și conținutul substanțelor nedorite în nutrețuri*. Neconformitățile au fost înregistrate la probele de furaje prelevate din unitățile din Direcțiile teritoriale Strășeni, Căușeni și Rezina la indicii *Semințe de buruieni și plante toxice*.

Analiza neconformităților

Cele mai frecvente neconformități constatate:

- lipsa procedurii de autocontrol – 8 prescripții;
- lipsa dovezilor de aplicare a procedurii pentru combaterea dăunătorilor – 10 prescripții;
- lipsa locului special amenajat pentru păstrarea deratizanților – 8 prescripții;
- lipsa registrului de intrare a materiei prime – 26 prescripții;
- lipsa registrului de ieșire a furajelor – 27 prescripții.

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Nr. în 2017</i>
1.	Prescripții emise	79	97
2.	Procese verbale de sancționare	9	-
3.	Suspendare activității	-	-

Tipurile de acțiuni

De sancționare

În cazul neconformităților minore constatate în urma controalelor s-au acordat avertismente, termene de remediere ale neconformităților și s-au efectuat controale repetate, pentru a constata starea ulterioară a lucrurilor.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

A fost realizată conform Ordinul nr. 537 din 03.10.2018 o instruire, petrecută în 3 etape la sediul ANSA cu specialiștii Direcțiilor teritoriale pentru siguranța alimentelor, în număr de 39 participanți pentru dezvoltarea și menținerea competențelor profesionale în domeniile specifice de activitate la subiectul "Igiena furajelor".

S-a stabilit frecvența controalelor oficiale la unitățile ce operează cu furaje în bază de riscuri.

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

Specialiștii Subdiviziunilor Teritoriale au realizat instruirii teritoriale cu operatorii de furaje, pentru explicarea cadrului legal în domeniu. La instruire au participat 18 operatori.

Prioritățile controlului oficial pentru anul 2019

- Utilizarea expertizei internaționale pentru elaborarea condițiilor de reglementare a preparării, plasării pe piață și utilizării nutrețurilor cu adaos de medicamente;
- Stabilirea unei liste oficiale cu aditivi furajeri autorizați pentru import, comercializare și utilizare pe teritoriul Republicii Moldova;

2.5 Sistemul de control al unităților de procesare a alimentelor de origine animală

Baza legală pentru efectuarea controalelor oficiale în domeniul fabricării produselor alimentare de origine animală este prevăzută de Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, prevederile căreia sunt armonizate cu Regulamentele și Directivele Uniunii Europene.

Rezultatele controalelor oficiale

Număr unități 2018	Număr unități 2017	Controale Efectuate (planificate) 2018	Controale Efectuate (planificate) 2017	Controale (inopinate) 2018	Controale (inopinate) 2017
1573	1564	1427	1320	497	663

Analiza rezultatelor controalelor:

Numărul de operatori controlați s-a micșorat cu 137 de operatori deoarece în anul 2018 au fost suspendate 33 unități.

Proporția dintre numărul controalelor efectuate de tip planificat și de tip inopinat pentru anul 2017 este de 5 controale planificate la 1 control inopinat, iar pentru anul 2018 este de 4 controale planificate la 1 inopinat deoarece, în legătură cu implementarea procedurii specifice "Categorizarea agenților economici din sectorul alimentar și planificarea inspecțiilor în baza analizei de risc".

Realizarea programelor naționale de monitorizare

<i>N/o</i>	<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe/ masuri planificate 2018</i>	<i>Nr. de probe/ masuri realizate 2018</i>	<i>Nr. de probe/ masuri realizate 2017</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2018</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2017</i>
1.	Planului de monitorizare a reziduurilor în produsele de origine animală pentru anul 2018, aprobat Ordinul nr. 133 din 7 martie 2018	917	714 până la 31.12.2017 decembrie, programul se finalizează în martie 2018.	911	-	-
2.	Planul de monitorizare a indicilor microbiologici în probele de origine animală aprobat prin Ordinul nr. 25 din 19 ianuarie 2018	626	626	966	12	8

Analiza datelor prezentate în tabel

Au fost identificate 12 probe neconforme (8 - la indicii microbiologici, 4 – la indicii fizico chimici).

Informația detaliată privind neconformitățile și măsurile întreprinse sunt prezentate în anexa nr.3 .

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Nr. în 2017</i>
1.	Prescripții emise	618	773
2.	Procese verbale de sancționare	163	131
3.	Suspendare activității	33	53

Activități suspendate prin ordonanță 9 cazuri. Motivele frecvente care au stat la baza emiterii ordonanțelor de suspendare sunt nerespectarea condițiilor de autorizare stipulate în referatul tehnic și fișele de evaluare a unităților.

Activități suspendate la cererea agentului economic - 24.

Analiza cifrelor prezentate în tabel:

Cele mai des depistate neconformități în activitatea operatorilor

- ❖ lipsa instruirii personalului cu atribuții de domeniu;
- ❖ nerespectarea cerințelor generale și specifice de igienă;
- ❖ abateri de la procesul tehnologic;
- ❖ nerespectarea lanțului frigorific / regimului termic;
- ❖ nerespectarea condițiilor de igienă la întreprinderi;
- ❖ lipsa evidențelor care atestă efectuarea inspecțiilor zilnice;
- ❖ lipsa înregistrărilor privind monitorizarea cantităților de materie primă la intrare pentru procesare;
- ❖ lipsa înregistrărilor privind monitorizarea evidenței produselor finite;
- ❖ etichetare necorespunzătoare;
- ❖ lipsa buletinelor de analiză care să ateste calitatea apei.

Date privind expertiza sanitar-veterinară a produselor de origine animală

S-a efectuat expertize sanitar-veterinare la miere de albine – 1850 loturi, ouă – 11595 loturi, produse fabricate din carne – 61 188 loturi, produse fabricate din pește – 18 497 loturi, lapte și produse lactate – 215 844 loturi; din ele neconforme care au fost prelucrate/nimicite

- miere de albine – 7,5 kg;
- ouă – 10 615 buc;
- produse fabricate din carne – 238 537 kg;
- produse fabricate din pește – 35 192 kg;
- lapte și produse lactate – 91 676 kg.

În urma supravegherii sanitar-veterinare în anul 2018 au fost exportate următoarele categorii de produse de origine animală:

- carne bovină – 1134,1 tone
- carne ovină – 1013,9 tone
- carne cabalină – 175,8 tone
- carne de porc (stomacuri) – 25 tone
- produse lactate – 2532,9 tone
- inclusiv (înghețată) – 5497,8 tone
- pește refrigerat – 9,6 tone
- miere de albine – 3706,7 tone
- ouă pentru consum – 36311760 bucăți
- caviar – 0,584 tone

Analiza acțiunilor întreprinse

Tipurile de acțiuni:

Cu scop de sancționare

Au fost aplicate avertismente, suspendări ale activităților desfășurate de operatori și acordarea de termene de remediere, în funcție de gravitatea neconformităților identificate în cadrul controalelor oficiale.

Pentru neconformitățile grave identificate cu un grad ridicat de risc au fost acordate termene de remediere și au fost realizate controale repetate ale unităților în cauză, pentru neconformitățile grave identificate, au fost aplicate prescripții și întocmite procese-verbale.

Au fost aplicate un nr. de 163 de procese verbale contravenționale în valoare de 344 201 de lei, precum și 9 ordonanțe de suspendare a activității.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

A fost elaborată procedura specifică Categorizarea agenților economici din sectorul alimentar și planificarea inspecțiilor în baza analizei de risc.

Au fost actualizate listele de verificare conform Hotărârii Guvernului nr. 379 din 25.04.2018 cu privire la controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor:

- *Listă de verificare a unităților de producere/procesare carne de pasăre;*
- *Listă de verificare a unităților de producere produse din carne;*
- *Listă de verificare a unităților de prelucrare a peștelui și a produselor din pescuit;*
- *Listă de verificare a unităților de procesare a mierii de albină și a altor produse apicole;*
- *Listă de verificare a unităților de procesare a laptelui sau procesare a produselor din lapte, inclusiv a fabricilor de înghețată;*
- *Listă de verificare a unităților care produc carne tocată, carne preparată și carne separată mecanic;*
- *Listă de verificare a centrelor de colectare a laptelui independente sau integrate în cadrul fermelor de animale producătoare de lapte;*
- *Listă de verificare la centrele de colectare, marcare și ambalare ouă;*
- *Listă de verificare a ambarcațiunilor de pescuit și/sau transportare pește;*
- *Listă de verificare a depozitelor, centrelor de ambalare și centrelor de reambalare;*
- *Listă de verificare a piețelor agro-alimentare;*
- *Listă de verificare la abatoare/unități de producere carne roșie.*

Au fost organizate Instruiri ale personalului de control referitor la prevederile legislației și mărirea eficienței controalelor, s-au organizat 4 instruiri cu medicii veterinari oficiali/ specialiștii aparatului central și teritorial cu următoarele tematici:

- „Sprijin pentru dezvoltarea capacității de aplicare a analizei riscului de către autoritățile competente pe siguranța alimentelor și de către operatorii de industrie alimentară din Moldova”

- „Conformitatea unităților de producție a cărnii de pasăre și ouălor din Republica Moldova cu cerințele legale ale UE”

- a II-a misiune a experților ANSVSA cu genericul „Sprijin pentru dezvoltarea capacității de aplicare a analizei riscului de către autoritățile competente pe siguranța alimentelor și de către operatorii de industrie alimentară din Moldova”

- „Trasabilitatea animalelor, programe de supraveghere și monitorizare a bolilor contagioase la animale și trasabilitatea alimentelor de origine animală”

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

Au fost organizate 5 întâlniri cu producătorii/procesatorii produselor alimentare de origine animală:

- cu procesatorii cărnii de pasăre „Biosecuritatea și Trasabilitatea în sectorul de producere a cărnii de pasăre”.
- cu producătorii și procesatorii de lapte și produse lactate cu tematica „Situția generală în domeniul producerii și comercializării laptelui și produselor lactate.
- cu producătorii și procesatorii de lapte și produse lactate Seminar cu privire la implementarea sistemului HACCP în sectorul producerii furajelor și procesării laptelui materie primă.
- întrunirea pe domeniul avicol cu tematica: „Progresul implementării Foii de Parcurs pentru obținerea de către Republica Moldova a dreptului de a exporta în Uniunea Europeană carne și oua de pasăre categoria B”.
- cu gestionarii piețelor agroalimentare cu tematica „Situția actuală în domeniul piețelor agroalimentare”.

2.6 Sistemul de control al unităților de procesarea a alimentelor de origine non-animală

Baza legală: Control al unităților de procesarea a alimentelor de origine non-animală este reglementat de actele legislative, prevederile cărora sunt armonizate cu Regulamentele Uniunii Europene. Conform Legii nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, art. 3, alin (3), care prevede :”*Controalele oficiale se efectuează pe întreg lanțul alimentar. Acestea includ controale la întreprinderile care operează în domeniul hranei pentru animale și în sectorul alimentar, controale privind utilizarea și depozitarea hranei pentru animale și a produselor alimentare și controale asupra oricărui proces, material sau substanță, activitate sau operațiune, inclusiv al transportului aplicat hranei pentru animale și produselor alimentare și al animalelor vii, necesare pentru realizarea obiectivelor prezentei legi*”

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Număr unități 2018</i>	<i>Număr unități 2017</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2018</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2017</i>	<i>Controale efectuate (inopinate) 2018</i>	<i>Controale efectuate (inopinate) 2017</i>
1621	1375	1181	846	516	480

Analiza datelor prezentate în tabel

Numărul unităților controlate din domeniu a crescut în anul 2018 comparativ cu a. 2017, în urma reluării activității unor unități cu activitate sezonieră, activitatea cărora nu a fost permisă în anii precedenți. la acest capitol se referă obiectivele din morărit (mori sătești) și extragerea uleiurilor vegetale (oloinițe). Totodată s-au înregistrat noi unități/activități din domeniul procesării fructelor (unități de deshidratare, sortare, ambalare etc.);

Tendința sporirii numărului de controale oficiale în a. 2018 comparativ cu a.2017 (atât planificate cât și inopinate) se explică prin faptul creșterii solicitărilor de înregistrare din partea unor operatori cu activitate sezonieră, apariția activităților noi (linii de sortare a fructelor, secții de deshidratare etc.). Ritmul de sporire

se va menține și în anul următor 2019 în urma implementărilor noilor condiții de înregistrare oficială și a atribuirii responsabilităților de protecție a consumatorilor ANSA;

Numărul controalelor inopinate în anul 2018 constituie 7% mai mult față de cele din 2017, acest fapt se explică prin intensificarea unor controale în urma autosesizărilor și a petițiilor.

Sporirea numărului de controale planificate în anul 2018 comparativ cu anul 2017 se explică prin faptul că în anul 2018 a sporit numărul de unități pe domeniul nonanimal odată cu introducerea capitolului V1 la Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, în anul 2018 a fost acordată o atenție deosebită înregistrării oficiale a operatorilor din domeniul siguranței alimentelor. Operatorii din lanțul alimentar care activează în domeniul produselor alimentare de origine nonanimală fiind înregistrați, a ajuns la 560 din 1621 în decembrie 2018.

Îndeplinirea programelor naționale

<i>N/o</i>	<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe/ masuri planificate 2018</i>	<i>Nr. de probe/ masuri realizate 2018</i>	<i>Nr. de probe/ masuri realizate 2017</i>	<i>Nr. de probe neconforme 2018</i>	<i>Nr. de probe neconforme 2017</i>
1.	Programul național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală pentru anii 2015-2020 aprobat prin HG. Nr.567 din 16.04.2014;	418	418	574	42	6
2.	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine non-animală pentru anul 2017 aprobat prin Ordinul nr. 22 din 18.01.2018	321	321	403	1	21

1. Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală 2018

Selecția de produse alimentare de origine nonanimală și numărul de probe preconizate de analizat în anul 2018 a fost aprobat prin *Ordinul nr. 22 din 18.01.2018 cu privire la aprobarea Programelor de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor, sănătății plantelor și furajelor pentru anul 2018.*

Repartizarea probelor preconizate spre analiză pentru fiecare Subdiviziune Teritorială pentru Siguranța Alimentelor, numărul cît și formularul procesului verbal de prelevare a fost aprobat prin *Ordinul nr. 507 din 18.09.2018 cu privire la implementarea programului de monitorizare și supraveghere a siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală*.

Pentru monitorizarea respectării inofensivității și calității produselor alimentare de origine nonanimală, pentru anul 2018 a fost preconizată analiza a 403 probe, din următoarele grupe de produse:

- torturi și produse de patiserie;
- pâine, produse de patiserie, biscuiți;
- paste făinoase;
- cereale și produse derivate din cereale, inclusiv porumb, orez și făinuri;
- fructe uscate și produse prelucrate din acestea;
- semințe oleaginoase (arahide, nuci, migdale, fistic);
- vinuri, vinuri spumoase și cidru;
- cafea, boabe/praf de cacao și ciocolată;
- mirodenii și ierburi aromatice uscate;
- uleiuri și grăsimi;
- sucuri și nectaruri de fructe/legume;
- conserve din fructe și legume;
- legume și fructe proaspete, inclusiv ciuperci.

Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală 2018 include XI compartimente, în funcție de grupa indicatorului studiat:

- Micotoxine (aflatoxine, ocratoxina A, patulina, deoxinivalenol, zearalenonă etc)
- Metale (plumb, cadmiu, mercur, staniu, arsen etc)
- 3-monoclorpropan-1,2-diol
- Dioxine și bifenili policlorurați
- Hidrocarburi aromatice policiclice (benzo(a)piren, benzo(a)antracen, benzo(b)fluoranten și crisen)
- Melamină
- Toxine inerente plantelor (acid erucic, acid cianhidric, alcoloizi tropanici)
- Fortificarea produselor alimentare (fier, acid folic)
- Organisme modificate genetic
- Aditivi alimentari (riboflavină, curcumină, tartrazine, aspartam, acesulfam-k, acid sorbic, dioxid de sulf, carbonați de sodiu etc)
- Validitatea informației prezentate pe etichetă (E 110; E 104; E 122; E 129; E 102 etc).

În rezultatul examinării, comparării și evaluării ofertelor prezentate în cadrul *Licitației Publice nr. 18/02545 din 06.07.2018 privind achiziționarea serviciilor de laborator în vederea implementării programului de monitorizare și supraveghere pentru anul 2018*, s-au desemnat următoarele laboratoarele responsabile de analiza produselor alimentare monitorizate:

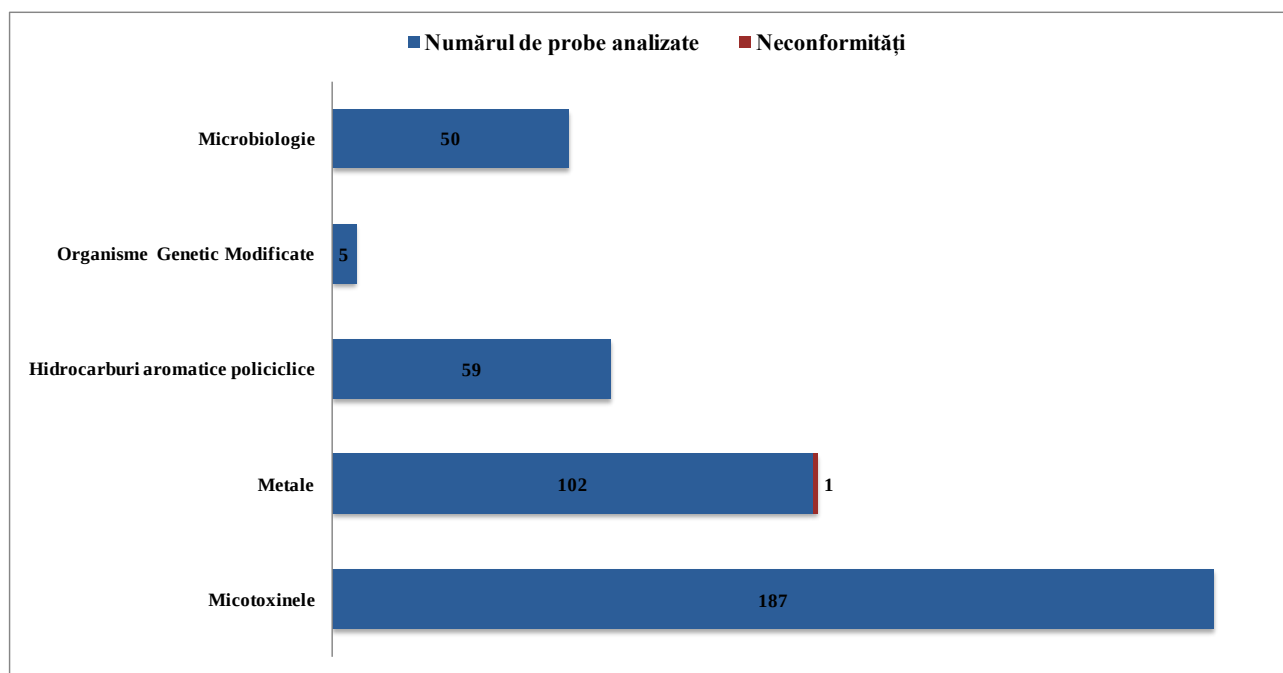
- ÎS "Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare";
- ÎS "Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului";
- Agenția Națională pentru Sănătate Publică;
- ÎS "Centrul pentru Standardizarea și Experimentarea Calității Producției de Conserve";

- SC "Imunotehnomed" SRL.

Lipsa sau acreditarea parțială a metodelor de determinare, lipsa ofertelor, inclusiv spectrul limitat de investigații ale laboratoarelor naționale a determinat excluderea investigării unor indicatori planificați în cadrul programului, printre care:

- patulina;
- scleroți ai ergotului;
- 3-monocloropropan-1,2-diol;
- dioxine și bifenili policlorurați;
- melamină;
- toxine inerente plantelor;
- aditivi alimentari;
- fier și acid folic.

Rezultatele monitorizării și supravegherii în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală 2018 sunt afișate în graficul nr. 1, unde din cele 403 probe analizate, a fost atestată depășirea conținutului de plumb doar într-un lot autohton de dovlecei.

Graficul nr.1: Rezultatele monitorizării și supravegherii în domeniul siguranței și calității produselor alimentare de origine nonanimală 2018

2. Programul național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală pentru anul 2018

Programul național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală (Program) este aprobat prin *Hotărârea de Guvern nr. 567 din 16.07.2014 cu*

privire la aprobarea Programului național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele alimentare de origine vegetală pentru anii 2015-2020.

Lista produselor agroalimentare de origine autohtonă, cât și de import planificate pentru monitorizarea respectării limitei maxime admisibile (LMA) a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați, inclusiv numărul de probe preconizate spre prelevare pentru anul 2018 au fost aprobate prin *Ordinul ANSA nr. 439 din 22.12.2017 cu privire la aprobarea listelor de produse planificate pentru monitorizarea conținutului de nitrați și a reziduurilor de pesticide pentru anul 2018.*

Laboratoarele desemnate pentru analiza produselor alimentare planificate pentru monitorizarea respectării LMA a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați au fost selectate în cadrul unei licitații publice. Laboratoarele identificate au fost următoarele:

- pentru investigarea conținutului de nitrați: ÎS "Centrul pentru Standardizarea și Experimentarea Calității Producției de Conserve", conform contractului de achiziționare a serviciilor de laborator nr. 72 COP din 10.04.2018;
- pentru investigarea reziduurilor de pesticide: ÎS "Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare", conform contractului de achiziționare a serviciilor de laborator nr. 74 COP din 10.04.2018 și ÎS "Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului", conform contractului de achiziționare a serviciilor de laborator nr. 73 COP din 10.04.2018;

Pentru monitorizarea respectării LMA (Limita Maximă Admisibilă) a reziduurilor de pesticide, pentru anul 2018 a fost preconizată analiza a 319 probe, vizând următoarele produse alimentare de origine vegetală:

- fructe autohtone și de import: mere, piersici, struguri (soiuri de masă și de vin), cireșe, căpșuni, pere, prune;
- fructe de import: banane, citrice, ananas, curmale, rodii;
- legume și cereale autohtone și de import: morcovi, tomate, ardei dulci, ridichi, castraveți, varză;
- cartofi, usturoi, vinete, salată proaspătă, grâu, porumb, orez.

255 de probe s-au planificat de a fi investigate în 2018 privind respectarea LMA a conținutului de nitrați. Următoarele produse agroalimentare de origine vegetală au fost selectate:

- legume autohtone și de import: cartofi, morcovi, tomate, varză, ridichi, castraveți, dovlecei, sfeclă roșie, vinete, gogoșari.
- legume frunzoase condimentare autohtone și de import.
- pepeni verzi și pepeni galbeni autohtoni și de import.

Lista laboratoarelor care efectuează investigații de laborator în scopul implementării programului, cât și numărul de probe necesar spre prelevare repartizat fiecărei Subdiviziune teritoriale pentru Siguranța Alimentelor, a fost aprobat prin *Ordinul ANSA nr. 221 din 03.05.2018 cu privire la implementarea Hotărârii Guvernului nr. 567 din 16.07.2014.*

Au fost depistate o serie de neconformități în cadrul implementării programului:

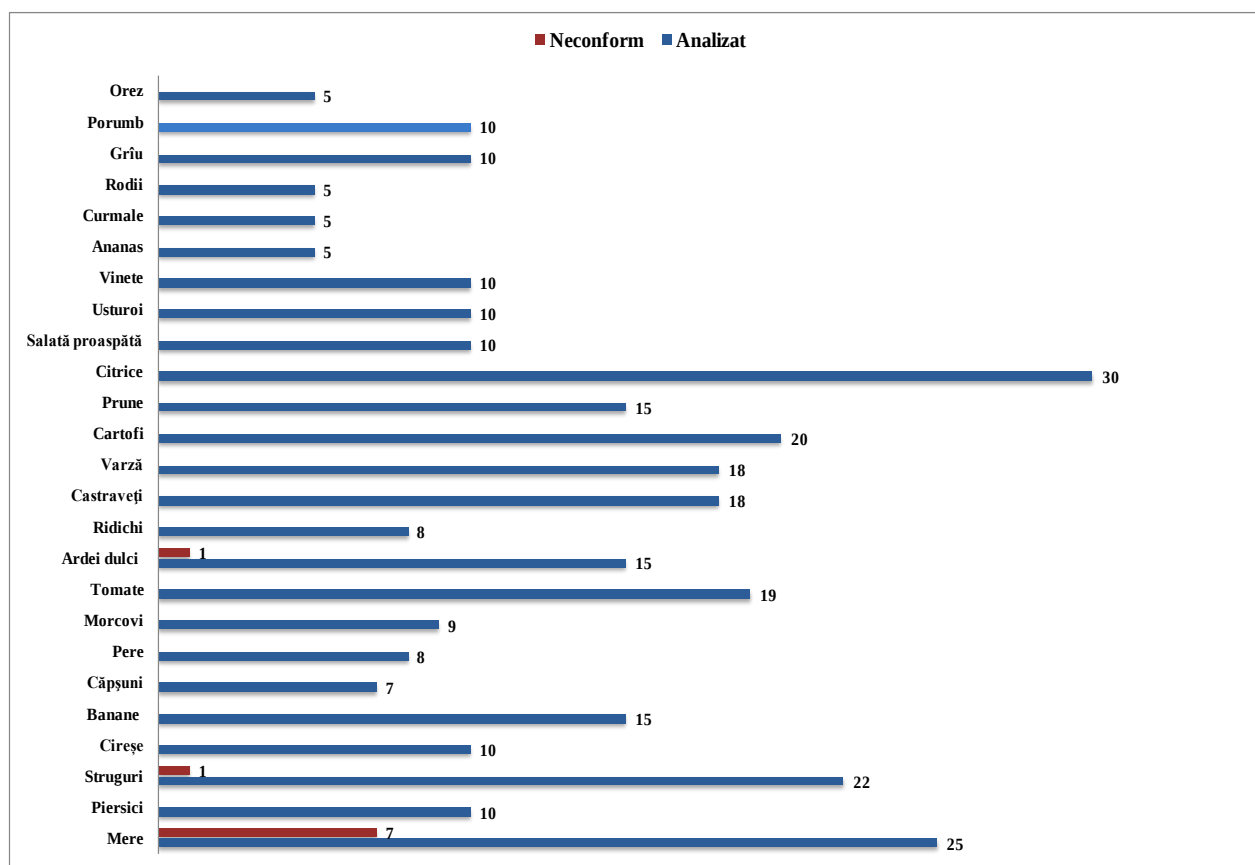
- Depășirea reziduurilor de pesticide
- 1 lot de ardei dulci provenit din România de 3,2 tone a prezentat depășirea reziduurilor de Formetanat-NM.

- 1 lot de struguri de masă provenit din Turcia de 3,8 tone: s-a depistat depășirea reziduurilor de Fenvalerat și Esfenvalerat (sumă de izomeri RS și SR).
- 7 loturi de mere autohtone, cuprinzând în jur de 180 tone în total au prezentat depășirea reziduurilor de Dimetoat și Ometoat la analiza inițială.

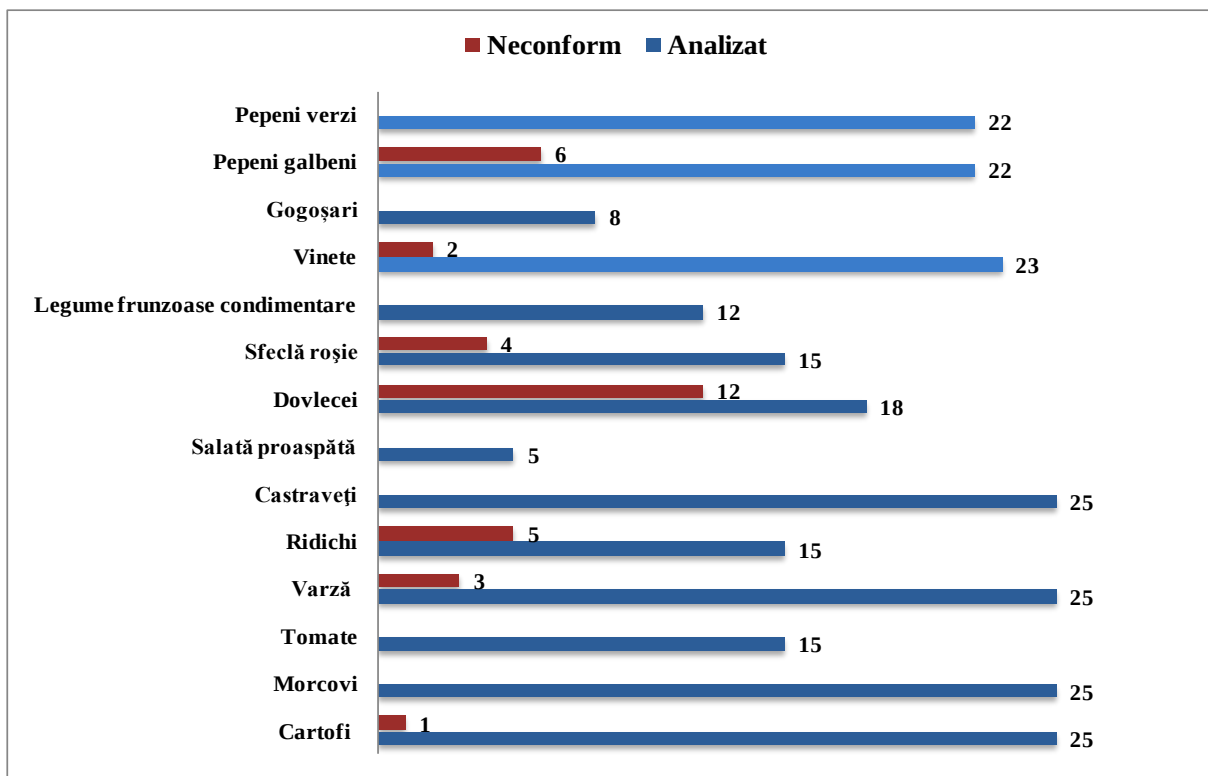
■ Depășirea conținutului de nitrați

- 5 loturi de ridiche autohtonă, cuprinzând 900 kg în total.
- 2 loturi de vânăță provenite din Romania, având 1,2 tone în total.
- 1 lot de cartofi Agata de proveniență autohtonă.
- 12 loturi de dovlecei autohtoni, în total fiind în jur de 30 tone.
- 3 loturi de varză autohtonă, 180 kg.
- 4 loturi de sfeclă roșie de proveniență autohtonă, în total cuprinzând 3,5 tone.
- 6 loturi de pepeni galbeni, dintre care 5 loturi de proveniență autohtonă și un lot din Ucraina (2 tone), 10 tone total.

Neconformitățile atestate conform fiecărui tip de produs alimentar de origine vegetală analizat în cadrul programului pot fi observate în graficul nr. 2 pentru monitorizarea reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale și respectiv în graficul nr. 3 pentru monitorizarea conținutului de nitrați.

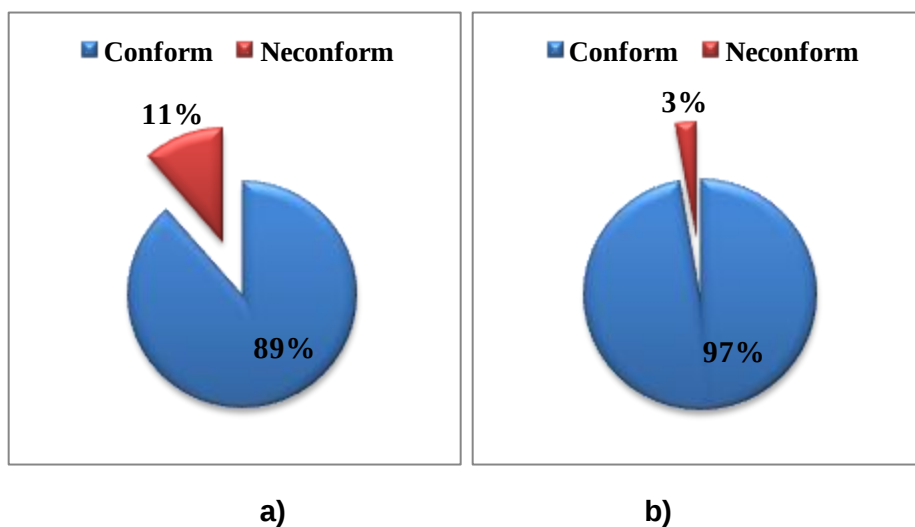
Graficul nr. 2: Monitorizarea reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale

Graficul nr. 3: Monitorizarea conținutului de nitrați în produsele agroalimentare vegetale

Pentru monitorizarea conținutului de nitrați au fost analizate 255 de probe de produse agroalimentare de origine vegetală, dintre care 30 de probe au prezentat o depășire a LMA. Neconformitățile raportate la cazuri conforme constituie 11% la 89% din totalul probelor supuse investigațiilor.

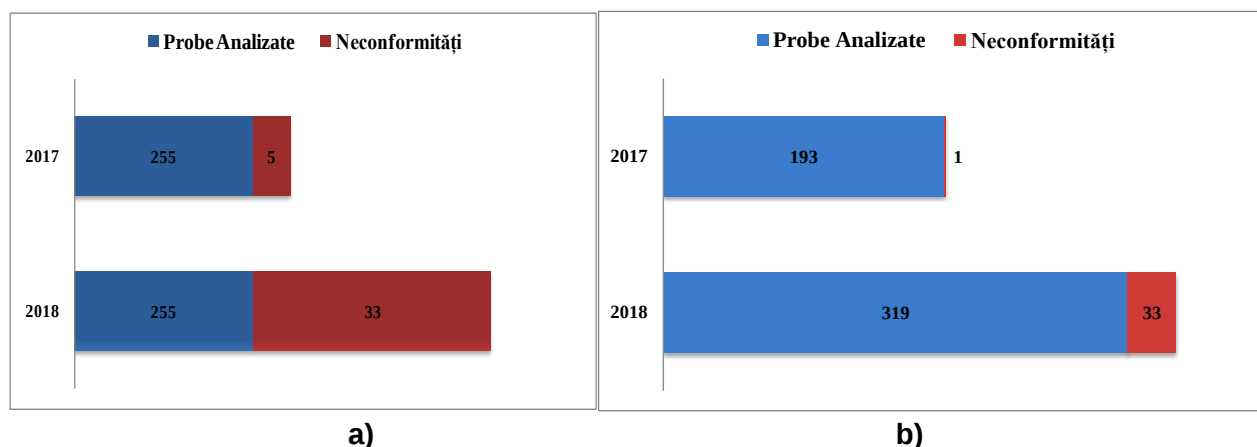
Pentru monitorizarea reziduurilor de pesticide au fost analizate 319 probe de produse agroalimentare de origine vegetală, dintre care 8 probe au prezentat o depășire a LMA. În acest caz, raportul dintre neconformități și conformități este de 3% la 97% din totalul probelor analizate. Aceste rapoarte sunt prezentate în graficul nr. 4.

Graficul nr. 4: Raportul cazurilor conforme și neconforme în cadrul monitorizării:

- a) conținutului de nitrați;
- b) reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale.

Comparativ cu anul 2017, pentru monitorizarea conținutului de nitrați a fost analizat același număr de probe (255), neconformitățile depistate crescând însă de 6 ori. În cazul monitorizării reziduurilor de pesticide, numărul de probe analizat a fost crescut de la 193 la 319, cazurile neconforme atestate fiind mai mare de 30 de ori.

Graficul nr. 5: Comparația numărului de probe analizate și cazuri neconforme în cadrul monitorizării din 2017 și 2018 a:

- a) conținutului de nitrați;
- b) reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare vegetale.

Întreprinderea măsurilor și gestionarea neconformităților

În cadrul implementării celor 2 planuri naționale anuale de control au fost analizate 977 de probe de produse alimentare de origine nonanimală. Au fost depistate 43 de cazuri neconforme, fiind nimicite sau utilizate în alte scopuri în jur de 9 tone de produse.

Conform art. 30 al *Legii nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor*", pentru fiecare caz neconform se efectuează anchete de serviciu care determină cauza neconformității, măsurile de înlăturare/prevenire a neconformităților și soarta lotului vizat.

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Suma amenzilor încasate(lei)</i>
1.	Acte de control	1613	
2.	Prescripții emise	456	
3.	Procese verbale de sancționare	72	139000
4.	Suspendare activității	75	

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

Pe parcursul anului inspectorii responsabili de prelevarea probelor au fost instruiți în vederea implementării:

- planurilor naționale anuale de control (familiarizarea cu grupul de produse vizat, selecția operatorilor vizati) conform ordinelor ANSA emise;
- prelevarea probelor (procedura de prelevare, locul de prelevare, codificarea probelor);
- desfășurarea anchetelor de serviciu privind neconformitățile atestate și întreprinderea măsurilor de rigoare conform *PG-12/01 Acțiunile întreprinse în cazul produselor alimentare neconforme*;
- înregistrarea oficială a operatorilor din lanțul alimentar (examinarea dosarului, termeni de examinare, condițiile emiterii certificatului etc.) conform *PS/SA-PV-01/01 Înregistrarea oficială a operatorilor din domeniul siguranței alimentelor*;
- elucidarea neclarităților.

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

Agencia a întreprins un șir de măsuri în domeniu pentru conlucrarea cu operatorii îmbunătățirea performanței acestora, anume:

- Elaborarea programelor naționale anuale de control prin actualizarea indicatorilor/substanțelor active, listei de produse alimentare de origine vegetală și a numărului de investigații preconizate spre testare în funcție de evaluarea riscurilor (neconformități depistate, volumul de producție, popularitatea produsului etc. pe anii precedenți).
- Planificarea controalelor oficiale la nivel național în funcție de evaluarea riscului, frecvența controalelor fiind determinată de gradul de risc.
- Gestionarea neconformităților autohtone prin desfășurarea anchetelor de serviciu, cu întreprinderea măsurilor de rigoare (actualizarea gradului de risc, monitorizarea loturilor de produse plasate pe piață ulterioare, prescripții și recontroale)
- În cazul produselor de import depistate ca fiind neconforme, au fost înaintate suplimentar demersuri cu privire la monitorizarea fiecărui lot importat de producătorul vizat și informarea acestora referitor la LMA în vigoare în RM.

✓ Informarea consumatorului :

Publicarea pe site-ul oficial ANSA a listei operatorilor din lanțul alimentară care activează în domeniul produselor alimentare de origine nonanimală fiind înregistrați. Aceasta este actualizată periodic.

Organizarea briefing-urilor de presă, aparițiilor TV cu dezbateri, emiterea publicațiilor în ziare sau în mediul online sau publicarea pe site-ul oficial ANSA a diferite informații.

2.7 Sistemul de control al unităților de fabricare, stocare și comercializare angro a produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a producției alcoolice (este)

Baza legală pentru efectuarea controalelor oficiale în domeniul fabricării, stocării, comercializării produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și a produselor alcoolice este prevăzută de Legea nr. 57 din 10.03.2006 viei și vinului.

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Număr unități controlate 2018</i>	<i>Număr unități controlate 2017</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2018</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2017</i>	<i>Controale (inopinate) 2018</i>	<i>Controale (inopinate) 2017</i>
127	213	81	83	46	130

Analiza rezultatelor controalelor:

Numărul de unități controlate în 2018 este mai mic comparativ cu 2017 cu 86 unități, ceea ce reprezintă o scădere cu 64 % a numărului de controale inopinate, controale care au fost efectuate în anul 2017 ca rezultat al neprezentării în termen de către unitățile vitivinicole a declarațiilor vitivinicole obligatorii, conform prevederilor art. 26⁶ din Legea viei și vinului nr. 57 din 10.03.2006 și pct. 180 din Reglementarea tehnică „Organizarea pieței vitivinicole” aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 356 din 11.06.2015.

Această scădere reprezintă un factor pozitiv în activitatea unităților vitivinicole, care vorbește despre responsabilizare și respectare a cadrului legal și normativ existent în domeniu.

Pe de altă parte, se observă o scădere ușoară a numărului de controale planificate efectuate, care se explică prin numărul mic de funcționari publici angajați, fiind de 6 unități (din 11 unități aprobate).

Realizarea programelor naționale de monitorizare

<i>Denumirea programului</i>	<i>Nr. probele planificate în cadrul controalelor 2018</i>	<i>Nr. de analize efectuate în probele prelevate 2018</i>	<i>Nr. probele planificate în cadrul controalelor 2017</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2018</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2017</i>
Programului anual de monitorizare și supraveghere în domeniul controlului siguranței și calității alcoolului etilic, producției alcoolice, produselor vitivinicole și berii , aprobat Ordinul nr. 142 din 13 martie 2018	499	118	72	10	12

Analiza cifrelor din tabel

Nivelul de realizare a Programului național este de circa 24 % cu următoarele argumentări.

Pe parcursul anului 2018 au fost efectuate controale oficiale la unități de producere și comercializare angro, care au un asortiment de producere mic și mediu, astfel numărul de probe prelevate a fost mai mic față de cel planificat, iar ca urmare și numărul de analize executate a fost mai mic.

Natura neconformităților în probele prelevate:

- ❖ În băuturi pe bază de vin și în vinuri licoroase au fost identificate 6 probe neconforme după natura botanică de proveniență a alcoolului prin determinarea distribuției Deuteriului în molecula etanolului;
- ❖ În vinuri au fost identificate în 5 probe prezența apei exogene la determinarea raportului izotopic $^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$ prin spectrometrie de masă.

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Suma aplicată, lei</i>	<i>Suma achitată, lei</i>
1,	Acte de control întocmite	121		
2.	Prescripții emise	116		
3.	Procese verbale de sancționare	17	39700	12050

Acțiuni întreprinse pentru soluționarea neconformităților

După tipurile de acțiuni utilizate:

Pentru neconformitățile identificate/raportate: au fost elaborate prescripții de interdicere a loturilor de produse, prescripții de înlăturare a neajunsurilor cu acordarea termenelor de remediere, iar în funcție de gravitatea neconformităților au fost realizate controale inopinate ale unităților în cauză.

De sancționare, pentru încălcările care cad sub incidența Codului Contravențional au fost întocmite procese-verbale cu privire la contravenție și elaborate decizii de aplicare a amenzii

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

În temeiul îndeplinirii prevederilor art. 13 alin (4) și art. 18 alin. (3) din Legea nr. 1100/2000, legate de eliberarea licenței de fabricare și circulare a alcoolului etilic și a producției alcoolice, Agenția Servicii Publice înaintează către ANSA solicitări pentru se asigura de corespunderea utilajului tehnologic principal pentru fabricarea alcoolului etilic și/sau a băuturilor alcoolice tari cerințelor legii.

De asemenea, conform prevederilor art. 18 alin. (3) din aceeași lege, prin procedura reglementată de ordinul comun al Ministerului Finanțelor Nr. 172/245/216 din 28.12.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele la montarea, exploatarea, deservirea tehnică și metrologică a contoarelor de evidență cu memorie fiscală și efectuarea verificării operative la agenții economici producători de alcool etilic, **distilate** și băuturi alcoolice tari s-au efectuat controale asupra verificării integrității sigiliilor aplicate.

Aceste solicitări de sigilare și desigilare a utilajului tehnologic și a aparatelor utilizate la fabricarea alcoolului etilic și a băuturilor alcoolice tari se efectuează în comun de către organele de control din domeniul fiscal, din domeniul controlului metrologic legal și de supraveghere și control la nivel național asupra fabricării și circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, cu întocmirea unui proces-verbal de control corespunzător.

Respectiv, în anul 2018 au fost recepționate:

8 - solicitări pentru corespunderea utilajului, dintre care au fost eliberate:

- notificări de corespundere au fost eliberate - 5;

- procese verbale de necorespondere – 3

11- solicitări de sigilare/desigilare a utilajului, dintre care au fost eliberate:

- procese verbale de sigilare întocmite - 7

- certificate de înregistrare a utilajului - 4

Se constată, că din numărul total al operatorilor economici care solicită eliberarea notificării despre deținerea capacităților minime de producere, 63 % întrunesc cerințele de corespundere a utilajului tehnologic principal pentru fabricarea alcoolului etilic și/sau a băuturilor alcoolice tari iar la 37 % le-au fost întocmite procese verbale de necorespondere a cerințelor, iar ca urmare nu au putut obține sau re-perfecta licența respectiva.

Practic 100 % din numărul de solicitări la verificarea etanșeității instalațiilor folosite la fabricarea alcoolului etilic, distilatelor și a băuturilor alcoolice tari au fost realizate, din care 64 % au obținut procese verbale de sigilare, iar 36 % au reconfirmat certificatul (după expirarea termenului de valabilitate al lui), ce autentifică executarea procedurii de înregistrare a utilajului respectiv.

În temeiul art. 23 alin.(2) al Legii nr. 1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, ANSA, eliberează avize prealabile pentru importul alcoolului etilic în limita cotelor stabilite, reieșind din calculele volumelor de producere pentru anul în care se solicită importul.

Pentru anul 2018, au fost eliberate avize prealabile pentru dreptul de import al alcoolului etilic rectificat pentru 5 operatori economici, în baza calculelor pentru volumele de producere preconizate.

Totodată conform art. 4 alin. (2) al Legii nr. 1100/2000 ANSA monitorizează notificările de comercializare a alcoolului etilic de către producători către agenții economici care practică o altă activitate decât cea în domeniul fabricării producției alcoolice, dar care, în procesul de producere utilizează alcool etilic.

Astfel, pentru anul 2018 au fost recepționate 84 de notificări de comercializare a alcoolului etilic.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurii de control

Au fost organizate instruirii interne și externe sub formă de seminare/treninguri cu participarea inspectorilor la subiectele:

- ✓ *Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală*
- ✓ *Fabricarea produselor vitivinicole ecologice;*
- ✓ *Sistemul de control al produselor agroalimentare înregistrate cu denumire de origine protejate (DOP), indicații geografice (IGP) și specialităților tradiționale garantate (STG)*
- ✓ *Bunele practici franceze privind viticultura ecologică și biodinamică*
- ✓ *Stejarul, vinul și divinul*
- ✓ *Bunele practici privind crearea și ținerea sistemelor informaționale automatizate în domeniul vitivinicol în baza practicii cehe „Land Parcel Identification System” și Fondul vitivinicol Ceh de subvenționare*

Acțiuni prioritare pentru anul 2019

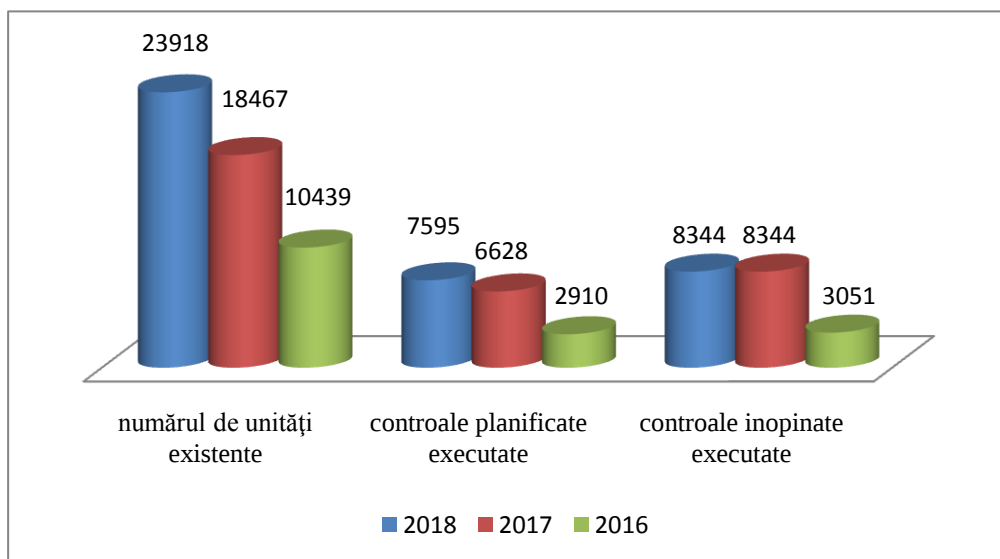
- ✓ Elaborarea procedurii generale de supraveghere și control al respectării legislației în vigoare la unitățile care produc, depozitează și comercializează angro produse vitivinicole, alcool etilic, bere și producție alcoolică;
- ✓ Elaborarea unui sistem de raportare online, care va permite inspectorilor să introducă datele controalelor efectuate, a probelor prelevate și expediate pentru investigații de laborator, neconformitățile depistate precum și rezultatele investigațiilor de laborator primite;
- ✓ Elaborarea și implementarea unui soft în care să se poată stoca și procesa informația cu privire la rezultatele controalele oficiale efectuate în baza listelor de verificare pe domeniul de activitate, cu calcularea automată a criteriilor de risc;
- ✓ Instruirea inspectorilor în scopul implementării softului de mai sus;
- ✓ Instruirii sau participări la programe de instruire interne și externe prin formare adecvată, care să le permită inspectorilor să-și îndeplinească atribuțiile cu competență și să efectueze controale oficiale într-un mod coerent;
- ✓ Dotarea inspectorilor cu echipamente necesare pentru prelevarea probelor;
- ✓ Instruirea referitor la utilizarea în scopul efectuării controalelor a datelor din Registrul Vitivinicol.

2.8 Sistemul de control al unităților de comerț și alimentație publică

Baza legală pentru efectuarea controalelor oficiale în domeniul controlul unităților de comerț și alimentației publice este prevăzută de Legea nr. 50 din 28.03.2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, prevederile căreia sunt armonizate cu Regulamentele și Directivele Uniunii Europene.

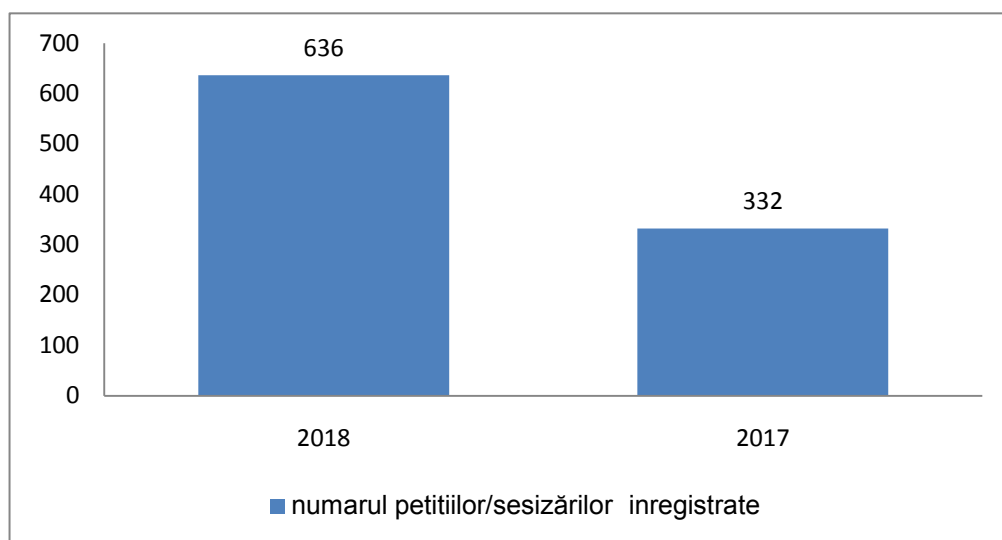
Rezultatele controalelor oficiale

Număr unități 2018	Număr unități 2017	Număr unități 2016	Controale Efectuate (planificate) 2018	Controale Efectuate (planificate) 2017	Controale efectuate (planificate) 2016	Controale efectuate (inopinate) 2018	Controale efectuate (inopinate) 2017	Controale efectuate (inopinate) 2016
23918	18467	10439	7595	6628	2910	8344	8344	3051

Din tabel și grafic putem observa creșterea numărului de agenți economici din domeniul comerțului și alimentație publică în perioada anilor 2018-2016 cca cu 129 % în comparație cu anul 2016. Analizând această creștere putem, constata, că în urma modificărilor legislației RM prin simplificarea procedurilor de lansare a activităților de comerț, ceea ce a stimulat comercianții de a iniția activitatea de comercializare a produselor și prestarea serviciilor de comerț și alimentație publică.

Totodată, a crescut numărul de controale planificate cu $\approx 2,6$ ori în comparație cu anul 2016, iar numărul controalelor inopinate a rămas același ca și în anul 2017.

Tabel : Informații privind Petițiile consumatorilor

Indicatorul	Informația
Numărul total de petiții/sesizări înregistrate în perioada 2018	La aparatul central ANSA în perioada anului 2018 au parvenit 636 petiții/sesizări.
Numărul petițiilor electronice	99
Numărul petițiilor parvenite direct de la consumatori	210
Numărul petițiilor remise de către alte autorități	418
Numărul petițiilor examinate, din care prin control	428
Numărul total de petiții soluționate pe cale amiabilă sau judiciară	11
Numărul petițiilor readresate conform competenței	104
petiții confirmate din total examinate	243
sanctiuni aplicate	234
Personalul împuternicit să examineze sesizări în subdiviziunile teritoriale	Inspectorii din cadrul subdiviziunilor teritoriale

De asemenea, în urma modificărilor legislației în vigoare în atribuțiile Agenției în afara de protecția consumatorilor au fost transmise și controlul băuturilor alcoolice. Inclusiv, pentru consumatori a fost deschisă linia VIBER, paralel în incintele magazinelor mari au fost instalate boxele pentru reclamații, pentru depunerea reclamațiilor privind faptul de produse/servicii neconforme. De menționat, că apelurile telefonice sunt preluate 100 % în favoarea consumatorului, ca urmare numărului de petiții/sesizări înregistrate în anul 2018 s-a majorat cu cca 90 % în comparație cu anul precedent.

Pentru a evalua calitatea produselor de origine animală, ANSA a elaborat **Ordin nr. 143 din 14.03.2018 privind prelevarea probelor de produse alimentare din instituțiile preșcolare și școlare**, ca urmare au fost prelevate 264 mostre pentru investigații de laborator la indicii microbiologici și calitate (prezența grăsimilor vegetale în special în produse lactate) din care 18 probe au fost constatate neconforme la indici de igienă, **7 probe de apă** necorespunzătoare la indici microbiologici/fizico-chimici.

Ca urmare, s-a elaborat Dispoziția nr. 07/1-3-40 din 28.03.2018 privind prelevarea probelor de sanitație din blocuri alimentare instituțiilor preșcolare și școlare, în rezultate au fost efectuate proceduri de igienizare a blocurilor alimentare și utilajului tehnic din instituțiile respective.

Suplimentar, în baza ordinului comun al ANSP și ANSA **nr. 66/332 din 28.06.2018 cu privire la evaluarea situației sanitaro - igienice a taberelor de odihnă și întremare a sănătății copiilor**, în conformitate cu care în perioada 28.06-04.07.2018 au fost supuse controlului de stat inopinat toate taberele de odihnă și întremare a sănătății copiilor din țară. Total, în perioada de referință, au fost evaluate 63 tabere de odihnă și întremare a sănătății copiilor de tip staționar, în care se aflau la odihnă 10608 copii. Concomitent au fost supuse controlului 3 tabere cu sejur de zi, care erau frecventate de 177 copii.

Concomitent, în perioada august-septembrie, 2018 în baza **Dispoziției nr. 07/1-3-77 din 07.08.2018 privind pregătirea blocurilor alimentare din instituțiile de educație timpurie și de învățământ primar, gimnazial și liceal pentru noul an școlar**, urmare au fost efectuate 2531 controale oficiale inopinate.

Acțiunile întreprinse pentru soluționarea neconformităților.

Urmare controalelor planificate și inopinate efectuate de către inspectorii Subdiviziunilor Teritoriale, au fost întocmite 12119 acte de control, 183 fișe de evaluare, 5451 referate tehnice inclusiv autorizații sau certificate de înregistrare sanitar-veterinare de funcționare pentru unități de comerț și alimentație publică și 4141 autorizații sanitar-veterinare pentru transport.

Tabel privind acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurî întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Nr. în 2017</i>	<i>Nr. în 2016</i>
1.	Prescripții emise	5433	4525	2255
2.	Procese verbale de sancționare	1442	685	100
3.	Suspendare activități	32		

Din tabel, se vede, că numărul proceselor verbale de contravenție cu cca 2,1 ori, fapt ce de asemenea se datorează modificărilor legislației naționale și transmiterea către Agenție articolelor din Codul Contravențional.

Analiza neconformităților (indicii).

În cadrul efectuării controalelor oficiale atât planificate cât și inopinate la unitățile din domeniul comerțului și alimentație publice s-au depistat un șir de neconformități după cum urmează:

- Unitățile activează în lipsa autorizației sanitar-veterinare;
- Lipsa actelor de proveniență pentru produse alimentare;
- Comercializarea și/sau utilizarea materiei prime cu termenul expirat;
- Insuficiența utilajului și inventarului;
- Admiterea în lucru personalului în lipsa controlului medical sau neinstruit;
- Lipsa echipamentului de protecție pentru personal;
- Lipsa registrului de reclamații;
- Nerespectarea condițiilor sanitar-igienice;
- Lipsa etichetei pentru produse alimentare; etc.

În urma controalelor efectuate de către inspectorii au fost întocmite **5433** prescripții pentru înlăturarea neconformităților depistate și **1442** procese verbale de contravenție.

Despre neconformitățile depistate în instituțiile de învățământ general, au fost remise demersuri către Consilii raionale și Direcții Generale de învățământ, tineret și sport, cu descrierea stării blocurilor alimentare a fiecărei unități preșcolare și școlare din gestiunea acestora, cu indicarea și descrierea neconformităților depistate în timpul controalelor și solicitarea înlăturării acestora.

Acțiunile întreprinse pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control.

În vederea optimizării eforturilor de implementarea atribuțiilor noi, ceia ce ține de protecția drepturilor consumatorilor și corectitudinea privind modul de înregistrare și examinare a petițiilor, au fost efectuate seminare Regionale cu inspectorii Subdiviziunilor teritoriale din domeniul siguranța alimentelor.

De asemenea, pe parcursul anului, au fost acordate 100 % consultații acordate inspectorilor, la examinarea petițiilor înregistrate și consultări privind implementarea legislației naționale pe domeniu.

Acțiunile pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor și consumatorilor.

Pentru a îmbunătăți performanțele operatorilor din businessul alimentar, de către specialiștii Direcției au fost efectuat 4 ședințe cu operatorii din businessul alimentar, după cum urmează:

1. *„Organizarea alimentației copiilor în tabere de odihnă și întremare adolescenților în sezonul estival, 2018”*, cu participarea a peste 100 de conducători și bucătari din tabere de odihnă;
2. *„Alimentația copiilor și situația blocurilor alimentare din incinta instituțiilor de învățământ general”*, la care au participat peste 50 reprezentanți din cadrul Direcțiilor Generale Educație, Tineret, Cultură și Sport;
3. *„Modificarea HG 606/2015 privind Regulamentul sanitar privind protecția sănătății populației și angajaților împotriva riscurilor asociate funcționării stațiilor de alimentare cu produse petroliere”* cu participarea cca 18 reprezentanți din cadrul benzinăriilor din RM;
4. *„Prestarea serviciilor de alimentație publică – probleme și soluții”* cu participare a 32 reprezentanți din businessul alimentar.

S-a participat la Petrecerea unui seminar în comun cu inspectorii subdiviziunilor teritoriale Nisporeni „Legislația Națională actualizată ce reglementează domeniul alimentar și rolul ANSA în implementarea

politicilor statului pe domeniul dat", cu participare a peste 100 reprezentanți din domeniul comerțului produselor alimentare.

Totodată, pe site-ul Agenției au fost publicate 22 articole privind informarea consumatorului și publicului, inclusiv s-a participat la 46 emisiuni televizate și 6 emisiuni radio.

S-a participat la 2 seminare organizate de către Agenția Achiziții Publice *„Privind achiziția produselor alimentare și serviciilor alimentare”* cu participare a peste 80 reprezentanți din DGETS și distribuitori de produse alimentare la instituțiile de învățământ general.

S-a participat la seminar Republican, organizat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării cu tematica *„Organizarea odihnei de vară pentru copii și adolescenți în sezonul estival 2018”*, cu participare a peste 60 persoane responsabile de organizarea odihnei copiilor în tabere.

De specialiști pe segmentul protecția consumatorilor și de inspectorii subdiviziunilor teritoriale au fost efectuate 1050 vizite de consultanță în instituții de învățământ, inclusiv 55 la tabere de odihnă. Concomitent au fost acordate 100 % consultații la apeluri telefonice înregistrate la linia verde, 100 % consultații acordate în oficiu, din total solicitate.

Totodată, în cadrul evenimentului „Fabricat în Moldova” au primit consultații 1200 consumatori. De asemenea, către inspectorii subdiviziunilor teritoriale au fost plasate în presă 75 de articole și organizate 115 campanii de informare și conștientizare a consumatorilor privind regulile și cerințele față de procurarea, prepararea, păstrarea și consumul produselor alimentare.

Pe parcursul anului, specialiștii Direcției au participat la elaborarea și modificarea legislației referitor la organizarea alimentației copiilor în instituțiile de învățământ, una dintre care este *„Instrucțiune cu privire la organizarea alimentației copiilor și elevilor în instituțiile de învățământ general”* aprobată prin **Hotărârea Guvernului nr. 722 din 18.07.2018**, elaborată de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. În instrucțiunea respectivă sunt stabilite cerințele față de produsele alimentare, precum și condițiile necesare pentru activitatea blocurilor alimentare și în mod firesc responsabilitățile persoanelor implicate în procesul de livrare, recepționare și procesare a produselor alimentare și preparare a bucatelor.

De asemenea, Direcția a revizuit, modificat și aprobat, pentru anul 2018 *„Recomandări-cadru pentru definirea calității produselor alimentare admise pentru achiziții publice de produse în scopul organizării alimentării în instituțiile educaționale”*, suport necesar, atât pentru organizarea Comisiilor de achiziții publice, elaborarea caietelor de sarcini și petrecerea licitațiilor, cât și suport pentru responsabilii din cadrul blocurilor alimentare, pentru recepția produselor după ce au fost remise către toate Consiliile raionale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Agenția Achizițiilor Publice.

Ca rezultat, reieșind din cele stipulate în raport multianual putem constata, că 90 % priorități stabilite pentru 2018 au fost realizate. Din cauza lipsei și fluxului cadrelor în direcție nu s-a reușit realizarea planului totalmente

Acțiuni prioritare pentru anul 2018.

Pentru anul 2019 controale oficiale vor fi efectuate în baza riscului, totodată va fi elaborat ghid informativ privind informarea consumatorilor privind siguranța produselor alimentare, privind modalitățile de prevenire a toxinfecțiilor, de asemenea, vor fi modificate, conform legislației, procedurile din cadrul Direcției și ghiduri elaborate.

2.9 Sistemul de control al importurilor de animale vii, plante și alimente

Baza legală a controlului oficial la importul plantelor prevăzut de Legea nr. 228 din 23.09.2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară, prin Capitolul VI Importul, exportul, comercializarea și utilizarea plantelor și produselor vegetale, iar la importurilor animalelor vii și alimentelor este descris în Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară, Capitolul VIII Importul, tranzitul și exportul mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar de stat.

Realizarea obiectivelor a avut loc prin controalele efectuate la mărfurile de import, prelevarea probelor, instruirea inspectorilor și a operatorilor economici privind înregistrarea în sistemul TRACES și ale activității expuse în prezentul raport.

Raportarea controalelor

Informația privind importul unor mărfuri supuse controlului fitosanitar în anul 2018

Nr.od	Denumirea mărfii	Cantitatea(tone, buc., m ³)
1.	Material semincer	7700
2.	Material săditor pomicol/viticol, flori în ghiveci, răsad	26441838buc.
3.	Legume în stare proaspătă	86441(t)
4.	Fructe în stare proaspătă	17095(t)
5.	Hrișcă	1679(t)
6.	Cherestea	184135m ³
7.	Cereale	5367(t)
8.	Orez	4693(t)
9.	Alte produse	9046(t)
10.	Tutun	601(t)
11.	Citrice, fructe exotice	31799(t)
12.	Secțiuni flori	5708391buc.
13.	Articole din lemn	8732(t)
14.	Malț	11413(t)
15.	Făină	37275(t)

16.	Crupe	9526(t)
17.	Turbă	12416(t)
18.	Semințe dovleac, fl.soarelui,fasole,linte,susan,muștar	1981(t)
19.	Semințe în	240(t)

Informația privind importul unor mărfuri supuse controlului sanitar-veterinar în anul 2018

Nr.od	Denumirea mărfii	Cantitatea(tone, buc., capete, doze)
1.	Animale vii	7323046 cap.
2.	Hrană animale, Aditivi furajeri, Furaje combinate	47068,1(t)
3.	Produse alimentare, Aditivi alimentari	14913,89 (t) 4132800 buc.
4.	Carne, produse carne, subproduse	27492,87 (t)
5.	Pește, produse pește, conserve pește	26641,72 (t)
6.	Lapte, produse lactate	42399,86 (t)
7.	Alte produse nedestinate consumului uman	840,61 (t) 20313190 buc. 10250 doze
8.	Produse de uz veterinar	240,5 (t) 197221641 doze

Realizarea programelor naționale de monitorizare

<i>N/o</i>	<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe/ masuri planificate 2018</i>	<i>Nr. de probe/ masuri realizate 2018</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2018</i>
1.	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor pentru anul 2017(produse de import) (ordinul ANSA 225 din 03.05.2018)	142	142	-
2.	Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor pentru anul 2018(produse de import) (ordinul ANSA 558 din 15.10.2018)	180	120	-
3.	Programul strategic național anual de prelevare a probelor la importul produselor de origine animală pentru anul 2018) (ordinul ANSA 56 din 05.02.2018)	874	390	8
	Total	1196	652	8

Analiza cifrelor prezentate în tabel

- ❖ Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul siguranței alimentelor pentru anul 2018 a fost realizat 100%;
- ❖ Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul sănătății plantelor pentru anul 2018 a fost realizat 66,66%;
- ❖ Programul strategic național anual de prelevare a probelor la importul produselor de origine animală pentru anul 2018 a fost realizat 45%, motivul realizării joase a programului este reținerea licitațiilor de prestare a serviciilor de laborator;

Natura neconformităților: produse lactate s-a depistat grăsimi vegetale, în carne de pasăre a fost depistată Salmonella.

Acțiuni pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Nr. în 2017</i>
1.	Nr. actelor de reținere	129	133
2.	Nr. de loturi neconforme	3	4
3.	Nr. de loturi returnate	3	5

Loturile neconforme au fost returnate în țara de origine.

INFORMAȚIE PRIVIND RETURUL MĂRFURILOR SUPUSE CONTROLULUI SANITAR-VETERINAR în anul 2018

<i>Țara care a efectuat returul</i>	<i>Denumirea mărfii</i>	<i>Țara de origine</i>	<i>Cantitatea</i>
Moldova	Intestine naturale	Romania	175 kg
Moldova	Puf de pasare	Romania	2958kg
Moldova	Porcine vii	Romania	5 capete

Tipurile de acțiuni:

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control:

- ❖ Au fost instruiți colaboratorii posturilor de control sanitar-veterinar și fitosanitar la următoarele subiecte :
  - *utilizarea SI LIMS în cadrul proiectului Sistemul informațional de management al laboratoarelor (LIMS)*
  - *inspecția la frontieră bazată pe risc;*
  - *principiile de control la importul produselor din pește și aquacultură;*
  - *metodologia prelevării probelor și determinarea organismelor dăunătoare după simptome*
  - *deteriorării produselor vegetale;*
  - *utilizarea Sistemului Informațional TRACES în domeniul fitosanitar.*
- ❖ Lunar se petrec ședințe de lucru cu șefii și șefii adjuncți al posturilor de control sanitar-veterinar și fitosanitar sau petrecut instruiți a operatorilor economici importatori de produse supuse controlului sanitar veterinar în vederea utilizării sistemului TRACES.

2.10 Sistemul de control al sănătății plantelor și a produselor de protecție a plantelor

Domeniul sănătății plantelor și carantina fitosanitară

Baza legală a controlului oficial al plantelor și al produselor vegetale și al bunurilor conexe supuse regimului de carantină este prevăzut în Legea nr. 228 din 23.09.2010 cu privire la protecția plantelor și carantina fitosanitară, art. 2 Noțiuni "control fitosanitar".

Realizarea programelor naționale

Denumirea programului	Număr probe pentru laborator				Numărul probe pozitive	
	Planificat		Realizat			
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Programului Național de supraveghere și control în domeniul sănătății plantelor în anul 2018, aprobat prin Ordin ANSA nr. 513 din 19.09.2018	232	160	282	73	15	3

Informația detaliată este prezentată în anexa nr. 3

Analiza datelor prezentate în anexa nr.3

- ❖ Lista organismelor monitorizate și numărul de probe variază în dependență de importanța organismului monitorizat. În așa sens s-a suplimentat Programul de monitorizare cu următoarele organisme:

Phthorimaea operculella, *Cydalima perspectalis*, *Agrobacterium tumefaciens*, *Clavibacter michiganensis* spp. *Sepidonicus*, *Pseudomonas solanacearum*, *Xillela fastidiosa*.

- ❖ La anexa nr. 3 este prezentată informația privind monitorizarea unor insecte cu utilizarea capcanelor feromonale, în premieră asigurată de ANSA;
- ❖ Analizând starea fitosanitară al teritoriului Republicii Moldova în anul 2018 au fost monitorizate 28 organisme relevante pentru cultura plantelor;
- ❖ Nivelul mic de îndeplinire a Planului se datorează faptul că a târziu desfășurată licitația pentru servicii de laborator.

Inspecțiile realizate în scopul supravegherii organismelor dăunătoare plantelor

Nr d/o	Indicatorii	Unit. de măsură	2017	2018
1.	Avertizările privind starea fitosanitară a terenului lansate	Buc.	1956	1852
2.	Avertizările transmise la: - agenți economici - primarii	Unit.	638 540	640 545
3.	Cercetările de traseu	Mii ha	1662	1191
4.	Observările fenologice efectuate	Unit.	10705	11214
5.	Identificarea organismelor și acordarea consultărilor	Unit.	5635	5567
6.	Consultații la solicitarea cu deplasarea în teren	Unit.	2349	2432

Analiza cifrelor prezentate în tabel

Numărul inspecțiilor realizate în scopul supravegherii organismelor dăunătoare răspândite în masă au rămas la nivelul anului 2017;

Pentru combaterea focarelor de omida păroasă a dudului din planificate 1 mln lei din care 521 560 lei realizate.

Inspecțiile realizate în scopul eliberării certificatelor fitosanitare la exportul produselor de origine vegetală

Au fost eliberate 93482 de certificate fitosanitare pentru exportul în mai mult de 80 state ale lumii pentru aproximativ 132 de poziții tarifare. Numărul certificatelor eliberate în anul 2018 sa majorat cu 2% comparativ cu anul 2017.

Pentru optimizarea procesului de înregistrarea operatorilor implicați în lanțul agroalimentar cu referire la produse vegetale și procesului de perfectarea certificatelor fitosanitare 2018 a fost dezvoltat Sistemul Informațional Automatizat (SIA) "Managementul eliberării certificatelor fitosanitare".

Tipurile de acțiuni

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

Finisarea procesului de comunicare a serviciilor fitosanitare din India, Israel, Canada despre sistemul fitosanitar național, fapt care a permis realizarea livrărilor de probă pentru extinderea piețelor de desfacere a fructelor moldovenești;

Participarea la ședințele de lucru organizate de Proiectul TWINNING privind modificarea cadrului legal național existent, în special textul nou al Legii nr. 228 din 23.09.2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară, actualizat în corespundere cu cadrul legal al Uniunii Europene, elaborarea a trei proceduri operaționale, inclusiv procedura de planificarea controlului de stat bazat pe riscuri și a listelor de verificare;

- ❖ Actualizarea sistemului de evidență a operatorilor și managementul certificatelor fitosanitare eliberate;
- ❖ Organizarea ședințelor de lucru cu inspectorii din cadrul subdiviziunilor teritoriale, inclusiv cu participarea experților din alte state, pentru perfecționarea cunoștințelor profesionale.

Pentru îmbunătățirea performanței operatorilor

Au fost organizate 4 întruniri tematice cu producătorii și exportatorii producției vegetale.

A fost organizată conferința științifică-practică cu producătorii strugurilor și materialului de înmulțire viticol.

Plasarea continuă pe pagina web. ANSA a informației din domeniul fitosanitar necesară pentru buna desfășurare a activității și cunoștințelor operatorilor. Au fost plasate pe pagina oficială ANSA 10 materiale cu informație utilă pentru deținătorii de teren, 5 pentru exportatori, precum și 2 privind analiza exporturilor și analiza neconformităților admise în cadrul exportului din Republica Moldova a producției vegetale.

Reprezentanții direcției au participat la 5 emisiuni televizate privind starea fitosanitară a teritoriului republicii, explicații pe marginea măsurilor întreprinse de ANSA pentru neadmiterea neconformităților la export și pericolul la utilizarea produselor de uz fitosanitar de grupa de toxicitate I și II.

Inspectorii fitosanitari au organizat întruniri privind școlarizarea fermierilor și exportatorilor.

Au fost editate și repartizate publicului larg 20 mii de pliante privind monitorizarea îngălbinirii aurii la vița de vie, 4500 postere și 37 mii pliante privind pericolul de utilizare a produselor de uz fitosanitar de grupa de toxicitate I și II.

Au fost editate 3 ediții a câte 600 exemplare: Pronosticul răspândirii dăunătorilor și bolilor principale a culturilor agricole; și recomandările de combatere a acestora difuzate producătorilor agricoli (total 1800 de exemplare).

Realizarea priorităților stabilite în PNMAC

A fost elaborat și aprobat Planul de acțiuni privind dezvoltarea sistemului fitosanitar pentru perioada 2016-2020.

A fost dezvoltat și extins Sistemul informațional al certificatelor fitosanitare eliberate la export.

Priorități pentru anul 2018

- Obținerea acreditării inspecției fitosanitare în conformitate cu ISO 17020;
- Elaborarea procedurilor operaționale și specifice;
- Elaborarea și aplicarea Planurilor de contingență în cazul apariției unor focare ale organismelor de carantină.

Domeniul controlul produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților

Baza legală privind controlul oficial al produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților o constituie legea nr. 119 din 22.06.2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți prevederile căreia sunt armonizate conform Directivei nr. 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor și a Regulamentului (CE) nr. 1107/2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare. Acesta constă în controlul efectuat la fabricarea, importul, transportarea, depozitarea, comercializarea și utilizarea inofensivă pentru om, animale și mediu, a produselor de uz fitosanitar și fertilizanți.

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Număr unități 2018</i>	<i>Număr unități 2017</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2018</i>	<i>Controale Efectuate (planificate) 2017</i>	<i>Controale inopinate 2018</i>	<i>Controale inopinate 2017</i>
3010	2817	1035	720	863	1412

Analiza cifrelor prezentate în tabel:

În baza analizei riscurilor au fost planificate 1082 controale, au fost realizate 1035 controale oficiale planificate din pricina lipsei de inspectori în unele subdiviziuni teritoriale și cazuri de încetare a activității unor agenți economici.

Odată cu înregistrarea noilor operatori (producători agricoli), se preconizează pe viitor mărirea numărului de controale planificate pentru acordarea ajutorului de încadrare a acestora în câmpul legislativ în domeniu;

Au fost efectuate controale inopinate și întocmite 863 acte inclusiv:

Realizarea programelor naționale de monitorizare a calității Produselor de Uz Fitosanitar

<i>Denumirea programului național</i>	<i>Nr. de probe/ masuri planificate 2018</i>	<i>Nr. de probe/ masuri realizate 2017</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2017</i>	<i>Numărul de probe neconforme 2018</i>
Programul Național de Monitorizare a Calității Produselor de Uz Fitosanitar aprobat prin Ordinul ANSA nr.163 din 27.03.2018	168	195	0	0

Analiza cifrelor prezentate în tabel

În total s-au prelevat 163 probe, din lipsa de preparate în perioada de prelevare a probelor de laborator, nu s-au depistat 5 substanțe active din cele planificate.

În urma analizelor de laborator, nu s-au depistat pesticide neconforme.

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

<i>N/o</i>	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Suma amenzii (lei)</i>
1.	Nr. de notificări pentru autorizarea depozitelor	357	
2.	Nr. procese verbale	49	119 711
3.	Nr. acte p/d piețele agricole	71	

Domeniul Control Semințe (este)

Baza legală privind controlul oficial o constituie Legea nr. 68 din 05.04.2013 despre semințe art. 2, Noțiuni, alin. (1) *control semincer* – totalitate a măsurilor și acțiunilor legate de monitorizarea și supravegherea procesului de producere a semințelor, precum și de prelucrarea, certificarea și comercializarea acestora.

Rezultatele controalelor oficiale

<i>Tipul unității</i>	<i>Număr unități înregistrate 2018</i>	<i>Număr unități înregistrate 2017</i>	<i>Controale (planificate) 2018</i>	<i>Contr oale (plani ficate) 2017</i>	<i>Controale (inopinate) 2018</i>	<i>Controale (inopinate) 2017</i>
Unitățile de producere, procesare și comercializare a materialului semincer și săditor conform Legii 131 din 08.06.2012 privind Controlul de Stat.	765	673	673	252	834	174

Inspecțiile în câmp și certificarea semințelor

Tipul unității	Număr unități		Suprafețe, sectoare semințe inspectate, ha		Cantitatea de semințe controlate, tone	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Unitățile de producere, procesare și comercializare a materialului semincer și săditor conform Legii 68 din 05.04.2013 și Ordinului Nr. 249 din 15.05.2018	411	350	49912	59200	112327	110000

Analiza cifrelor prezentate în tabel

- Se atestă fluctuație de creștere în anul 2018 față de anul 2017 a numărului de producători de semințe cu 53,4%;
- Este o creștere cu 78,3%, a suprafețelor sectoarelor semincere inspectate;
- Au crescut cantitățile de semințe produse și controlate față de anul 2016 cu cca 50%.

Realizarea programelor naționale

Denumirea programului național	Nr. de probe/măsurile planificate 2018	Nr. de probe/măsurile realizate 2018	Nr. de probe/măsurile realizate 2017	Numărul de probe neconforme 2018	Numărul de probe neconforme 2017
Programul de monitorizare și supraveghere în domeniul Siguranței Alimentelor, sănătății plantelor și furajelor aprobat prin ordinal nr. 22 din 18.01.2018					
calitatea semințelor de legume	30	30	40	2	-
aprecierea gradului de hibridare a semințelor de porumb	15	15	21	-	-
Determinarea organismelor modificate genetic la importul materialului semincer de porumb (OMG)	10	10	-	-	-
Determinarea organismelor modificate genetic la importul materialului semincer de soia (OMG)	20	13	-	6	-

Analiza datelor prezentate în tabel

- Nivelul de îndeplinire a programelor naționale planificate pentru anul 2018 – 91,3%;
- Au fost depistate neconformități la probele calității de semințe de legume din stocurile anilor precedenți, aceste probe au fost nimicite și scoase din comerț,
- La compartimentul „determinarea organismelor modificate genetic” - au fost depistate 6 probe de soia - pozitive, în privința acestora nu s-au întreprins măsuri, din cauză că au fost depistate pe fon genetic

și nu cantitativ. Conform art. 24, alin. (1), lit. c), din Legea privind securitatea biologică nr.755 din 21.12.2001:

Se consideră că produsul conține organisme modificate genetic sau produse rezultate din astfel de organisme în cazul în care conținutul acestor organisme este de cel puțin 1%, iar pentru semințe - de 0,3%, din masa totală a produsului.

Acțiunile pentru asigurarea conformității operatorilor

	<i>Acțiuni/Măsurile întreprinse</i>	<i>Nr. în 2018</i>	<i>Nr. în 2017</i>
	Prescripții emise	403	291
	Procese verbale de sancționare	30	18
	Au fost rebutate, ha	307 ha	447 ha

Tipurile de acțiuni

De sancționare:

- Au fost întocmite acte de rebut, care au fost aduse la cunoștința producătorilor de semințe sub semnătură;
- Semințele necondiționate au fost scoase din comerț și nimicite;
- Au fost preîntâmpinați deținătorii de semințe producție-marfă de soia că este necesară expertiza cantitativă la depistarea OMG în soia înainte de a fi comercializate.

Pentru îmbunătățirea performanțelor structurilor de control

În scopul informării publicului și a inspectorilor, Direcția a participat în calitate de invitat sau a organizat seminare centrale, regionale și locale la care au participat colaboratori ai subdiviziunilor teritoriale ANSA și producători, procesatori sau comercianți de semințe și material săditor.

ANSA a monitorizat înființarea sectoarelor semincere a culturilor de toamnă-primăvară și a sectoarelor de hibridare a porumbului, a florii-soarelui și supravegherea lanțului de producere și procesare a materialului semincer a acestor culturi. Astfel, au fost înregistrate:

- sectoare de hibridare:
  - porumb – 1260 ha;
  - floarea soarelui – 3567 ha;
- sectoare semincere:
  - grâu de toamnă - 33194 ha
  - orz de toamnă - 6384 ha
  - legumicole – 233 ha
  - bostănoase – 30 ha
  - cartof – 17 ha
  - aromatice și medicinale – 29 ha
  - altele – 157 ha

Inspectorii au verificat 509 Declarații de multiplicare dintre care: - 218 de Declarații pentru culturi cerealiere de toamnă cu suprafața de 39578 ha și 291 Declarații pentru culturi de primăvară cu suprafața de 10334 ha.

Conform Planului de inspecție în câmp a culturilor agricole au fost inspectate terenurile agricole utilizate pentru producerea semințelor la următoarele culturi:

- grâu de toamnă - 33194 ha
- orz de toamnă - 6384 ha
- secară - 10 ha
- triticale - 192 ha
- orz de primăvară - 1994 ha
- ovăz - 41 ha
- mazăre - 3270ha

alte inclusiv legume - 10935.3 ha.

Inspectate 453,9 ha de pepiniere pomicole, dintre care:

- *plantație-mamă altoi - 189,5 ha;*
- *plantație-mamă portaltoi - 85 ha;*
- *Câmpul II al pepinierii - 179,9193 ha;*

Inspectate 252 ha de pepiniere viticole, dintre care:

- *plantație-mamă de altoi - 33 ha;*
- *plantație-mamă de portaltoi - 148 ha;*
- *școala de vițe - 71 ha;*

Producția estimată de vițe altoi 6627,7 mii.

În pepiniera pomicolă în 2018, s-a produs și certificat în total 9674,4 mii unități de material săditor, dintre care:

- *măr - 3732,5 mii bucăți;*
- *păr - 511,4 mii bucăți;*
- *gutui - 74,9 mii bucăți;*
- *cais - 710,7 mii bucăți;*
- *cireș - 1170,9 mii bucăți;*
- *prun - 2074,4 mii bucăți;*
- *vișin - 728,5 mii bucăți;*
- *alun - 127,0 mii bucăți;*
- *migdal - 144,4 mii bucăți;*
- *nuc - 400,7 mii bucăți;*

Bacifer - 3105,5 mii bucăți;

Decorativ - 4956,0 mii bucăți

Pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor

Au fost colectate și înregistrate informațiile referitoare la examinarea contravențiilor la producerea și comercializarea materialului semincer și săditor. Întocmite 834 acte de control cu eliberarea a 403 de prescripții, stabilite 30 procese verbale cu încasarea a 8450 de lei amenzi. S-au prelevat circa 10 mii de

probe pentru a fi analizate în condiții de laborator a materialului semincer de culturi agricole, dar și în condiții de câmp (pre și postcontrol).

În privința schemelor semincere OECD(Organizația internațională de cooperare și dezvoltare economică), a fost verificată starea sectoarelor semincere care corespund cerințelor racordate la prevederile standardelor U.E.

În temeiul Documentelor de inspecție în câmp pentru materialul semincer de culturi agricole și legumicole, au fost verificate 330 loturi de semințe și atribuite intervale de etichete agenților economici pentru materialul semincer de culturi de câmp și 367 de loturi pentru culturile legumicole. A fost monitorizată și coordonată atribuirea numerelor de serie a etichetelor pentru materialul de înmulțire și săditor cu verificarea ulterioară a utilizării acestora. Au fost inițiate acțiuni în vederea pregătirii campaniei de imprimare a etichetelor pentru materialul de înmulțire și săditor și a fost coordonat procesul de eliberare a etichetelor și a fost asigurat controlul asupra etichetării materialului săditor. În total au fost imprimate și distribuite cca 399313 etichete.

Concomitent, s-au eliberat circa 168 certificate OECD la exportul materialului semincer.

Transparența activității în domeniul controlului semincer a fost asigurată prin participarea la 12 emisiuni radio și TV, publicarea cca. 37 articole în presa scrisă (centrală și locală) cu referire la tema semințe și material săditor.

Realizarea priorităților stabilite în PNMAC

- Procedura Operațională „Înregistrarea agenților economici privind producerea și/sau prelucrarea și/sau comercializarea semințelor” aprobată la 13.06.2018
- Procedura Operațională „Admiterea importului semințe neînscrise în Catalogul Soiurilor de Plante”, aprobată la 01.02.2018

Propuneri pentru anul 2019

- Implementarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor;
  - Aprobarea și aplicarea listelor de control elaborate în temeiul HG nr.379 din 24.08.2018;
  - Implementarea prevederilor instrucțiunilor și procedurilor elaborate în anul 2018 și actualizate pe parcursul anului 2019.

2.11 Sistemul de control și management al laboratoarelor

Annual, pentru realizarea programelor naționale de supraveghere și monitorizare aprobate prin ordinul Agenției, precum și a Programului Național de monitorizare a reziduurilor de pesticide și a conținutului de nitrați în produsele de origine vegetală, sunt desemnate laboratoarele conform criteriilor de evaluare stabilite în actele normative.

Încercările de laborator a probelor prelevate se efectuează în laboratoarele desemnate. Desemnarea laboratoarelor se desfășoară prin licitație publică și în baza Procedurii operaționale „Desemnarea laboratoarelor care pot efectua analiza probelor prelevate în cadrul controlului oficial privind sănătatea plantelor, siguranța alimentelor de origine animală și non-animală și hrana pentru animale”.

Procedura prevede constituirea unei Comisii de evaluare și desemnare a laboratoarelor, care verifică documentele laboratoarelor aplicate și ia decizia de acceptare sau de respingere a solicitării de desemnare. Ulterior sunt emise scrisori de informare a laboratoarelor desemnate.

Pentru anul 2018 au fost desemnate 7 laboratoare pentru realizarea programelor sus-numite și anume:

- *ÎS.” Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului*
- *Agencia Național pentru Sănătate Publică*
- *ÎS”Centrul pentru Standardizarea și Experimentarea Calității Producției de Conserve”*
- *Institutul de Igienă și Sănătate Publică Veterinară București, România*
- *Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Constanța, Romania*
- *ÎS ” Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare*
- *SRL ” Imunotehnomed”*

Implementarea Programelor și planurilor este realizată prin intermediul laboratoarelor contractate de către Agenție, care execută încercările de laborator pentru probele prelevate de către inspectorii subdiviziunilor teritoriale/municipale, conform reglementărilor în vigoare.

În general, sistemul de laboratoare este organizat în mod corespunzător, acoperind sfera de activitate a ANSA, totodată capacitatea laboratoarelor de a efectua analize în conformitate cu standardele internaționale (ISO), deoarece încă se utilizează pe larg, în unele cazuri (analize fizico-chimice pentru produsele animale), referințe vechi (GOST), care poate fi un obstacol pentru exportul pe piața UE. Pentru a acoperi aceste lacune și a spori credibilitatea controalelor oficiale, ANSA are încheiate acorduri de colaborare cu o serie de laboratoare din UE.

O dată cu intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 600 din 27 iunie 2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor - ANSA este fondator a Laboratoarelor:

- Instituția Publică ”Centrul Republican de Diagnostic Veterinar”;
- Instituția Publică ”Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/nealcoolice și a produselor conservate”;
- Instituția publică”Laboratorul central fitosanitar”.

Statutele acestor laboratoare au fost aprobate prin Hotărârile Guvernului: nr. 1209 din 05.12.2018, nr. 1210 din 05.12.2018, nr. 1211 din 05.12.2018.

Capitolul III. Concluzii privind performanța ANSA și acțiuni pentru sporirea eficienței controalelor

3.1. Declarația privind performanța generală

Progresul în atingerea acțiunilor prioritare stabilite în Planul Național Multianual de Control (capitolul 7) pentru anii 2018-2022:

- Sporirea nivelului de profesionalism al inspectorilor implicați în controlul oficial

Programul de instruire a fost realizat - instruiți 740 specialiști , inclusiv 614 inspectori

Instruirea personalului referitor la:

- *Prevederile legislației;*
- *Procedurilor generale și specifice;*

- Referitor la SI LIMS și TRACES;

Au fost organizat schimb de experiență cu reprezentanții autorităților din alte țări în domeniul siguranței alimentelor.

- Implementarea strategiei privind laboratoarele, care prevede reconstrucția laboratoarelor, asigurarea cu echipamentul și consumabilele necesare și obținerea acreditării acestora

În ianuarie 2018 a fost acreditat Laboratorul de încercări a produselor alimentare de origine animalieră din cadrul ÎP „Centrul Republican de Diagnostică Veterinar” la ISO 17025/2006, certificat nr. LÎ-004 eliberat de Centrul Național de Acreditare MOLDAC la 12 metode <http://crdv.md/category/accreditations/>

În luna aprilie 2018 a fost acreditat Laboratorul de încercări a produselor alimentare din cadrul ÎP „Centrul Republican de Diagnostică Veterinar”, subdiviziunea Dondușeni la ISO 17025/2006, certificat nr. LÎ-019 eliberat de Centrul Național de Acreditare MOLDAC la 6 metode <http://crdv.md/category/accreditations/>.

- Asigurarea unui nivel înalt de biosecuritate la exploatațiile de animale, în special pentru Influența Aviară și Pesta Porcină Africană.

O dată cu sporirea gradului de risc privind apariția unor boli oficial notificabile, îndeosebi pesta porcină africană și influența aviară, a devenit necesar aplicarea unor măsuri de profilaxie nespecifice coerente și anume sporirea rigorilor de biosecuritate.

În acest sens, au fost operate modificări la Norma sanitar-veterinară privind măsurile de supraveghere, control și combatere a gripei aviare aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 939 din 04.08.2008 - în ceea ce privește aprobarea compartimentelor de creștere a păsărilor de curte și a compartimentelor de creștere a altor păsări captive în privința gripei aviare, precum și a unor măsuri suplimentare de biosecuritate preventivă în aceste compartimente.

De asemenea, a fost aprobată Norma sanitar-veterinare privind stabilirea condițiilor de sănătate animală pentru importurile anumitor păsări, prin Hotărârea Guvernului nr. 67 din 18.01.2018, prin care sunt stabilite cerințele de biosecuritate, ce necesită să fie implementate și respectate de către exploatațiile respective.

În acest sens, la începutul anului 2018 cu suportul Băncii Mondiale a fost desfășurat o instruire privind cerințele de biosecuritate în fermele avicole destinată atât inspectorilor ANSA cât și operatorilor din domeniul aviar, iar experții proiectului respectiv a recomandat anumite prevederi de biosecuritate ce ar trebui să se regăsească în fișele de evaluare. La fel a fost editat un ghid pe domeniul respectiv ce a fost plasat pe pagina oficială a ANSA pentru a putea fi accesat de către persoanele interesate.

O atenție mult mai sporită s-a oferit combaterii și profilaxiei pestei porcine africane, boală care poate fi controlată simplu prin aplicarea unor măsuri severe de biosecuritate. Astfel în 2018 ANSA au fost aprobate prin ordinul nr. 46/2018 și nr. 240/2018 cerințele de biosecuritate obligatorii pentru exploatațiile de porcine cu un efectiv de la 1-5 porcine, de la 6-100 porcine și mai mult de 101 porcine. Însă cu agravarea situației epizootice privind PPA a apărut oportunitatea ca aceste prevederi stabilite prin ordinul ANSA să fie ridicate la nivel de Hotărâre de Guvern, fapt care s-a materializat prin introducerea acestor cerințe în Hotărârea Guvernului nr. 1368 /2016, unde suplimentar au fost stipulate și cerințele de biosecuritate obligatorii la organizarea partidelor de vânătoare., fiind astfel construite mai multe centre de prelucrare primare a vânatului, respectiv depozitarea acestora și eliberarea carcaselor, doar după testări de laborator cu rezultat negativ la PPA.

La fel în scurt timp urmează să fie aprobată fișa de inspecției a exploatațiilor de porci unde sunt incluse și prevederi privind cerințe de biosecuritate.

- Sporirea nivelului de sănătate ale animalelor și obținerea unei scăderi a cazurilor de boli cu 50 %

Pe parcursul anului 2018 au fost înregistrate 162 de cazuri de boală la animale, dintre care 116 cazuri de boli oficial notificabile și anume 78 de cazuri de rabie și 38 de cazuri de ppa. La fel au mai fost înregistrate și 135 de cazuri de suspiciuni de boli oficial notificabile.

Una din provocările majore a anului 2018 pe domeniul sănătății animalelor a fost evoluția fulminantă a pestei porcine africane (PPA). Astfel, pe parcursul anului 2018 au fost înregistrate 38 focare, dintre care 28 la porcii domestici întreținuți în gospodăriile casnice și au fost nimiciți 587 de porci și 10 cazuri de la mistreți. Primul caz de pestă porcină africană (PPA) în Republica Moldova a fost înregistrat pe 17 septembrie 2016 într-o gospodărie individuală, unde aceasta a fost introdusă prin produse alimentare aduse fraudulos din Ucraina ce conțineau carne de porc. În perioada 17 septembrie 2016 și 20 decembrie 2017, au fost identificate 7 focare de PPA în gospodării individuale. În aceeași perioadă, pe 4 decembrie 2017 au fost înregistrate 3 focare de PPA în populația de mistreți, localizate în diferite regiuni (raioanele Orhei, Cimișlia și Cahul) astfel, complicându-se eradicarea și controlul bolii.

Menționăm că boala nu s-a răspândit în fermele de porcine datorită implementării măsurilor impuse dar și respectarea cerințelor de biosecuritate în fermele comerciale. Toate focarele înregistrate au fost notificate către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (OIE) în conformitate cu procedurile de notificare stabilite, dar și către alte organizații și țări partenere (DG SANTE, Polonia, Ucraina, România, Federația Rusă ș.a.).

La moment în evoluție doar un singur focar ce se află în faza de rezolvare, reușită ce nu a putut fi atinsă de alte țări unde boala continuă să producă ravagii economice.

Numărul mare de cazuri de rabie este condiționată de numărul sporit de vulpi care depășește de peste 10 ori limita ecologică a acestor specii care de fapt și reprezintă izvorul natural al rabiei. Însă această problema ar putea fi rezolvată prin aplicarea unui program coerent de vaccinare a vulpilor, măsură ce a fost aplicată în mai multe țări ce se confruntau cu asemenea problemă și la moment dețin statut de țară liberă de rabie. Astfel în acest sens a fost elaborat un proiect de Hotărâre de Guvern ce prevede aprobarea unui program de vaccinare a vulpilor pe cale aeriană iar scopul principal este obținerea statutului de țară liberă de rabie.

În scopul eficientizării controlului bolilor Ansa în comun cu partenerii săi externi a organizat mai multe exerciții de simulare dar și instruirii.

Au fost organizate instruirii și exerciții de simulare la care au participat aproximativ 220 de inspecitori, tematica acestora fiind:

- Abordarea UE privind controlul și eradicarea bolilor infecțioase;
- Exercițiu de simulare a unui focar de pestă porcină africană la mistreți;
- Exercițiu de simulare a unui focar de pestă porcină africană la o fermă de capacitate mare;
- Exercițiu de simulare a unui focar de Influență Aviară;
- Influența aviară și biosecuritatea;
- Avicultura în Republica Moldova;

Cu toate că resursele financiare și umane sunt limitate au fost înregistrate reușite apreciable în controlul și combaterea bolilor la animale.

Astfel datorită măsurilor coerente aplicate în anii precedenți în anul 2018 nu au fost depistate cazuri de antrax, sau alte entități cum ar fi bruceloza, tuberculoza, gripa aviară, boala de Newcastle pesta porcină clasică, morva cabalină etc. și datorită acestora au apărut premisele ca în anul 2019 să fie excluse ca necesitate aplicarea vaccinării contra pestei porcine clasice și Bolii de Newcastle finanțate din bugetul de stat.

Totuși pentru menținerea statutului de sănătate al animalelor ar fi necesară acordarea unor resurse financiare mult mai consistente, clarificarea procedurilor de licitații publice ce târăgănează asigurarea cu necesarul punerii în aplicare a Programului strategic finanțat din bugetul de stat, modalitate de contractare a serviciilor medicilor veterinari de liberă practică pentru îndeplinirea programului prenotat, dar și problemele de bază și anume numărul mic de

medici veterinari care profesează și lipsa atractivității acestora pentru tinerii specialiști, fapt ce s-ar putea solda în timpul apropiat cu un declin al ramurii zootehnice precum și al siguranței alimentelor de origine animală ce ulterior se poate reflecta în sens negativ asupra economiei țării dar și al sănătății cetățenilor țării.

- Ameliorarea și eficientizarea controlului oficial prin elaborarea și actualizarea cadrului operațional și de reglementare, în domeniul siguranței alimentelor, igienei și expertizei produselor alimentare.

În anul 2018 a fost aprobată în ședința Guvernului din 23.12.2018 Metodologia privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor aferentă domeniilor de competența ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și s-au elaborat proiectele listelor de verificare a unităților pentru domeniile:

- ✓ Protecția consumatorului în domeniul alimentar
- ✓ Producției, circulației vinului și a produselor alcoolice
- ✓ Fitosanitar și protecția plantelor
- ✓ Siguranța produselor de origine animală
- ✓ Siguranța produselor de origine non-animală
- ✓ Siguranței ocupaționale

- Stabilirea unui sistem de actualizare permanentă a listelor unităților autorizate de procesare a alimentelor de origine animală

Lista unităților autorizate se actualizează permanent și este plasată pe pagina web. ansa.gov.md

- Elaborarea planurilor de contingență pentru alimente

Colaboratorii Agenției au participat la elaborarea proiectului Planului general de gestionare a crizelor în sectorul alimentelor și furajelor, care transpune Decizia Comisiei 2004/478/CE din 29 aprilie 2004 privind adoptarea unui plan general de gestiune a crizelor în sectorul alimentelor și furajelor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 160 din 30 aprilie 2004, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 680 din 11.07.2018

3.2. Rezultatele auditul intern

Audit intern este executat de către Direcția audit intern, care activează în temeiul Legii nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern, Legii nr. 50/2013 art. 4 (2) cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor, Hotărârea Guvernului nr. 600/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 74/2014 cu privire la aprobarea Codului etic al auditorului intern, Standardele Naționale de Audit Intern, precum și cadrul legislativ și normativ relevant.

Direcția Audit Intern în decursul anului 2018 a efectuat 6 misiuni de audit pe domeniul evaluării sistemului de control oficial au fost efectuate, conform tabelului de mai jos.

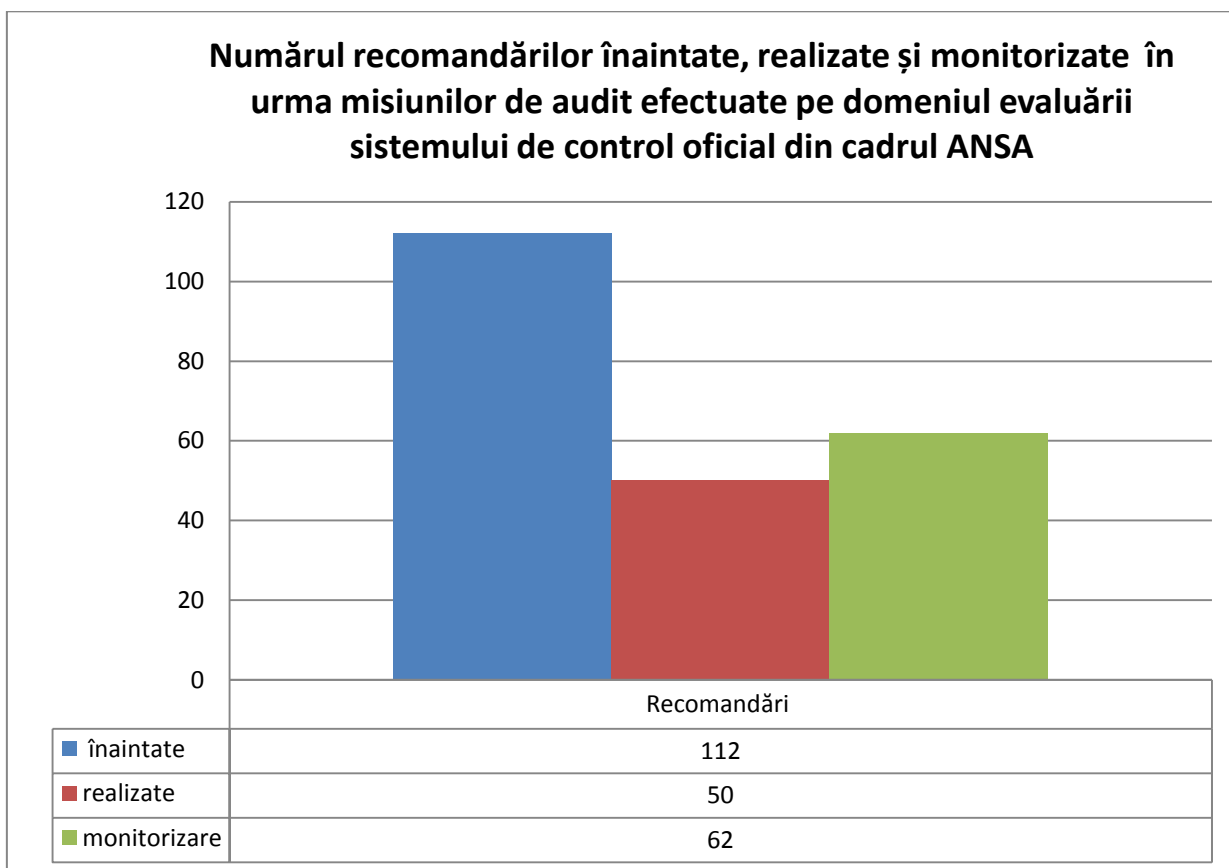
Ca rezultat al misiunilor efectuate au fost întocmite rapoarte de audit care au reflectat constatări ale situației existente, cauzele și efectele acestora, precum și recomandările înaintate în scopul eficientizării proceselor auditate.

Reieșind din misiunea auditului prin activitățile desfășurate, Direcția audit intern are menirea să furnizeze evaluări independente și obiective ale sistemului de management și control intern

din cadrul ANSA și Subdiviziunilor din subordinea sa, cu scopul de a oferi asigurare și consiliere, asistând un management corespunzător în atingerea obiectivelor.

În total, în rezultatul misiunilor de audit efectuate pe domeniul evaluării sistemului de control oficial din cadrul ANSA în anul 2018 au fost formulate și oferite 112 recomandări.

Nr.	Misiuni de audit pe domeniul evaluării sistemului de control oficial
1.	Evaluarea sistemului de control privind respectarea și punerea în aplicare a normelor tehnologice de întreținere a animalelor la ferme (domeniul zootehnic).
2.	Evaluarea nivelului de implementare a Sistemului de Management al Calității în cadrul ANSA.
3.	Evaluarea sistemului de control oficial în unitățile de alimentație publică de tip închis.
4.	Evaluarea performanțelor posturilor sanitar-veterinare și fitosanitare la frontieră.
5.	Evaluarea trasabilității produselor de uz fitosanitar din categoriile de pericol 1 și 2 de toxicitate.
6.	Evaluarea sistemului managerial, sănătatea animalelor, sănătatea plantelor, siguranța alimentelor în subdiviziunea teritorială Cahul.
Total ieșiri în urma auditurilor efectuate - 28 (subdiviziuni teritoriale)	

Preocuparea principală a Direcției Audit intern a fost și este de a evalua procesele operaționale din cadrul entității, prin prisma riscurilor asociate, furnizând asigurări rezonabile privind eficiența și eficacitatea sistemului de control oficial din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

3.3. Sistemul de management al calității conform standardului ISO 17020

Acquis-ul comunitar în domeniul controlului intern/managerial recomandă pentru implementare cerințele, care se conțin în standardele cu privire la sistemele de management ISO 9001 și ISO 17020 acceptate pe plan internațional și în Uniunea Europeană.

Implementarea în cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor a Sistemului de Management al Calității (SMC) conform cerințelor Standardului SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 „*Evaluarea conformității. Criterii generale pentru funcționarea diferitelor organisme care efectuează inspecții*” va contribui la transparența activității de inspecție și garantarea siguranței alimentelor, precum și recunoașterea internațională și credibilitatea prin acreditare europeană pe domeniile sale de activitate.

Pentru a accelera procesul de implementare a SMC în ANSA, a fost întocmit „Planul de acțiuni pentru implementarea SMC conform cerințelor Standardului SM SR EN ISO/CEI 17020:2013 în cadrul ANSA și pregătirea către acreditare”, aprobat prin Ordinul ANSA nr. 77 din 03.03.2017, care în anul 2018 a fost executat la nivel de 65%.

Pentru executarea sarcinilor indicate în PNMAC pentru anul 2018, s-au efectuat următoarele acțiuni:

- ❖ Au fost examinate 25 proceduri și coordonate 13 proceduri;
- ❖ Au fost elaborate 11 Proceduri specifice pe domenii:
  - Fitosanitar - 4
  - Sanitar –veterinar - 2
  - Siguranța alimentelor - 5
- ❖ A fost actualizată Lista centralizatoare a documentației sistemului de management (126 proceduri, dintre care 17 - proceduri generale și 109 - proceduri specifice);
- ❖ A fost creat și actualizat sistemul de evidență a înregistrărilor sistemului de management;
- ❖ S-au efectuat vizite în comun cu proiectul GIZ la 4 Subdiviziuni teritoriale ANSA, după care s-a întocmit Rapoarte de monitorizare;
- ❖ Au fost revizuite și actualizate 2 proceduri generale. Toate procedurile elaborate în anul 2018 (13) au fost difuzate Subdiviziunilor teritoriale.
- ❖ A fost elaborată și publicată Declarația de politică în domeniul SMC a ANSA, și repartizată tuturor Subdiviziunilor teritoriale.

A fost organizată o instruire pentru responsabili pe calitate desemnați în subdiviziunile teritoriale ANSA, precum și pentru șefii de subdiviziuni. Aceasta a avut loc în data de 27 iunie 2018 la care au fost prezenți 40 participanți cu tematica ”Aplicarea documentației sistemului de management al calității”

3.4 Cooperarea internațională

Cooperarea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) cu partenerii de dezvoltare are drept temei Hotărârea Guvernului Nr. 377 din 25.04.2018 care reglementează cadrul instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe a Republicii Moldova. Totodată, în dialogul său cu donatorii, ANSA se conduce de **obiectivul principal de dezvoltare** a domeniului, precum este *atingerea unui nivel înalt al siguranței alimentelor și al intereselor consumatorilor privind siguranța alimentelor prin diversitatea aprovizionării cu produse alimentare și accesarea la piețe de desfacere externe, în special la cele din Uniunea Europeană* (Hotărârea Guvernului nr. 1150 din 20 decembrie 2017 „Cu privire la aprobarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2018-2022”).

În procesul implementării priorităților de dezvoltare în domeniul siguranței alimentelor, comunitatea donatorilor își exercită dreptul de asistență pentru Republica Moldova, bazându-se pe următoarele obiective promovate de ANSA:

- **Consolidarea cadrului legislativ și normativ și al standardelor naționale** pentru ajustarea acestora la modificările operate în actele Uniunii Europene de referință;
- **Consolidarea capacităților și eficacității instituțiilor implicate în controlul produselor alimentare**, precum dezvoltarea unei colaborări coordonate și armonizate între acestea, în vederea asigurării unei gestionări integrate a alimentelor pe întreg lanțul alimentar;
- **Elaborarea și implementarea procedurilor bazate pe analiza riscului** atât pentru piețele interne, cât și pentru import/export, în vederea asigurării valorificării efective a resurselor și a gestionării mai bune a riscurilor;
- **Fortificarea procesului decizional în baza analizei riscurilor**, inclusiv a capacităților de evaluare a riscurilor;
- **Consolidarea rolurilor și responsabilităților părților interesate de managementul controlului produselor alimentare** pentru asigurarea înțelegerii adecvate și a competențelor în gestionarea siguranței alimentelor pe întreg lanțul alimentar ș.a.

Cei mai activi parteneri de dezvoltare, care au acordat sprijin Agenției în realizarea obiectivelor sale pe parcursul anului 2018, sunt: Comisia Europeană, GIZ, Banca Mondială, Guvernele Lituaniei, Olandei, Cehiei și FAO.

I. PROIECTE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ.

Proiectul TWINNING „Suport pentru Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor”.

Comisia Europeană a continuat finanțarea Proiectului TWINNING „Suport pentru Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor”, care are drept obiectiv general sporirea potențialului comercial și de export al lanțului agroindustrial în Republica Moldova în conformitate cu standardele UE și cerințele tehnice ale Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA).

Perioada de implementare: 2016-2018

Buget: 2 milioane EURO

Donator: Comisia Europeană

Implementator: Consorțiul dintre Serviciul Alimentar și Veterinar de Stat al Republicii Lituania, Serviciul Alimentar și Veterinar al Republicii Letonia și Consiliul Suedez al Agriculturii.

Activitățile proiectului:

- 66 tabele de corespondență privind actele UE transpuse în legislația Republicii Moldova elaborate;
- 10 proceduri operaționale elaborate;
- 2 instruiri petrecute cu inspectorii veterinari și fitosanitari de la frontieră (12-13 decembrie 2018, PIF Leușeni);
- 12 proiecte de acte legislative elaborate;
- 4 vizite de studiu efectuate în Lituania și Letonia la următoarele tematici: a) „Implementarea cerințelor pe categorii, eliminarea, utilizarea și gestionarea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman” (7–13 mai 2017); b) „Implementarea cerințelor legale ale UE privind serviciile de catering și de vânzare cu amănuntul” (8-14 octombrie 2017); c) “Controalele oficiale bazate pe evaluarea riscurilor și implementarea Planurilor de contingentă” (5-11 august 2018); „Controlul oficial al plantelor, produselor vegetale și a altor obiecte, precum și alimentelor de origine non-agricolă” (8-14 aprilie 2018);
- Seminar privind “Trasabilitatea cărnii și a produselor din carne la toate etapele de producere” organizat (18 mai 2018 - Chișinău; 28 noiembrie 2018 – Bălți, 29 noiembrie 2018 – Hâncești);
- Seminarul “Implementarea HACCP în sectoarele laptelui și a furajelor laptelui” organizat la 10 mai 2018, Chișinău (inspectori, sectorul privat și academia);

➤ 3 exerciții de simulare organizate (AI și PPA): Influența Aviară (20-21 iunie 2018, Briceni); Pesta Porcină Africană în Fauna Sălbatică (1 - 7 aprilie 2018, Ungheni) și Pesta Porcină Africană în fermele de porcine (21-22 noiembrie 2018, Leova).

Proiectul „Cresterea capacității de analiză în domeniul sănătății animalelor”. Ministerul Federal al Germaniei pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (BMZ) a acordat suport în domeniul sănătății animalelor, ca parte a asigurării calității produselor alimentare de origine animală și prevenirea răspândirii bolilor la animale; suport în vederea acreditării metodelor de testare recunoscute la nivel internațional. Sprijinul respectiv s-a materializat prin prisma Proiectului „Cresterea capacității de analiză în domeniul sănătății animalelor”, implementat de Institutul Federal de Fizică și Metrologie din Germania (PTB).

Perioada de implementare: 2015 - 2018

Buget: 700 000 EURO

Donator: Ministerul Federal al Germaniei pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (BMZ)

Implementator: Institutul Federal de Fizică și Metrologie din Germania (PTB).

Activitățile realizate:

- Implementarea unui pre-audit de acreditare în conformitate cu ISO/IEC 17025, cu un domeniu de aplicare de cel puțin 9 metode de testare acceptate pe plan internațional (66%);
- Realizarea unui pre-audit de acreditare care nu prezintă neconformități critice (100%);
- Asigurarea unui manual complet de management al calității;
- Managerul de calitate este capabil să implementeze un audit intern în conformitate cu cerințele 17025;
- Toate secțiunile de laborator fac parte acum din același sistem de management al calității;
- Dezvoltarea unei strategii privind biosecuritatea și implementarea inițială a conceptului de biosecuritate bazat pe standardele internaționale;
- Ajustări de proces (configurarea fluxului de eșantioane interlab, îmbunătățirea confidențialității datelor);
- Furnizarea de consumabile de laborator (de exemplu pipete, truse de testare);
- Laboratoarele de sănătate animală au participat cu succes la realizarea a mai multor teste de competență.

Proiectul „Îmbunătățirea siguranței alimentare în Republica Moldova”. În anul 2018, au finisat de asemenea activitățile proiectului „Îmbunătățirea siguranței alimentare în Republica Moldova”, care a avut drept obiectiv susținerea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în elaborarea și implementarea procedurilor pentru controlul oficial al produselor alimentare de origine animală de-a lungul întregului lanț de producere și în conformitate cu Acordul de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană.

Perioada de implementare: 2015 - iunie 2018

Buget: 1 300 000 EURO

Donator: Ministerul Federal al Germaniei pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (BMZ)

Implementator: Agenția Germană de Cooperare Internațională (GIZ)

Activitățile desfășurate:

- 26 proceduri operaționale elaborate și/sau revizuite;
- 19 proceduri operaționale aprobate;
- Organizarea instruirilor privind implementarea procedurilor operaționale elaborate – 144 participanți;
- Elaborarea a 3 Planuri de biosecuritate pentru 3 companii;
- Desfășurarea a 2 monitorizări a planurilor de modernizare a întreprinderilor;
- Efectuarea unui studiu de vizită în Germania la care au participat 6 inspectori (nivel central și teritorial);
- Achiziționarea de echipamente suplimentare pentru organizarea activităților de instruire.

Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P). În suportul activităților ANSA, Proiectul MAC-P a desfășurat activități de consolidare a managementului siguranței alimentelor, prin componenta I a proiectului. Obiectivul principal al acestui sprijin a constat în consolidarea capacității Republicii Moldova de a gestiona agenda privind siguranța alimentelor.

Perioada de implementare: 2012 - iunie 2019

Buget pentru Componenta I: 12 milioane USD.

Donator: Banca Mondială, Fondul Global de Mediu, Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (SIDA)

Implementator: Unitatea Consolidată de Implementare și Monitorizare a Proiectelor în domeniul Agriculturii, finanțate de Banca Mondială (UCIMPA).

Activitățile desfășurate:

- Sediul ANSA a fost reconstruit, reprezentând o concentrare a tuturor autorităților implicate în controlul sanitar veterinar, fitosanitar și al siguranței alimentelor într-o singură locație. Clădirea a fost pusă în funcțiune în decembrie 2015, iar până în ianuarie 2017 au fost achiziționate mobilierul, echipamentele IT și altele;

- Reconstrucția și dotarea a 2 laboratoare pentru siguranța alimentelor la Bălți și Cahul (achiziționarea echipamentelor de laborator, mobilier specializat, echipament IT, consumabile pentru teste de laborator, pregătirea personalului și alte necesități pentru acreditare). Până la momentul de față, la Bălți reconstrucția a fost finalizată, urmând dotarea acestuia cu echipament și mobilier. La Cahul construcția este în derulare;

- Reconstrucția și reutilizarea a șase puncte de control sanitar - veterinar și fitosanitar la frontieră (PCF): PCF Criva, PCF Tudora, PCF Giurgiulești, PCF Leușeni au fost date în exploatare, iar la PCF Sculeni are loc proiectarea, în timp ce la PCF Otaci urmează identificarea terenului pentru construcții. Reconstrucția și modernizarea puncte de control sanitar - veterinar și fitosanitar la frontieră contribuie la efectuarea inspecțiilor și eșantionărilor produselor supuse supravegherii sanitare și fitosanitare în conformitate cu legislația și standardele Uniunii Europene și internaționale;

- elaborarea sistemelor de management informațional în domeniul siguranței alimentelor

Proiectul IFC “Climatul Investitional al Moldovei”. Obiectivul principal al componentei agricole a proiectului dat este îmbunătățirea accesului produselor autohtone la piețele Uniunii Europene, prin conformarea la cerințele acestor piețe.

Perioada de implementare: 2018-2019

Buget pentru Componenta I: 100 000 USD.

Donator: Guvernul Suediei.

Implementator: Corporația Financiară Internațională (IFC)/Grupul Băncii Mondiale.

Activitățile desfășurate:

În 2018, activitățile de sprijin pentru ANSA s-au axat pe următoarele două domenii: (i) fortificarea capacităților instituționale ale ANSA privind evaluarea riscurilor, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale și (ii) sectorul lactatelor.

Cu referire la sectorul lactate, a fost efectuată o analiză a situației privind producerea și procesarea laptelui și elaborat Planul de Acțiuni pentru accesarea piețelor UE cu produse lactate moldovenești. La 18 octombrie 2018, la Chișinău, s-a desfășurat Atelierul de consultare a părților interesate pe marginea proiectului Planului de Acțiuni nominalizat.

În scopul fortificării capacităților ANSA de evaluare a riscurilor, a fost elaborată o prezentare video privind practicile internaționale în domeniul evaluării riscurilor. A fost elaborat, de asemenea, conceptul de funcționare a unității de evaluare a riscurilor în cadrul ANSA și Regulamentului de funcționare a acesteia. La 15 decembrie 2018, a fost organizat un Atelier de lucru cu colaboratorii ANSA pentru consultarea și finalizarea conceptului de funcționare a unității de evaluare a riscurilor în cadrul ANSA.

Proiectul G2G “Sporirea gradului de implementare a atribuțiilor oficiale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor din Moldova”. Proiectul are drept obiectiv

îmbunătățirea sistemului ANSA în vederea efectuării atribuțiilor oficiale în domeniul fitosanitar, veterinar și siguranței alimentelor. Contribuind la îndeplinirea angajamentelor interne și externe pentru creșterea posibilităților de export a Republicii Moldova, proiectul dat a dezvoltat capacitățile ANSA pe anumite segmente specifice.

Perioada de implementare: 2017-2019

Buget: 100 000 EURO.

Donator: Guvernul Regatului Olandei

Implementator: Autoritatea Olandeză pentru siguranța produselor alimentare și a consumatorilor (NVWA).

Activitățile desfășurate: 3 misiuni desfășurate, după cum urmează:

- Misiune cu tematica: "Sistemul de alertă timpurie pentru bolile epizootice la animale" (5-7 decembrie 2017, Chișinău);
- Misiune privind „Rechemarea produselor neconforme în comerțul cu amănuntul” (13-16 martie 2018, Chișinău);
- Atelierul de lucru privind "Elaborarea unor programe de monitorizare a sănătății plantelor (inclusiv semințe) 20-25 august 2018, Chișinău.

Proiectul FAO " Consolidarea pregătirii regionale, a prevenirii și a răspunsului împotriva dermatitei nodulare contagioase în Belarus, Moldova și Ucraina" are drept scop general consolidarea pregătirii și coordonării legale în materie de reglementare pentru dermatita nodulară contagioasă (LSD) și consolidarea serviciilor veterinare naționale pentru depistarea, prevenirea și controlul acesteia.

Perioada de implementare: 2018 - iunie 2019

Buget pentru activitățile regionale: 300 000 USD

Donator: Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație (FAO)

Activitățile desfășurate:

În noiembrie 2018, au fost organizate o serie de instruirii pentru personalul de nivel central care acoperă elementele-cheie pentru pregătirea LSD: planurile de urgență, supravegherea și depistarea precoce, planul de conștientizare, strategiile de vaccinare și modul de evaluare a acestora prin exerciții de simulare, precum și anchetarea, eșantionarea și expedierea focarelor, operațiunile de control. De asemenea, pentru asigurarea informării medicilor veterinari de câmp, a fost organizată o instruire a formatorilor, unde au fost instruiți 37 de participanți la nivel regional. Proiectul a distribuit copiile rubricii câmpului bolilor cutanate Lumpy traduse în limba română în raioane. În același timp, a fost oferit sprijin pentru inițierea elaborării unui plan de urgență.

Proiectul FAO "Sprijin pentru întărirea sistemului de siguranță alimentară în Moldova (faza I și II)"

Perioada de implementare: 2014-martie 2018

Donator: Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație

Activitățile desfășurate:

La sfârșitul lunii martie 2018, a avut loc atelierul de închidere fiind prezentate cele mai importante realizări ale proiectului. Activitățile în cadrul acestui proiect s-au axat pe consolidarea cadrului legislativ în domeniul siguranței alimentelor, consolidarea capacităților instituționale în domeniul siguranței alimentelor și analiza riscurilor, creșterea gradului de pregătire a afacerilor alimentare, operatorii să respecte reglementările internaționale de control (HACCP și trasabilitatea) și să consolideze structurile naționale Codex Alimentarius.

Proiectul FAO "Sprijin pentru dezvoltarea capacității de aplicare a analizei riscului de către autoritățile competente pe siguranța alimentelor și de către operatorii de industrie alimentară din Moldova". Proiectul a avut drept obiectiv evaluarea situației actuale privind politica de analiză a riscului și aplicarea instrumentelor și a procedurilor de analiză a riscului de către autoritățile competente din Moldova.

Perioada de implementare: decembrie 2017 – noiembrie 2018

Buget: 32 500 USD

Donator: Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație

Implementator: Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor din România (ANSVSA)

Activitățile desfășurate:

Au avut loc mai multe misiuni ale autorităților competente din România și Republica Moldova, după cum urmează:

- Misiunea experților ANSVSA din 18-22 iunie 2018 la Chișinău;
- Vizita de studiu în România a experților ANSA (4-7 septembrie 2018);
- Misiunea ANSVSA la Chișinău (29 octombrie-2 noiembrie 2018);
- Misiunea ANSVSA la Chișinău (19-23 noiembrie 2018).

Proiect de Dezvoltare a Cooperării privind consolidarea capacităților Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova în domeniul exportului cărnii de pasăre și ouălor în UE. Obiectivul asistenței: Consolidarea capacităților controlului oficial efectuat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova în domeniul siguranței alimentare a cărnii de pasăre și ouălor.

Perioada de implementare: iunie-iulie 2018

Buget: 10 000 EURO

Donator: Guvernul Lituaniei

Implementator: Institutului Național pentru Analiza Riscurilor în domeniul Alimentar și Veterinar al Republicii Lituania și al Serviciul Alimentar și Veterinar de Stat al Republicii Lituania

Activitățile desfășurate:

- Misiune privind consolidare a capacităților laboratorului din subordinea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor privind identificarea și serotipizarea Salmonellei în carnea de pasăre și ouă (18-21 iunie 2018);
- Misiune privind consolidarea capacităților controlului oficial efectuat de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova în domeniul siguranței alimentare a cărnii de pasăre și ouălor ((18-21 iunie 2018);
- Vizită de studiu în Lituania ANSA/CRDV (23-27 iulie 2018).

II. ANGAJAMENTELE FAȚĂ DE UNIUNEA EUROPEANĂ.

Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a continuat, în anul 2018, realizarea angajamentelor față de Uniunea Europeană, în special la capitolul Aspecte Sanitare și Fitosanitare (SPS), având drept cadru general al acestora Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, inclusiv Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA). Angajamentele în cauză se referă la condițiile comerciale pentru plante și produse din plante, precum și animale și produse de origine animală, proceduri pentru stabilirea echivalenței regimului siguranței alimentare din Republica Moldova cu cel al Uniunii Europene ș.a. Una din finalitățile acestor angajamente, pe lângă exercitarea drepturilor de comerț liber, ține de obținerea dreptului Republicii Moldova de a exporta către Uniunea Europeană animale și produse de origine animală.

În acest context, pentru a obține accesul produselor de origine animală pe piața comunitară, Republica Moldova a solicitat să fie inclusă în lista țărilor terțe din care sunt autorizate importurile cărnii de pasăre și a ouălor de categoria B. Iar, în vederea obținerii acestui statut, urmează să susținem misiunea de audit din partea DG SANTE, care va examina:

- a) nivelul de armonizare a cadrului legislativ național la cerințele și standardele Uniunii Europene,
- b) capacitățile de inspecție și control,
- c) conformarea sistemului de laboratoare
- d) nivelul de îndeplinire a cerințelor de către unitățile de procesare.

Întru conformarea la cerințele Uniunii Europene enunțate, a fost elaborată în 2018, și prezentată Părții Europene *Foia de Parcurs pentru obținerea de către Republica Moldova a dreptului de a exporta în Uniunea Europeană carne și ouă de pasăre categoria B (pentru al II semestru 2017 - I semestru I 2019)*. În paralel cu implementarea obiectivelor Foii de Parcurs, ANSA a solicitat Comisiei Europene *Chestionarul pentru evaluarea exporturilor de produse de origine animală și animale vii din țări din afara Uniunii Europene în Uniunea Europeană (carne de pasăre)*, care urmează a fi completat și transmis DG SANTE. Ulterior, în cazul în care obiectivele din Foia de Parcurs și angajamentele din Chestionar vor fi realizate cu succes, urmează a fi înaintată solicitarea de a invita în Republica Moldova auditul european.

Este important de menționat, că la *12 iulie 2018, la Bruxelles*, a avut loc cea de-a 4-a reuniune a **Sub-Comitetului pentru Probleme Sanitare și Fitosanitare**, la care a participat conducerea ANSA. În cadrul acesteia, au fost analizate, elucidate sau create premisele pentru soluționarea mai multor aspecte mai complexe ce țin de relațiile comerciale cu statele-membre ale Uniunii Europene (coordonarea certificatelor sanitar veterinar și includerea acestora în sistemul european TRACES, restricții pentru importul în Republica Moldova a loturilor neconforme, tranzitarea teritoriului României cu produsele compuse cu conținut de lapte din Republica Moldova ș.a.). Astfel, dialogul cu Comisia Europeană este în continuă dezvoltare în scopul implementării angajamentelor în domeniile de competență ale ANSA. În scopul coordonării activităților ce țin de realizarea angajamentelor față de Uniunea Europeană, a fost elaborat Ordinul ANSA nr. 201 din 12.04.2018 Cu privire la coordonarea implementării angajamentelor față de Comunitatea Europeană, precum și Ordinul ANSA nr. 69 din 12 februarie 2018 Cu privire la elaborarea Planului de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană pentru anul 2018.

Cu referire la **suportul Uniunii Europene** în domeniul de competență al Agenției, în 2018, a continuat asistența partenerilor europeni în formula consilierii de politici de nivel înalt pe domeniul siguranței alimentelor.

Suplimentar la suportul în domeniul de politici, Comisia Europeană a aprobat finanțarea unui expert național (pentru perioada octombrie 2018 – martie 2019), în vederea acordării consultanței Centrului Republican de Diagnostic Veterinar la implementarea reformei sistemului de laboratoare, pe domeniul sănătății animale, siguranței alimentelor și a managementului laboratoarelor.

Ține de menționat, de asemenea, că întru susținerea eforturilor Republicii Moldova de a combate răspândirea virusului **Pesta Porcină Africană (PPA)** pe teritoriul țării, Comisia Europeană a aprobat sprijin țării noastre, *în valoare de 1 milion EURO*, pentru achiziționarea chit-urilor de diagnostic a bolilor la animale (Influenza Aviară, Boala de Newcastle și Pesta Porcină Africană) pentru Laboratorul Sănătate Animală din cadrul CRDV-lui. Acest sprijin urmează a fi valorificat în anul 2019.

În același context, Comisia Europeană a aprobat un alt suport financiar (*în valoare de 121505 EURO*) pentru rambursarea costurilor eligibile pentru măsuri de prelevare a probelor, efectuarea testelor ELISA și PCR, campanii de informare ș.a. (*Acord de Grant între Comisia Europeană și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Republicii Moldova "Suport pentru măsurile de protecție împotriva Pestei Porcine Africane", semnat în iulie 2018*).

La 12 noiembrie 2018, în Jurnalul Oficial al UE a fost publicată **Decizia (UE) 2018/1674 A Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2018** de modificare a Deciziei 2003/17/CE a Consiliului, privind echivalența inspecțiilor în câmp efectuate în Republica Moldova la culturile producătoare de semințe de cereale, la culturile producătoare de semințe de legume și la culturile producătoare de semințe oleaginoase și pentru fibre și echivalența semințelor de cereale, de legume și a semințelor de plante oleaginoase și pentru fibre produse

în Republica Moldova. Prin această decizie, producătorii de semințe din țara noastră au obținut acces liber pe piața celor 28 de state-membre ale Uniunii Europene. Decizia dată a intrat în vigoare în decembrie 2018.

De notat, că decizia Părții Europene constituie efectul auditului DG SANTE, efectuat în anul 2016, care au inspectat întreprinderile și instituțiile de cercetări din domeniul semincer, inclusiv laboratorul pentru testarea semințelor cu acreditare internațională ISTA. Astfel, experții europeni au stabilit că sectorul producerii și verificării semințelor al Republicii Moldova corespunde cerințelor și exigențelor Uniunii Europene.

ANSA a lansat procedura de **coordonare a certificatelor sanitar-veterinare cu Uniunea Europeană**. În conformitate cu dispozițiile art. 187 din AA RM-UE, ANSA a informat statele membre ale UE privind armonizarea cadrului legal național în domeniul siguranței alimentelor cu directivele, regulamentele și deciziile UE, și a solicitat ca mărfurile supuse controlului sanitar-veterinar importate din UE să fie însoțite de modele de certificatele sanitar-veterinare de model european, destinate exporturilor din UE în țările terțe, eliberate prin sistemul TRACES și redactate în limba română. În rezultatul negocierilor, au fost agreeate și incluse în sistemul TRACES primele *13 certificate*. În proces de negociere sunt următoarele 33 certificate.

III. COLABORAREA CU AUTORITĂȚILE COMPETENTE DIN ALTE ȚĂRI

În 2018, ANSA a încheiat contracte de achiziționare a serviciilor de laborator, care aparțin următoarelor structuri din cadrul Autorității Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor din România (ANSVSA):

1. Direcția sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor Timișoara;
2. Direcția sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor Bacău;
3. Direcția sanitară veterinară și pentru siguranța alimentelor Constanța;
4. Institutul de Igienă și Sănătate Publică Veterinară din București;

și Synlab Analytics and Services Austria GmbH.

Încheierea contractelor cu laboratoarele de referință din alte state ne va permite să implementăm planul național de monitorizare a reziduurilor, aceasta constituind una din condițiile Uniunii Europene pentru un eventual export de produse de origine animală.

Cu referire la relațiile bilaterale, au fost organizate următoarele evenimente în cadrul ANSA:

1. **Consiliul interguvernamental privind colaborarea în domeniul veterinar al statelor-membre ale CSI** (10–13 septembrie 2018, Chișinău), în cadrul căruia au participat delegațiile statelor-membre ale CSI pe domeniul sanitar veterinar. Pe agenda reuniunii au fost discutate următoarele subiecte: - situația epizootică în statele-membre ale CSI; - măsurile de combatere a febrei aftoase, rabiei, - măsuri de profilaxie și control a Gripei Aviare și Bolii de Newcastle; - înființarea Grupului de lucru privind introducerea certificării veterinare electronice și actualizarea listei uniformizată a mărfurilor supuse controlului.

2. **Vizita E.S. Dlui Peter MICHALKO, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova** (15 mai 2018), în cadrul căreia au fost discutate: - viitoarele priorități pentru sectorul siguranței alimentelor, - necesitățile pe termen mediu pentru sprijinul UE, - prezentarea tuturor măsurilor luate în vederea implementării legislației naționale armonizate cu standardele și cerințele UE.

3. **Vizita E.S. Dlui Bartłomiej ZDANIUK, Ambasadorul Republicii Polone în Republica Moldova** (21 august 2018), fiind puse în discuție: - comerțul bilateral, inclusiv condițiile privind importul producției agroalimentare poloneze în Republica Moldova; - oportunitățile privind exportul pe piața poloneză a vinurilor moldovenești; - direcțiile prioritare pentru suportul din partea Poloniei, în special, posibilitatea dezvoltării sistemului de laboratoare în domeniul sănătății animale din Republica Moldova, prin, preluarea experienței poloneze privind racordarea la standardele europene a acestuia.

4. **Vizita H.E. Mr.Kestutis KUDZMANAS Ambasadorul Republicii Lituania în Republica Moldova** (7 noiembrie 2018).

5. **Vizita Dnei Anna AKHALKATSI, Manager de Țară pentru Moldova, Banca Mondială** (20 noiembrie 2018).

În vederea diversificării piețelor de desfacere pentru producătorii de fructe din Republica Moldova, ANSA de comun cu misiunile diplomatice din străinătate au întreprins eforturi de facilitare și promovare a producției autohtone pe piețe altele decât cele tradiționale și europene. Astfel:

a) **Israel:** urmare a unor negocieri cu autoritatea competentă din Israel, merele moldovenești au pătruns pe această piață cu succes.

b) **India:** primele loturi de încercări au ajuns în India, producătorii și exportatorii moldoveni de mere fiind în așteptarea concluziilor autorității competente din India asupra mărfii importate.

c) **Canada.** În 2018, ANSA a remis autorităților responsabile pentru carantina fitosanitară din Canada ultima informație necesară pentru evaluarea riscului și asigurarea respectării cerințelor fitosanitare la exportul prunelor de roada anului curent în acest stat. La moment, suntem în așteptarea deciziei finale a autorităților canadiene, care au promis că decizia va fi prezentată pentru a crea condiții de realizare a exporturilor chiar în acest sezon.

d) **Arabia Saudită.** Urmare a audit-ului din 2017 efectuat de Autoritatea pentru Alimentație și Medicamente a Regatului Arabiei Saudite pentru a evalua măsurile de control oficial întreprinse de către ANSA în domeniul sanitar-veterinar și al siguranței alimentelor, suntem în așteptarea deciziei acesteia privind lansarea exportului de carne de pasăre, ovine, caprine, bovine din Republica Moldova.

3.5 Acțiuni prioritare pentru anul 2019

Analizând realizarea și progresul în atingerea acțiunilor prioritare stabilite în Planul Național Multianual de Control (capitolul 7) pentru anii 2018-2022, au fost constatate următoarele acțiuni care atât ca volum de lucru cât și ca termen de realizare au fost stabilite pentru anul 2019. Aceasta se referă la următoarele acțiuni:

- Elaborarea și implementarea unui sistem informațional pentru asigurarea eficienței controlului oficial “e-ANSA”;
- Implementarea Metodologiei privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în baza analizei riscurilor;
- Stabilirea unui sistem de control al subproduselor de origine animală nedestinate consumului uman și a deșeurilor de origine animală.;
- Implementarea Sistemului Rapid de Alertă a alimentelor și furajelor la nivel național;
- Actualizarea și ajustarea Planului Național Multianual de Control.

LISTA PROCEDURILOR APROBATE IN ANUL 2018

Nr. d/o	Denumirea documentului	Codul documentului	Data aprobării / punerii în aplicare
1	Prelevarea probelor de produse alimentare	PG-08/01	30.07.2018
2	Pregătirea și efectuarea controlului oficial la unitățile din domeniul siguranței alimentelor	PG-13/02	16.01.2018
3	Notificarea internă a bolilor oficial notificabile ale animalelor	PS/SV-SA-01/01	15.01.2018
4	Înregistrarea produselor farmaceutice de uz veterinar	PS/SV-FV-01/01	28.03.2018
5	Verificarea implementării planului de autocontrol privind calitatea apei potabile în unitățile cu profil alimentar	PS/SA-MSD-03/01	20.03.2018
6	Categorizarea agenților economici din sectorul alimentar și planificarea inspecțiilor în baza analizei de risc	PS/SA-MSD-04/01	23.01.2018
7	Analiza informației despre lanțul alimentar pentru animalele destinate sacrificării	PS/SA-PA-04/01	24.01.2018
8	Înregistrarea oficială a operatorilor din domeniul siguranței alimentelor	PS/SA-PV-01/01	16.03.2018
9	Prelevarea probelor la importul produselor de origine animală	PS/PIF-SA-01/01	05.04.2018
10	Admiterea importului semințelor și/sau materialului săditor de soiuri neînscrise în catalogul soiurilor de plante al RM	PS/FS-MSD-02/01	01.02.2018
11	Controlul privind respectarea normelor internaționale la utilizarea tratărilor ca măsură fitosanitară	PS/FS-MSD 03/01	23.02.2018
12	Înregistrarea agenților economici privind producerea și/sau prelucrarea și/sau comercializarea semințelor	PS/FS-MSD-04/01	13.06.2018
13	Supravegherea organismului de importanță fitosanitară Grapevine Flavescence D`OREE (Îngălbenirea aurie a viței de vie)	PS/FS-PP-01/01	19.03.2018

Neconformitățile la Planul de monitorizare a indicilor microbiologici în probele de origine animală, aprobat prin Ordinul 25 din 20 ianuarie 2018

Nr./o	Denumirea produsului	Țara de origine	Denumirea indicatorului	Numărul raportului de încercări	Măsuri întreprinse
1.	Tocătură amestec(vită/porc)	Republica Moldova	Indicii microbiologici	Nr.661 din 20.03.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la unitate, unde a fost revizuită procedura de igienă, respectiv a fost scrisă și o prescripție cu privire la igienizarea și dezinfectarea spațiului și utilajelor. Tocătura a fost izolată și distrusa termic. În cadrul controlului repetat a fost prelevată o probă (rezultatele fiind negative).
2.	Lapte de vacă	Republica Moldova	Indicii microbiologici -Nr. de colonii aerobe	Nr.737 din 26.03.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la punctul de colectare lapte, unde a fost revizuită procedura de igienă, respectiv a fost scrisă și o prescripție cu privire la igienizarea și dezinfectarea spațiului și utilajelor. În cadrul controlului repetat a fost prelevată o probă de lapte (rezultatele fiind negative) în rezultat punctul de colectare si-a reluat activitatea.
3.	Lapte de bovină	Republica Moldova	Indicii microbiologici - Nr. de colonii aerobe	Nr.1192 din 02.05.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la punctul de colectare lapte, unde a fost revizuită procedura de igienă, respectiv a fost scrisă și o

					prescripție cu privire la igienizarea și dezinfectarea spațiului și utilajelor. În cadrul controlului repetat a fost prelevată o probă de lapte (rezultatele fiind negative) în rezultat punctul de colectare si-a reluat activitatea.
4	Chefir 1%	Republica Moldova	Grăsimi vegetale (triglyceride) 20.35%	Nr.1350 din 23.05.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la unitate, la solicitarea agentului economic s-au prelevat repetat probe si transmise la laborator . (Rezultatele investigațiilor fiind negative)
5	Brânză de vaci „Tvorojnaia Tradiția”	Republica Moldova	Grăsimi vegetale (triglyceride) 5.31%	Nr.1330 din 24.05.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la unitate, unde a fost aplicat imediat măsura de restricție: retragerea din comerț și sistarea producerii a produsului menționat. Respectiv a fost întocmit proces-verbal de contravenție cu aplicarea amenzii.
6	Brânză de vaci proaspătă granulată Gingășie 4%	Republica Moldova	Grăsimi vegetale (triglyceride) 19.14%	Nr.1420 din 05.06.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la unitate, unde a fost aplicat imediat măsura de restricție: retragerea din comerț și sistarea producerii a produsului menționat. Respectiv a fost întocmit proces-verbal de contravenție cu aplicarea amenzii.
7	Lapte de bovină	Republica Moldova	Indicii microbiologici- Nr. de colonii aerobe	Nr.1704 din 25.06.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar -

					veterinar la punctul de colectare lapte, unde a fost revizuită procedura de igienă, respectiv a fost scrisă și o prescripție cu privire la igienizarea și dezinfectarea spațiului și utilajelor. În cadrul controlului repetat a fost prelevată o probă de lapte (rezultatele fiind negative) în rezultat punctul de colectare si-a reluat activitatea.
8	Lapte de bovină	Republica Moldova	Indicii microbiologici- Nr. de colonii aerobe	Nr.1705 din 25.06.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la punctul de colectare lapte, unde a fost revizuită procedura de igienă, respectiv a fost scrisă și o prescripție cu privire la igienizarea și dezinfectarea spațiului și utilajelor. În cadrul controlului repetat a fost prelevată o probă de lapte (rezultatele fiind negative) în rezultat punctul de colectare si-a reluat activitatea.
9	Brânză de vaci 4%	Republica Moldova	Grăsimi vegetale (triglyceride) 20.16%	Nr.1735 din 28.06.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la unitate, unde a fost aplicat imediat măsura de restricție: retragerea din comerț și sistarea producerii a produsului menționat. Respectiv a fost întocmit proces-verbal de contravenție cu aplicarea amenzii.
10	Lapte de vacă	Republica Moldova	Indicii microbiologici - Nr. de colonii aerobe	Nr.1855 din 12.07.2018	În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la punctul de colectare lapte, unde a fost revizuită procedura de igienă, respectiv a fost scrisă și o

					prescripție cu privire la igienizarea și dezinfectarea spațiului și utilajelor. În cadrul controlului repetat a fost prelevată o probă de lapte (rezultatele fiind negative) în rezultat punctul de colectare si-a reluat activitatea.
11	Salam „De casă”	Republica Moldova	Indicii microbiologici - Salmonella	Nr.1994 din 23.07.2018	Conform Actului de control nr. 0106410 din 26.07.2018 si Prescripției nr. 0042273 din 26.07.2018 au fost descrise toate neconformitățile depistate cu sistarea temporară a activității pentru unitatea dată. Lotul dat a fost nimicit termic.
12	Piept de pasăre	Republica Moldova	Indicii microbiologici - Salmonella	Nr.1995 din 23.07.2018	Dispoziția nr. 07/1-3-70 din 26.07/2018 către STSA Ialoveni. În urma demarării anchetei de serviciu a fost efectuat un control sanitar - veterinar la unitate, unde a fost aplicat imediat măsura de restricție: retragerea din comerț a produsului menționat. Respectiv a fost întocmit un plan de masuri pentru înlăturarea riscului apărut.

Informația privind Planul Național de monitorizare a organismelor dăunătoare plantelor

Nr d/o	Organism monitorizat/plante, părți din plante gazda	Număr probe pentru laborator				Numărul probe pozitive	
		Planificat		Realizat			
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1.	Ceratitis capitata Fructele de citrice, măr prun, persic, cais, struguri, căpșune, mango și legume: vinete, tomate, ardei, măcieș, cafea din import	5	0	5	0	-	0
2.	Diabrotica virgifera, D. undecimpunctata, D. barberi, Porumbul	50	150	50	0	2	0
3.	Tuta absoluta Tomate și alte solonacee	30	60	30	60		12
4.	Erwinia amylovora Materialul săditor pomicol (măr, păr, gutui)	30	50	80	50	3	0
5.	Monilinia fructicola Fructele de piersic, cais, prun, cireș, măr, păr, vîrfurile lăstarilor tineri din import	-	0	-	55	-	0
6.	Plum pox virus Frunze, fructe , sîmburi, ramuri de schelet și trunchiuri de prun, cais, piersic	50	20	50	20	9	3
7.	Grapevine flavescence doree Materialul săditor viticol și plantații viticole (lăstari de anul curent, capcane feromonale pentru a depista prezența organismelor de răspândire: a cicadelor: Scaphoideus titanus)	67	20	67	20	1	0
	Total	232	300	282	205	15	15

Utilizarea capcanelor feromonale pentru identificarea și monitorizarea organismelor dăunătoare și de carantină la plante

Nr. d/o	Denumirea speciilor de insecte	Cantitatea probelor, unit.
1	Molia tomatelor (<i>Tuta absoluta</i>)	130
2	Molia cartofului (<i>Phthorimaea operculella</i>)	45
3	Viermele vestic al rădăcinilor de porumb (<i>Diabrotica virgifera</i> , <i>D. undecimpunctata</i> , <i>D. barberi</i> ,)	150
4	<i>Cicada vector a îngălbenirii aurii</i> (<i>Scaphoideus titanus</i>)	60
5	Păduchele din San Jose (<i>Quadraspidiotus perniciosus</i>)	360
6	Viermele merelor (<i>Cydia pomonella</i>)	360
7	Viermele prunelor (<i>Grapholita funebrana</i>)	360
8	Molia orientală a fructelor (<i>Grapholita molesta</i>)	360
9	Molia vărgată a fructelor (<i>Anarsia lineatella</i>)	360
10	Molia strugurilor (<i>Lobesia botrana</i>)	360
11	Buha semănăturilor (<i>Agrotis segetum</i>)	360
12	Buha fructificațiilor (<i>Helicoverpa armigera</i>)	360
13	Buha verzii (<i>Mamestra brassicae</i>)	360
14	Molia reticulară (<i>Archips xylosteana</i>)	360
15	Molia fructelor (<i>Adoxophyes orana</i>)	360
16	Musca cireșilor (<i>Rhagoletis cerasi</i>)	360
TOTAL:		4705